

VANTAAN KAUPUNGIN TIETOTILINPÄÄTÖS

2022

**Vantaa
Vanda**

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO.....	3
TIETOSUOJAVASTAAVAN RAPORTTI VUODELTA 2022	5
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA.....	22
KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TOIMIALA.....	38
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA.....	46
KAUPUNKISTRATEGIAN JA JOHDON TOIMIALA	50
TALOUS JA STRATEGIA.....	50
KASVUPALVELUT	54
KUNTADEMOKRATIA	66
SISÄINEN TARKASTUS	68
VIESTINTÄ.....	69
HENKILÖSTÖ- JA KONSERNIPALVELUT.....	72
TIETOHALLINTO	74
KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA	77
TIETOTILINPÄÄTÖKSEN LIITTEET	81
Liite 1: Vuoden 2022 tietotilinpäätöksen rakenne	81
Liite 2: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2022 toimialoittain	84
Liite 3: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2022	85

3.5.2023 Vantaan kaupunki

JOHDANTO

Tietotilinpäätös antaa kokonaiskuvan ja arvion henkilötietojen käsittelyn tilasta, kehityksestä, uhista ja kehittämistoimenpiteistä Vantaan kaupungissa. Vuoden 2022 tietotilinpäätös on Vantaan kaupungin viides tietotilinpäätös. Ensimmäinen tietotilinpäätös tehtiin vuodelta 2018, kun EU:n yleistä tietosuojaa-asetusta alettiin soveltaa.

Vantaan kaupungin hallintosäännön ja tietosuojapolitiikan mukaan toimialat ja palvelualueet vastaavat tietosuojan toteuttamisesta ja tietosuojan resursseista omalla toimialalla ja palvelualueella. Vuoden 2022 tietotilinpäätökseen on kerätty tiedot toimialoittain kuten aikaisempinakin vuosina.

Toimialat ja palvelualueet ovat kirjoittaneet oman osuutensa tietotilinpäätökseen ennalta annettujen aiheiden ja kysymysten perusteella. Näin saadaan kokonaiskuva asioiden tilasta koko kaupungissa. Tämän lisäksi toimialoilla ja palvelualueilla on ollut mahdollisuus nostaa esille muita tärkeitä pitämiään asioita. Toimialojen ja palvelualueiden osuudet on käsitelty toimialojen ja palvelualueiden johtoryhmissä omien käytänteiden mukaisesti.

Vuoden 2022 tietotilinpäätöksessä toimialat ja palvelualueet ovat vastanneet seuraavaan kuuteen asiakokonaisuuteen:

- 1) Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen, ja käytön ja luovutuksen valvonta
- 2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin
- 3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit
- 4) Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat
- 5) Tietosuojaopetus
- 6) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2022 henkilötietojen käsittelyssä.

Toimialojen ja palvelualueiden tuli toimittaa omat osuutensa tietosuojaavastavalle 28.2.2023 mennessä. Määräajan noudattaminen on tärkeää, sillä se heijastuu kokonaisraportin koostamiseen ja siten myös käsittelyaikatauluihin kaupungin johtoryhmässä ja lopulta kaupunginhallituksessa. Esimerkillisesti aikataulussa omat raporttinsa toimittivat Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, Kasvatuksen ja oppimisen toimiala, Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala sekä Kaupunkistrategian ja johdon toimialalta Kasvupalveluiden, Sisäisen tarkastuksen sekä Talouden ja strategian palvelualueet.

Raportteihin tuli oheistaa liitteenä myös vuoden 2022 tilannetta yksilöivä vaikutustenarvioiden Excel-hallintatiedosto sekä lokitustaulukko, johon tuli kirjata ja kuvata järjestelmät, joiden lokitus ei vastannut tiedonhallintalain vaatimuksia. Näiden hallintatiedostojen tarkoitus on selkeyttää tietosuojatyön tilannetta toimialalla/ palvelualueella sekä osaltaan varmistaa, että kaikki tarvittavat tahot ovat selvillä siitä, missä vaiheessa järjestelmien ja prosessien tietosuojaselvitykset ovat kulloinkin menossa. Ajantasaiset taulukot ovat yksinkertainen ja yhtenäinen tapa huolehtia työn aikataulutuksesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, Kasvatuksen ja oppimisen toimiala sekä Kaupunkistrategian ja johdon toimialalta Talouden ja strategian, Kasvupalveluiden, Kuntademokratian, Sisäisen tarkastuksen sekä HR:n palvelualueet olivat asianmukaisesti oheistaneet tarvittavat Excel-työvälineet raportteihinsa.

Tietotilinpäätökseen sisältyy myös kaupungin tietosuojavastaavan vuosikatsaus, jossa tarkastellaan Vantaan kaupungin tietosuojan tilannetta kuuden pääkohdan kautta, mm. tietosuojaryhmän työ, henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin, sekä vaikutustenarviointien tämän hetkinen tilanne.

TIETOSUOJAVASTAAVAN RAPORTTI VUODELTA 2022

Tietosuojavastaavan tehtävät on määritelty EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluu mm. seurata tietosuojasäännösten noudattamista koko organisaatiossa ja tuoda esiin havaitsemiaan puutteita. Tietosuojasäännösten noudattaminen on kuitenkin aina rekisterinpitäjän vastuulla. Vantaalla rekisterinpitäjinä toimivat toimialat ja palvelualueet omien henkilötietojensa osalta.

Tietosuojavastaavan raportti on sisältynyt kaikkiin aikaisempiin tietotilinpäätöksiin, joita on tehty vuodesta 2018 alkaen. Tietosuojavastaavan raportissa tuodaan esiin vuosittain kaupungin henkilötietojen käsittelyyn liittyviä ajankohtaisia ja tärkeitä asioita.

Vuoden 2022 tietosuojavastaavan raportissa on nostettu esille kuusi kokonaisuutta:

1) Kaupungin työntekijöiden pakollinen tietosuojakoulutus ja testi

Kaupungin henkilötietoja käsitteleville työntekijöille pakollinen tietosuojakoulutus ja testi otettiin käyttöön vuoden 2022 alusta. Pakollista koulutusta ja testiä ei ole ennen ollut kaupungissa käytössä. Koulutuksen ja testin suorittaminen on edellytys sille, että työntekijä voi käsitellä henkilötietoja.

2) Lokitiedot henkilötietojen käsittelyn valvontavälineenä

Lokitietojen kerääminen on ollut pakollista 1.1.2022 alkaen henkilötietoja käsiteltäessä, jos tietojärjestelmän käyttö edellyttää tunnistautumista tai muuta kirjautumista. Vuonna 2022 kaupungissa otettiin käyttöön yleinen lokitieto-ohje.

3) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Euroopan unionin tuomioistuimen 2020 antaman päätöksen jälkeen henkilötietojen siirto ja käsittely Yhdysvalloissa edellyttää rekisterinpitäjältä eli kaupungilta erityisiä toimenpiteitä. Kaupungilla on käytössä yhdysvaltalaisia järjestelmiä ja sovelluksia, joiden osalta tulee huolehtia siitä, että käsittelyt ja siirrot ovat tuomioistuimen päätöksen mukaisia.

4) Henkilötietoja käsiteltäessä kaupunki on sopimusosapuolena järjestelmän tai sovelluksen toimittajan kanssa

Työntekijä ei voi olla sopimusosapuolena järjestelmän tai sovellusten toimittajien kanssa, kun käsitellään työtehtäviin kuuluvia henkilötietoja. Ongelma on tullut esille työntekijöiden käyttäessä pikaviestipalveluja.

5) Tietosuojaan vaikutustenarviointien tilanne kaupungissa

Tietosuojaan vaikutustenarvioinnit ovat keskeinen ja tärkeä osa tietosuojaan toteutumiselle kaupungissa. Vaikutustenarvioinnit ovat lain mukaan pakollisia lähes kaikissa henkilötietojen käsittelytoimissa kaupungissa. Vaikutustenarviointeja tehdään toimialoilla ja palvelualueilla vaihtelevasti. Henkilötietoja käsitellään kaupungissa osassa palveluja yhä edelleen niin, että käsittelystä ei ole tehty lain edellyttämää tietosuojaan vaikutustenarviointia.

6) Tietosuojatyöryhmien käsittelemät asiat

Tuotu esiin kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmässä ja pääkaupunkiseudun tietosuojavastaavien työryhmässä vuonna 2022 käsiteltyjä asioita.

1. KAUPUNGIN TYÖNTEKIJÖIDEN PAKOLLINEN TIETOSUOJAKOULUTUS JA TESTI

Kaupungissa otettiin 1.1.2022 käyttöön ensimmäinen kaikkia henkilötietoja käsitteleviä työntekijöitä koskeva pakollinen tietosuoja- ja tietoturvakoulutus. Toimialat ja palvelualueet määrittivät, ketkä työntekijät käsittelevät toimialalla henkilötietoja. Hyväksytyt koulutukset olivat edellytys henkilötietojen käsittelylle 1.7.2022 alkaen. Esihenkilöt vastasivat oman tiiminsä osalta siitä, että kaikki henkilötietoja käsittelevät työntekijät suorittivat kaikki kolme koulutusta 30.6.2022 mennessä.

Pakollisia tietosuojakoulutuksia on kolme:

- Tietosuoja 1 - Tietosuojaan perusteet henkilöstölle
- Tietosuoja 2 - Vantaan kaupungin oma tietosuojataesti henkilöstölle
- Tietoturva 1 - Digiturvallinen työelämä

Koulutuksista Tietosuoja 1 ja Tietoturva 1 ovat Digi- ja väestötietoviraston, eOppivan, Kuntaliiton ja Oikeusministeriön tuottamia tietosuojakoulutuksia julkishallinnolle, ja ne on integroitu Vantaan Oppiva-ympäristöön. Tietosuoja 2 -koulutuksessa käydään läpi Vantaan kaupungin omia käytäntöjä tietosuoja-asioissa.

Tietosuojakoulutukset ovat **tärkeä väline vahvistaa henkilötietoja käsittelevien työntekijöiden osaamista**, ja tätä kautta ennaltaehkäistään henkilötietojen käsittelyssä tapahtuvia virheitä ja vähennetään käsittelyyn liittyviä riskejä. Virheistä kärsivät

aina viime kädessä rekisteröidyt eli henkilöt, joiden henkilötietoja kaupungissa käsitellään.

Koulutusten järjestämisellä kaupunki myös tuo esiin, että kaupungissa pyritään huolehtimaan tietosuojasta. Tämä on **osa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista osoitusvelvollisuutta**.

Jatkossa kaikki kolme koulutusta suoritetaan osana Vantaan kaupungin uusien työntekijöiden perehdytystä, jos heidän työnsä sisältää henkilötietojen käsittelyä. Nämä vuonna 2022 käyttöön otetut koulutukset ja testit on sovittu suoritettavaksi kerran työsuhteen aikana. Vastaavanlaisia **pakollisia koulutuksia ja testejä tullaan myös jatkossa järjestämään koko henkilökunnalle**.

2. HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSTÄ SYNTYVIEN LOKITIETOJEN KERÄÄMINEN JA KÄSITTELY KAUPUNGISSA

Vuonna 2022 kaupungissa otettiin käyttöön yleinen lokitieto-ohje. Ohjeessa määritellään kaupungissa noudatettavat yleiset menettelytavat henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen keräämiseen, käyttöön ja luovuttamiseen sekä henkilötietojen käytönvalvonnalle lokitietojen avulla. Toimialoilla voi olla käytössä yleistä ohjetta tarkentavia ohjeita, joissa huomioidaan toimialojen oma erityislainsäädäntö ja omat menettelytavat.

Ohjetta käsiteltiin kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmässä huhtikuussa 2022.

Kaupungin lokitieto-ohjeessa käsitellään seuraavia kokonaisuuksia:

Mitä lokitiedot ovat, lokitietojen keräämisen oikeudellinen perusta, lokitietojen salassapito, lokirekisterin käyttötarkoitus, tietojen tarpeellisuuden selvittäminen ja kuvaaminen, järjestelmien hankinnat ja lokit, lokitietojen säilyttäminen ja hävittäminen, työntekijöiden oikeus omiin lokitietoihin, lokitiedot sisäisen valvonnan välineenä, lokitietojen selvityspyyntö viranomaiselta, asiakkaan tai muun henkilön lokitietopyynnot työntekijöiden käyttölokista, lokitietojen hakeminen ja selvittäminen, työntekijän kuuleminen väärinkäyttöepäilyssä, yhteistoimintamenettely, lainsäädäntö ja seuraamukset henkilötietojen lainvastaisesta käsittelystä.

Lokitietojen keräämisen peruste

Lokien kerääminen ja käsittely **perustuvat lakiin**. Tiedonhallintalain 17 §:n mukaan **kaupungin on huolehdittava, että sen tietojärjestelmien käytöstä ja niistä**

tehtävistä tietojen luovutuksista kerätään tarpeelliset lokitiedot, jos tietojärjestelmän käyttö edellyttää tunnistautumista tai muuta kirjautumista. Tämä on koskenut 1.1.2022 alkaen sekä uusia hankittavia järjestelmiä että vanhoja, jo käytössä olleita järjestelmiä. Lokitietojen käyttötarkoituksena on tietojärjestelmissä olevien tietojen käytön ja luovutuksen seuranta sekä tietojärjestelmän teknisten virheiden selvittäminen.

Lokitietoja tuotetaan ja kerätään tietojärjestelmän käytöstä ja tietojen luovutuksista, mutta missä laajuudessa ja mitä lokitietoja, perustuu tiedonhallintalain mukaiseen **tarpeellisuusarviointiin**. Tarpeellisuusarviointiin vaikuttaa myös yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyt vaatimukset teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden toteuttamiseksi henkilötietojen suojaamiseksi.

Lokitietojen kerääminen on sidottu tietojen tarpeellisuuteen, jota arvioidaan riskiperusteisesti. Ennen tietojärjestelmän ja siihen liittyvien lokijärjestelyiden toteuttamista toteutus, käytötapa sekä kerättävien ja käsiteltävien tietojen tarpeellisuus selvitetään ja kuvataan osana tietosuojan vaikutustenarviointia.

Mihin lokitietoja tarvitaan?

Lokitietojen perusteella voidaan **selvittää virhetilanteita** ja **valvoa tietojärjestelmien käyttöä** muun muassa oikeusturvan toteuttamiseksi ja virkavastuun todentamiseksi sekä häiriöiden ja riskin muodostavien poikkeamien tunnistamiseksi.

Käyttölokirekisteriin tallennettujen tietojen perusteella voidaan varmistua siitä, että tietoja ovat käsitelleet vain työntekijät, joiden tehtäviin henkilötietojen käsittely kuuluu. Käyttölokirekisteriin tallennetut tiedot parantavat myös työntekijän oikeusturvaa. Työntekijä pystyy käyttölokirekisteriin tallennettujen merkintöjen perusteella osoittamaan, että hän on käsitellyt vain tietoja, joita hän on tarvinnut työtehtävissään.

Lokitietojen merkitys rekisteröidyn eli työntekijän tai asiakkaan kannalta

Asiakkaalle annetun lokitietoselvityksen perusteella hänellä on mahdollisuus arvioida, **onko hänen tietojensa käsittelyssä menetelty lain mukaisesti**. Asiakkaan näkemys on myös tärkeää, koska ainoastaan hänellä on tieto siitä, ketkä työntekijät mahdollisesti tuntevat hänet muutoin kuin asiakassuhteen kautta.

Jos asiakkaalla on syytä epäillä, että hänen tietojensa on käsitelty tai katsottu ilman lain mukaista perustetta, voidaan asiakkaan tekemän pyynnön perusteella käynnistää lokiselvitysprosessi.

Yksiköt, joihin asiakkaan epäilyt kohdistuvat, pyytävät lokitiedot ajoilta, joihin epäily kohdistuu. Lokilistojen pyytäminen tapahtuu toimialojen ja palvelualueiden omien prosessien mukaisesti. Oikeus pyytää lokilistoja on henkilöillä, joilla muutenkin on valvontaoikeus työntekijöihin, joiden tiedot ilmenevät lokilistoista.

Lokitietojen sisällyttäminen hankintoihin

Lokeihin liittyvät vaatimukset määritellään ja edellytetään toteutettavaksi myös järjestelmäkehityksen, hankinnan tai ulkoistuksen yhteydessä lisäämällä ne osaksi näitä koskevia vaatimusmäärittelyitä, suunnitelmia ja sopimuksia.

Lokitietojen säilytysajat

Tietosuoja-asetus ja tiedonhallintalaki eivät sisällä lokitietojen säilytysaikaa koskevaa säännöstä, vaan lokitietojen säilytysaika määritellään tarpeellisuusvaatimus huomioon ottaen siten kuin muukin tietojen säilyttäminen. Toimialojen ja palvelualueiden on arvioitava henkilötietojen säilytysaikaa ja tarpeellisuutta kysymyksessä olevaa käyttötarkoitusta vasten.

Säilytysaika johdetaan aina käyttötarkoituksesta eli siitä, miksi lokia ja sen tietoja kerätään. Säilytysaika on tyypillisesti vähintään viisi vuotta viranomaistoiminnassa rikosoikeudellisten vanhentumisaikojen vuoksi.

Kun lokitietojen käsittelylle ei ole enää tarvetta ja niiden säilytysaika on umpeutunut, ne joko poistetaan tai anonymisoidaan. Lokitietoja ei saa jäädä tämän jälkeen mihinkään.

Kaupungin työntekijän oikeus omiin lokitietoihin

Lokirekisterin rekisteröidyllä eli työntekijällä on tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukainen tietojen **tarkastusoikeus omiin tietoihinsa**. Artiklan mukaan rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjältä eli kaupungilta vahvistus siitä, että häntä koskevia henkilötietoja käsitellään tai että niitä ei käsitellä, ja jos näitä henkilötietoja käsitellään, oikeus saada pääsy henkilötietoihin sekä artikkelissa mainitut muut tiedot. Tarkastusoikeus on vain henkilöillä itsellään.

Lokitiedot henkilötietojen käsittelyn valvonnan välineenä

Henkilötietojen käyttöä tulee valvoa. Henkilötietojen käsittelystä syntyvät **lokitiedot ovat yksi tärkeä keino henkilötietojen käytön valvonnalle**. Kaupungin hallintosäännön mukaan toimialat ja palvelualueet vastaavat omalta osaltaan tietosuojasta

ja henkilötietojen käsittelystä. Henkilötietojen käsittelyn valvonta on osa hallintosäännön mukaista tietosuojavastuuta.

Toimialojen ja palvelualueiden tulee suunnitella menettelytavat suoritettavalle lokitietojen valvonnalle. Toimialojen ja palvelualueiden tulee myös huolehtia ostopalveluina hankittavien palveluntuottajien henkilötietojen käsittelyn valvonnasta.

Lokitiedoista ilmenee, että henkilötietoja käsitelty lainvastaisesti

Henkilötietojen lainvastaisesta käsittelystä tulee ilmoittaa henkilölle, jonka tietoja on väärin perustein käsitelty tai katsottu. Henkilön, jonka tietoja on väärin perustein katsottu, on **oikeus tietää, kuka henkilö hänen tietojaan on väärin perustein katsunut ja mitä tietoja on katsottu** ja milloin niitä on katsottu. Hänelle annetaan tältä osin lokitiedot ja muu selvityksessä esiin tullut aineisto. Henkilöllä itsellään on aina mahdollisuus saattaa asia oikeuden käsiteltäväksi, ja häntä informoidaan siitä, että hänellä on mahdollisuus tehdä asiassa rikosilmoitus (kyseessä on asianomistajarikos tai -rikkomus).

Lainvastaisen henkilötietojen käsittelyn rangaistavuus

Henkilötietojen lainvastaisesta käsittelystä on seuraamuksia mm. **rikoslaissa ja tietosuojalaissa**. Rikosnimikkeitä ovat tietosuojarikos, virkavelvollisuuden rikkominen, virkasalaisuuden rikkominen, salassapitorikos ja salassapitorikkomus. Rangaistus voi olla korkeimmillaan 1 vuosi vankeutta. Näiden lisäksi voi tulla kysymykseen vahingonkorvausvastuu. Rangaistavuudella on myös ennalta ehkäisevät vaikutukset.

Kaupungissa käytettävien järjestelmien ja sovellusten lokituksen kartoitus

Vuoden 2022 tietotilinpäätökseen **toimialojen ja palvelualueiden tuli kerätä tiedot** sellaisista järjestelmistä tai sovelluksista, joissa käsitellään lakisääteisen tehtävän perusteella henkilötietoja, mutta lokitus on puutteellinen tai lokitusta ei ole lainkaan tehty. Tiedot kerättiin Excel-taulukoihin, jotka ovat tietotilinpäätöksen liitteenä.

Lisäksi toimialojen ja palvelualueiden tuli selvittää, **miten henkilötietojen käytön valvonta on järjestetty toimialalla/palvelualueella?** Toimialan/palvelualueen ohje lokitietojen valvonnasta tuli liittää myös tietotilinpäätökseen. Toimialojen ja palvelualueiden tuli selvittää myös, **kuinka monta henkilötietojen käsittelyä koskevaa lokitietojen tarkastusta vuonna 2022 on suoritettu**. Miten tarkastukset jakautuivat: pistokokein tehtyt, suunnitelmaan perustuvat, epäily väärinkäytöksestä tai muu peruste.

Lokilistojen ymmärrettävyys on tärkeää, jotta valvonta voisi käytännössä onnistua. Toimialoilta ja palvelualueilta pyydettiin selvitystä siitä, **ovatko lokilistat ymmärrettäviä** eli pystyykö lokilistaa tarkastava henkilö niitten perusteella päättämään, onko tietoja käsitelty lainmukaisesti. Haittaako lokilistan vaikeaselkoisuus tarkastamista ja viekö se vaikeaselkoisuuden johdosta liikaa työaikaa?

3. KAUPUNGIN TYÖNTEKIJÖIDEN JA ASIAKKAIDEN HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY YHDYSVALLOISSA

Henkilötietojen käsittely Yhdysvalloissa on **kaupungin toimintojen kannalta merkityksellistä**, sillä osa kaupungin käyttämistä järjestelmistä ja sovelluksista on yhdysvaltalaisia, kuten esimerkiksi Microsoft. Tämä tarkoittaa, että näissä järjestelmissä ja sovelluksissa henkilötietoja käsitellään Yhdysvalloissa.

EU:n kansalaisten henkilötietojen käsittely Yhdysvalloissa on tullut ongelmalliseksi Euroopan unionin Schrems II -tuomion johdosta heinäkuusta 2020 alkaen. **Mikäli kaupungin omistamia henkilötietoja halutaan edelleen käsitellä Yhdysvalloissa, niin tällöin tulee käyttää uusia komission hyväksymiä vakio-lausekkeita ja tämän lisäksi käyttää täydentäviä suojatoimenpiteitä**, joilla esim. huolehditaan siitä, että Yhdysvaltojen viranomaiset eivät pääse käsiksi käsiteltäviin henkilötietoihin.

Tiedonsiirrot Yhdysvaltoihin EU:n tietosuojaa-asetuksen mukaan

Yleinen EU:n tietosuojaa-asetus edellyttää, että henkilötietojen siirtäminen unionista kolmansissa maissa oleville rekisterinpitäjille, henkilötietojen käsittelijöille tai muille vastaanottajille ei vaaranna yleiseen tietosuojaa-asetukseen perustuvaa henkilötietojen suojan tasoa. Henkilötietojen käsittely Yhdysvalloissa tarkoittaa henkilötietojen käsittelyä kolmansissa maissa.

Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu vaikeutti tiedonsiirtoja Yhdysvaltoihin

Euroopan unionin tuomioistuin antoi heinäkuussa 2020 tuomion (Schrems II), jolla voimassa ollut tietosuojan tason riittävyyttä koskeva EU:n ja Yhdysvaltojen välinen Privacy Shield -sopimus todettiin pätemättömäksi. Tämän johdosta henkilötietojen siirrot Euroopan talousalueen ulkopuolelle edellyttävät erityistä riskiarviointia ja mahdollisia lisätoimia. Tämä tarkoittaa vakio-lausekkeiden ja täydentävien suojatoimien käyttämistä.

Tuomioistuimen päätös koskee **kaikkea henkilötietoja sisältävän datan siirtämistä Euroopan talousalueen ulkopuolella** sijaitseville palvelimille sekä datan käsittelyn Euroopan talousalueen ulkopuolelta mahdollistavan teknisen käyttöyhteyden avaamista Suomessa tai muualla Euroopan talousalueella säilytettävään dataan.

Yhdysvaltojen viranomaisilla on pääsy EU:sta siirrettäviin henkilötietoihin

Vuonna 2013 kävi ilmi, että eräät maailman suurimmista teknologiayrityksistä kuten Microsoft, Facebook (Meta), Google, Skypeman ja Apple, olivat mukana Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuusviraston (NSA) valvontaohjelmissa. Tämä mahdollisti **turvallisuusviraston pääsyn teknologiayritysten keskuspalvelimille.**

Yhdysvaltalaisyritysten tulee niin ikään viranomaisen oikeudellisesti sitovasta pyynnöstä **luovuttaa henkilötietoja viranomaiselle Yhdysvaltojen kansallisen sääntelyn nojalla.** Näin ollen viranomaisten pääsy henkilötietoihin ulottuu myös toimijoihin, jotka eivät ole mukana NSA:n valvontaohjelmissa. Yrityksillä on myös velvollisuus luovuttaa salausavain Yhdysvaltojen viranomaisille. Täydentäviä suoja-toimia käytettäessä tulisi pystyä estämään yhdysvaltalaisviranomaisten pääsy henkilötietoihin Yhdysvaltojen kansallisen lainsäädännön nojalla.

Uusi sopimus EU:n ja Yhdysvaltojen välillä

Yhdysvaltain presidentti Joe Biden on lokakuussa 2022 allekirjoittanut EU:n ja Yhdysvaltojen välistä datan vaihtoa koskevan asetuksen. Tietosuoja vahvistavan toimeenpanomääräyksen tarkoituksena on toimia pohjana uudelle Privacy Shield -puitejärjestelylle Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen väliseen tiedonsiirtoon. EU:n tuomioistuin mitätöi heinäkuussa 2020 Schrems II -tuomiossaan silloin käytössä olleen Privacy Shield -järjestelyn.

Sopimuksen käsittely EU:ssa

Tietosuojatason vastaavuuspäätöksen tekeminen on monivaiheinen prosessi, johon kuuluu lausunnon saaminen Euroopan tietosuojaneuvostolta (EDPB) sekä myönteisen kannan saaminen EU:n jäsenvaltioiden edustajista koostuvalta komitealta. Lopuksi Euroopan parlamentilla on oikeus tarkastaa tietosuojatason riittävyyttä koskevan vastaavuuspäätöksen luonnos.

Kun puitejärjestely saadaan hyväksytyä, voivat EU:n ja Yhdysvaltojen kauppaministeriön sertifioimat yritykset jakaa tietoa turvallisesti uuden Privacy Shield 2.0 -puitejärjestelyn mukaisesti.

Se, vastaako uusi puitejärjestely Euroopan tietosuojavaatimuksia, on kuitenkin kriittinen kysymys, joka saatetaan riitauttaa EU-tuomioistuimessa.

Euroopan tietosuojaneuvoston lausunto päätösluonnoksesta

Joulukuussa 2022 komissio julkaisi päätösluonnoksen Yhdysvaltojen tietosuojan tason riittävyystä ja toimitti luonnoksen Euroopan tietosuojaneuvoston arvioitavaksi.

Kannanotossaan Euroopan tietosuojaneuvosto katsoo, että Yhdysvaltoja koskevassa riittävyyspäätöksen luonnoksessa esitetään **useita merkittäviä parannuksia**. Tietosuojaneuvoston **esiin nostamat huolenaiheet** liittyvät erityisesti eräisiin rekisteröityjen oikeuksiin, tietojen edelleen siirtämiseen, poikkeusten soveltamisalaan, tilapäiseen laajamittaiseen tietojenkeruuseen ja oikeussuojamekanismin käytännön toimintaan.

Tietosuojaneuvoston lausunnossa tarkastellaan sekä kaupallisia näkökohtia että Yhdysvaltojen viranomaisten pääsyä tietoihin ja niiden käyttöä. Riittävyyspäätöstä sovellettaisiin vain sertifioituneisiin yhdysvaltalaisiin organisaatioihin, jotka ovat sitoutuneet tietosuojakehyksessä sovittuihin suojatoimiin.

Kaupallisten seikkojen osalta tietosuojaneuvosto on tyytyväinen päivityksiin, joita tietosuojakehyksen periaatteisiin on tehty. Useat periaatteet ovat olennaisilta osin samat kuin Privacy Shield -järjestelyssä. Periaatteisiin liittyy kuitenkin edelleen joitakin huolenaiheita, jotka koskevat esimerkiksi tiedonsaantioikeutta koskevia poikkeuksia, keskeisten määritelmien puuttumista, periaatteiden soveltamista henkilö-tietojen käsittelijöihin, laajaa poikkeusta julkisesti saatavilla olevien tietojen saantioikeuteen sekä automaattista päätöksentekoa ja profilointia koskevien erityissääntöjen puuttumista.

Tietosuojaneuvosto esittää, että riittävyyspäätöksen hyväksymisen ja voimaantulon ehtona olisi, että kaikki Yhdysvaltojen tiedusteluviranomaiset hyväksyvät uudistetut toimintaperiaatteet ja menettelyt Yhdysvaltojen presidentin lokakuussa 2022 antaman toimeenpanomääräyksen (Executive Order) täytäntöönpanemiseksi. Tietosuojaneuvosto suosittelee, että komissio arvioi näitä Yhdysvaltojen oikeuskehyksen päivitettyjä menettelyjä ja jakaa arvionsa tietosuojaneuvostolle.

Tietosuojaneuvosto toteaa, että tietojen edelleen siirroilla ei saa heikentää tietosuojan tasoa. Sen vuoksi se pyytää komissiota selventämään päätösluonnoksessa, että suojatoimien, jotka alkuperäinen vastaanottaja asettaa tietojen tuojalle kolman-

nessa maassa, on oltava tehokkaita kolmannen maan lainsäädännön valossa ennen tietojen edelleen siirtoa.

Lisäksi tietosuojaneuvosto pyytää komissiota selventämään poikkeusten soveltamisalaa, jotka koskevat velvollisuutta noudattaa tietosuojakehyksen periaatteita. Tietosuojaneuvosto tulee seuraamaan tiiviisti näitä näkökohtia sekä EU-alueen rekisteröidyille tarjottujen oikeussuojakeinojen tehokkuutta.

Yhdysvaltoihin siirrettyjen tietojen osalta tietosuojaneuvosto panee merkille Yhdysvaltojen toimeenpanomääräyksen tuomat merkittävät parannukset. Toimeenpanomääräyksen mukaan tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden periaatteita sovellettaisiin Yhdysvaltojen tiedustelutietojen keräämiseen. Lisäksi uusi oikeussuojamekanismi luo oikeuksia EU:n kansalaisille.

Yhdysvaltoihin tapahtuvan tiedonsiirron käsittely kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmässä

Henkilötietojen Yhdysvaltoihin tapahtuvien tiedonsiirtojen oikeudelliset ongelmat ovat olleet esillä myös vuonna 2022 kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmässä. Asiaa on käsitelty tammikuun ja elokuun kokouksissa. Asiaa on käsitelty työryhmässä ensimmäisen kerran vuonna 2020, kun Schrems II -tuomio tuli voimaan. **Kaupungin tulee rekisterinpitäjänä huolehtia asianmukaisesti siitä, että kansainväliset tiedonsiirrot tapahtuvat voimassa olevan lainsäädännön ja oikeuskäytännön mukaisesti.**

Henkilötietojen siirron edellytyksenä on ollut, että siirto ei vaaranna tietosuojasetukseen perustuvaa henkilötietojen suojatasoa. **Kaupungin tulisi itse tarkastaa suojatoimenpiteet ja niiden riittävyys, jos tietoja siirretään Yhdysvaltoihin.** Käsittelijän ilmoitus, että he täyttävät vaatimukset, ei ole riittävä peruste siirrolle.

Ohjeena on ollut, että **toimialojen ja palvelualueiden** on tullut kartoittaa palvelut, joissa tapahtuu tiedonsiirtoa Yhdysvaltoihin ja **ottaa niissä käyttöön uudet vakio-lausekkeet ja lisäksi sopia mahdollisista suojatoimenpiteistä.**

Kaupungissa käytettävä uusia vakio-lausekkeitä ja tarvittaessa suojaavia lisätoimenpiteitä

Mikäli kaupungin on välttämätöntä käsitellä asiakkaiden ja henkilökunnan henkilötietoja Yhdysvalloissa, niin tällöin on lähdettävä verrattain raskaaseen tietosuojasetuksen ja Schrems II -ratkaisun mukaiseen **prosessiin, jossa sopimuksessa**

erityisselvittelyjen ja vakuutuksien kautta varmistetaan riittävän tietosuojan taso kautta koko käsittelyn.

Tietojen viejänä **kaupunki on vastuussa tietosuojan tason varmistamisesta**, kun mallisopimuslausekkeiden käyttöä harkitaan. Tietojen viejänä kaupungin on tehtävä tietosuojan tasosta arviointi, jossa huomioidaan mallisopimuslausekkeiden sisältö, erityiset siirtoon liittyvät olosuhteet sekä tietojen tuojan eli Yhdysvaltojen oikeudellinen järjestelmä. Tietojen tuoja voi tarvittaessa avustaa arvioinnissa.

Euroopan komission hyväksymät uudet **vakiolausekkeet tulivat voimaan kesäkuussa 2021**. Uudet vakiolausekkeet on laadittu vastaamaan EU:n tuomioistuimen Schrems II -tuomion edellytyksiin. Vakiolausekkeet voivat tulla sovellettavaksi sellaisenaan, mutta edellyttävät aina tapauskohtaista arviointia.

Uusien **vakiolausekkeiden käyttö on edellytys kaikelle henkilötietojen siirrolle Yhdysvaltoihin**. Kaikki aikaisemmat sopimukset tietojen siirrosta on tullut päivittää ja ottaa käyttöön uudet vakiolausekkeet. **Mikäli uusia komission hyväksymiä vakiolausekkeitä ei käytetä, niin tällöin rikotaan EU:n yleistä tietosuojasetusta eli käsittely on tältä osin lainvastaista**. Uusien vakiolausekkeiden käytön lisäksi tulee tarvittaessa käyttää lisäsuojatoimenpiteitä. EU-tuomioistuin on korostanut, että siirrettävillä tiedoilla on riski päätyä Yhdysvaltojen tiedustelupalvelun käsiin, ellei niitä suojata asianmukaisesti. **Kaupungin on rekisterinpitäjän keskeytettävä henkilötietojen siirrot, jos se ei voi toteuttaa riittäviä lisätoimenpiteitä henkilötietojen suojan varmistamiseksi.**

4. HENKILÖTIETOJA KÄSITELTÄESSÄ KAUPUNKI ON SOPIMUSOSAPUOLENA JÄRJESTELMIEN JA SOVELLUKSIEN TOIMITTAJAN KANSSA

Kaupungin työntekijöiden tai asiakkaiden henkilötietoja järjestelmissä ja sopimuksissa käsiteltäessä **kaupungin tulee aina olla sopimusosapuolena** järjestelmän tai sovelluksen toimittajan kanssa.

Ongelma sopimusosapuolesta on tullut esille joidenkin työntekijöiden käyttäessä pikaviestisovelluksia, kuten WhatsAppia. Pikaviestisovelluksia on käytetty asiakkaiden ja toisten työntekijöiden kanssa viestittelyyn. Työtehtävien hoidossa henkilötietojen käsittely on sallittu ainoastaan järjestelmissä ja sovelluksissa, joissa kaupunki on sopimusosapuolena. Käytetyissä pikaviestipalveluissa työntekijä on ollut sopimusosapuolena ja henkilötiedot ovat tallentuneet työntekijän henkilökohtaiselle tilille, johon kaupungilla ei ole ollut oikeutta, vaikka kaupunki on ollut rekisterinpitäjänä henkilötietojen omistaja.

Työntekijän ollessa sopimusosapuolena käsittelyssä on monia oikeudellisia ongelmia.

- Rekisterinpitäjällä eli kaupungilla ei ole keinoja valvoa, miten henkilötietoja palvelussa käytetään, tai asettaa muutoinkaan käytölle rajoituksia
- Laitteen hukkuessa tai varkaustapauksessa kaupunki ei voi tehdä asiakkaiden tiedoille mitään vaan kaikki riippuu työntekijästä
- Työntekijä on sopimussuhteessa ja tiedot tallentuvat työntekijän tilille
- Asiakkaalla on oikeus tarkastaa omat tietonsa. Tietojen tarkastusoikeutta ei voida toteuttaa, kun tiedot ovat tallennettu työntekijän henkilökohtaiselle tilille, johon kaupungilla rekisterinpitäjänä ei ole oikeutta
- Kaupunki ei pysty turvaamaan henkilötietojen tietoturvallista käsittelyä, koska työntekijä on tilin ja laitteiden omistaja ja sopimussuhteessa käsittelijään
- Työntekijän vaihtaessa työpaikkaa tai työtehtävien muuttuessa työntekijällä ei ole enää oikeutta asiakastietoihin ja tätä ei voida turvata, kun asiakastiedot ovat työntekijän tilillä
- Kaupunki ei pysty rekisterinpitäjänä määrittelemään tietojen säilytysaikoja eikä pysty toteuttamaan lainsäädännön asettamia tietojen säilytysaikoja eikä valvomaan tietojen säilytystä
- Tietoja ei pystytä poistamaan, kun niiden lainsäädännön asettama säilytysaika on päättynyt
- Asiakkaalle ei pystytä kertomaan ketkä hänen tietojensa lopulta käsittelevät
- Kaupungissa on yleisesti ohjeistettu, että pikaviestipalveluja tai muitakaan sovelluksia, joissa työntekijä on sopimusosapuolena, ei tulisi käyttää. Toimialat ja palvelualueet vastaavat henkilötietojen lainmukaisesta käsittelystä omalta osaltaan.

5. TIETOSUOJAN VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Tietosuojan vaikutustenarvioinneilla on keskeinen merkitys siihen, miten tietosuoja toteutuu kaupungissa käytännössä. Tietosuojan vaikutustenarviointien tärkeys on nostettu esiin jokaisessa tietosuojavastaavan raportissa vuodesta 2018 alkaen. Aikaisemmissa raporteissa tietosuojan vaikutustenarviointeja on käsitelty laajasti, ja vuoden 2022 raportissa painotetaan edelleen, että tietosuojan vaikutustenarviointi on **lainsäädännön edellyttämä pakollinen toimenpide**.

Tietosuojan vaikutustenarviointien tilanne kaupungissa on monelta osin parantunut, mutta **edelleen kaupungissa aloitetaan merkittäviä henkilötietojen käsittelyprosesseja, joista ei tehdä lain mukaista pakollista vaikutustenarviointia ennen**

käsittelyn aloittamista. Kyse voi monesti olla tietämättömyydestä, kun projektia vetävä työntekijä/konsultti ei ole tietoinen vaikutustenarvioinnin pakollisuudesta. Huolestuttavinta on kuitenkin se, että henkilötietojen käsittelyä voidaan edelleen jatkaa ilman tehtyä vaikutustenarviointia, vaikka tietosuojavastaava asiasta huomauttaisi. Mikäli henkilötietojen käsittely on jo aloitettu, niin vaikutustenarviointi tulee tehdä välittömästi tai sitten henkilötietojen käsittely tulee keskeyttää.

Tietosuojan vaikutustenarvioinnin pakollisuus

Vaikutustenarvioinnin tekeminen on pakollista, kun lainsäädännössä määritellyt kriteerit täyttyvät. Onko vaikutustenarviointi tehtävä vai ei, määritellään vaikutustenarvioinnin alkukartoituksessa, joka tulee tehdä kaikista prosesseista, järjestelmistä ja sovelluksista, joissa käsitellään henkilötietoja.

Kaupungissa käsitellään paljon henkilötietoja, sekä asiakkaiden että työntekijöiden. **Vaikutustenarvioinnin edellytykset täyttyvät lähes aina kun kaupungissa käsitellään henkilötietoja.** Vaikutustenarviointi tulee **tehdä aina ennen kuin henkilötietojen käsittely aloitetaan.** Ellei vaikutustenarviointia ole tehty, niin henkilötietojen käsittelyä ei saa aloittaa. Mikäli henkilötietojen käsittely on lainvastaisesti jo aloitettu, niin käsittely pitää keskeyttää.

Kaupungissa käsitellään henkilötietoja viranomaisena. Toimialat ja palvelualueet ovat hallintosäännön mukaan vastuussa tietosuojasta, jonka yhtenä tärkeänä osana ovat tietosuojan vaikutustenarvioinnit. **Vaikutustenarvioinnin tekemättä jättämisellä ennen henkilötietojen käsittelyn aloittamista toimitaan lainvastaisesti ja vaarannetaan rekisteröityjen eli asiakkaiden ja työntekijöiden oikeuksia ja vapauksia ja voidaan aiheuttaa heille vakavia riskejä.** Tietosuojan vaikutustenarviointi **ei ole resurssikysymys, vaan lainsäädännön asettama pakollinen toiminta ja velvollisuus,** jolla turvataan henkilöiden oikeuksia ja vapauksia.

Uusi ohjeistus, työkalut ja prosessi käyttöön vuonna 2022

Tietosuojan vaikutustenarvioinnin uusi ohjeistus ja työkalut otettiin käyttöön vuoden 2022 alusta. Samalla uudistettiin vaikutustenarvioinnin prosessi kaupungin johtoryhmässä hyväksytyn esityksen mukaisesti.

Tällä hetkellä kaupungissa on käytössä kattava ajantasainen ohjeistus, työkalut ja hyväksytty prosessi vaikutustenarviointien tekemiseen.

Tietosuojaan vaikutustenarviointien vetäjät

Tietosuojaan vaikutustenarvioinnin vetäjät ovat keskeisessä ja tärkeässä roolissa vaikutustenarvioinneissa. Vaikutustenarvioinnin vetäminen edellyttää, että vetäjä on perehtynyt vaikutustenarviointia koskevaan lainsäädäntöön ja kaupungin ohjeistukseen, ja että hän on opetellut käyttämään vaikutustenarvioinnin työkaluja.

Heidän tehtävinään on:

Vaikutustenarvioinnin vetovastuu ja prosessin eteenpäin vieminen, kokousten järjestäminen, selvitysten hankkiminen asiantuntijoilta, työnjaosta sopiminen, jos vaikutustenarviointi koskee useampaa toimialaa/palvelualueita, Excel-työkalun täyttäminen ja riskien arvioiminen, kaikki dokumentointi, hyväksymisen hankkiminen vaikutustenarvioinnille, vaikutustenarviointien Astaan vieminen, vaikutustenarviointien päivittäminen, oman toimialan/palvelualueen vaikutustenarviointien hallinnointi, palveluntuottajien tekemien vaikutustenarviointien tarkastaminen ja hyväksymisen hankkiminen niille, yhteisrekisterinpitäjyyshankkeissa kaupungin edustajana osallistuminen vaikutustenarvioinnin tekemiseen ja osallistuminen järjestelmien ja sovellusten hankinnoista tehtäviin vaikutustenarviointeihin.

Vaikutustenarvioinnin vetäminen vaatii perehtymisen lisäksi myös paljon työaika. Vetäjille tulisi resursoida tarpeeksi työaika, jotta he pystyvät selviämään tehtävistään. Vuoden 2022 aikana on myös ollut tilanteita, jolloin toimialalla/palvelualueella ei ole ollut henkilöä, joka ryhtyisi vetämään vaikutustenarviointia. Henkilöä ei ole joko ollenkaan nimetty tai työtehtäviä vaihtaneen henkilön tilalle ei ole nimetty uutta henkilöä. Vaikutustenarviointia ei ole tällöin edes aloitettu, vaikka henkilötietojen käsittely on aloitettu.

Tietosuojaan vaikutustenarvioinnit ovat jatkuva prosessi

Tietosuojaan vaikutustenarvioinnit vaativat jatkuvaa työtä ja päivittämistä. Tehtyjä vaikutustenarviointeja tulee päivittää aina kun järjestelmiin tai sovelluksiin tehdään teknisiä muutoksia, joilla voi olla vaikutusta henkilötietojen käsittelyyn. Järjestelmiä ja sovelluksia kehitetään koko ajan ja tällöin tulee aina myös arvioida teknisten muutosten vaikutus henkilötietojen suojaan. Tämä arviointi tapahtuu tietosuojaan vaikutustenarvioinnin kautta.

Vaikutustenarvioinnin vetäjälle tulee ilmoittaa kaikki järjestelmään tai sovellukseen suunniteltavat muutokset, joilla voi olla vaikutusta henkilötietojen käsittelyyn eikä niitä

ole jo huomioitu tehdyssä vaikutustenarvioinnissa. Muutosten riskit arvioidaan vaikutustenarvioinnissa ja yritetään löytää henkilötietojen suojan kannalta paras ratkaisu.

Vaikutustenarviointien päivittämisen laiminlyönti voi johtaa vakaviin seurauksiin henkilötietojen käsittelyssä. Käyttöön voidaan ottaa käsittelytapoja, joilla voi olla korkea riski henkilötietojen suojan kannalta. Vastuu ilmoittamisesta on työntekijöillä, jotka ovat suunnittelemassa ja käyttöönottamassa muutoksia. Ilman heidän ilmoitustaan vaikutustenarvioinnin vetäjä ei voi päivittää vaikutustenarviointia eikä henkilötietojen käsittelystä vastaava johtaja voi hyväksyä muutoksia.

Vaikutustenarviointikoulutukset

Vuoden 2022 alussa tietosuojavastaava piti nimetyille vaikutustenarviointien vetäjille ja muille toimialojen määräämille henkilöille kolme erillistä koulutusta. Koulutusten aiheet olivat:

1. Vaikutustenarvioinnin ohjeistus, työkalut ja prosessi
2. Excel-kirjaamistyökalun käyttö vaikutustenarvioinnin kirjaamisessa
3. Riskien arviointi vaikutustenarvioinnissa

Kaikki koulutukset tallennettiin ja ne ovat kaikkien työntekijöiden katsottavissa kaupungin sisäisellä tietosuojasivustolla. Vaikutustenarvioinnin vetäjät vaihtuvat ja tulee uusia vetäjiä ja heillä on mahdollisuus käydä koulutukset läpi tallenteiden muodossa.

6. TIETOSUOJATYÖRYHMIEN KÄSITTELEMÄT ASIAT

Kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmä ja sen käsittelemät asiat vuonna 2022

Kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmä on kaupunginjohtajan päätöksellä perustettu ryhmä. Kaupungin tietosuojavastaava toimii ryhmän puheenjohtajana. Sihteerinä toimii kuntademokratian nimeämä henkilö. Toimialat ja palvelualueet nimeävät ryhmän jäsenet. Toimialat ja palvelualueet päättävät omalta osaltaan nimettävien jäsenten määrän. Jäsenten määrää ei ole rajoitettu. Jäsenmäärä vaihtelee vuoden sisälläkin, ja vuonna 2022 oli jäseniä keskimäärin 25.

Ryhmä käsittelee kaupunkia koskevia tietosuoja ja tietoturva-asioita. Tietosuojavastaava, tietoturvapääällikkö ja jäsenet voivat tuoda asioita työryhmän käsiteltäväksi. Työryhmän ensisijaisena tarkoituksena on käsitellä asioita, jotka koskettavat koko

kaupunkia. Työryhmässä voidaan käsitellä myös yksittäistä toimialaa tai palvelu-
aluetta koskevaa asiaa.

Työryhmällä ei ole päätäntävaltaa. Tietosuoja koskevien asioiden osalta päätäntä-
valta menee kaupungin hallintosäännön mukaisesti. Työryhmässä käsitellyn tarkoi-
tuksena on saada koko kaupunkia koskevat yleiset ohjeistukset ja linjaukset toimi-
alojen ja palvelualueiden tietoon ja avuksi tietosuojan toteuttamiseen. Yleiset
ohjeistukset mahdollistavat kaupungin yhteisen linjan tietosuoja-asioissa.

Mikäli ohjeistusten ja linjausten halutaan suoraan sitovan kaikkia toimialoja ja
palvelualueita, niin kaupunginjohtajan tulee tehdä asiassa päätös. Tällöin toimialan/
palvelualueen ei tarvitse tehdä erillistä päätöstä noudatettavasta toimintatavasta.
Kaupunginjohtajan päätös ei kuitenkaan poista kustakin henkilökisteristä vas-
tuussa olevan viranhaltijan juridista vastuuta kyseisessä henkilökisterissä käsitel-
tävistä henkilötiedoista.

Ryhmän jäsenet tuovat esiin toimialoilla/palvelualueilla ilmaantuneita asioita, joihin
toivottaisiin saatavan linjausta tai tukea asian ratkaisuun. Jäsenet voivat tuoda esiin
myös toimialan tarpeita ohjeistuksen suhteen ja esittävät kantoja ohjeistuksen ja
linjausten suhteen. Jäsenten tehtävänä on viedä ryhmässä käsiteltyjä ohjeistuksia ja
linjauksia toimialan/palvelualueen johdolle päätettäväksi ja toimeenpantavaksi, esim.
omiin johtoryhmiin.

**Vuonna 2022 kaupungin tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän keskeiset tehtävät
ja vastuut kirjattiin ylös diasarjaksi.** Uusien jäsenten on tätä kautta mahdollisuus
tutustua ryhmän toimintaperiaatteisiin. Diasarja on tallennettu kaupungin intranettiin
ja se on kaikkien kaupungin työntekijöiden saatavana.

Vuonna 2022 tietoturva- ja tietosuojatyöryhmä **kokoontui 8 kertaa.** Työryhmän
muistiot ovat nähtävissä kaupungin sisäisellä tietosuojasivustolla. Kokouksissa käsi-
teltäviä aiheita olivat mm:

- Googlen opetusohjelman käyttö kouluissa
- Tietosuojan vaikutustenarvioinnin uusi ohjeistus ja työkalut
- Tietojen käsittelysijaintien tietoturvaperiaatteet
- Vaikutustenarviointi jaetuista verkkolevyasemista
- Informointiasiakirjojen päivittäminen ja käännökset ruotsiksi
- Sähköpostiyhteyden salaaminen
- Lokitietojen kerääminen, käyttö, luovuttaminen ja valvontaohje
- Vaikutustenarviointiin liittyvän tietovuokaavion mallipohja

- Tietotilinpäättös 2021 esittely
- Yhteisrekisterinpitäjyysohjeistus ja mallisopimus
- Pääkäyttäjien ja muiden vastaavien henkilöiden turvallisuus selvitykset
- Tietoturvaloukkausilmoitusten uusi kirjaamiskäytäntö Astaan
- Sijaintitoiminnon käyttäminen työntekijän kannettavissa laitteissa
- Google Analyticsin käyttö henkilötietojen käsittelyssä
- WhatsApp-sovelluksen käyttö henkilötietoja käsiteltäessä
- Tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän tehtävät
- Teams-kokousten nauhoittaminen
- EU:n ja Yhdysvaltojen välinen sopimus tietojen siirrosta
- Lokitietojen tarpeellisuuden arviointi henkilötietojen käsittelyssä lakisääteisten tehtävien osalta
- Vuoden 2022 tietotilinpäättöksen aiheet

Pääkaupunkiseudun tietosuojatyöryhmä ja sen käsittelemät asiat vuonna 2022

Pääkaupunkiseudun tietosuojatyöryhmään kuuluvat Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kelan tietosuojavastaavat. Työryhmässä käsitellään kaupunkeja ja Kelaa koskevia tietosuoja-asioita. Asioiden yhdessä käsittelemisestä saadaan paljon hyötyä, koska kaikkia kaupunkeja koskevat samat säännöt ja velvollisuudet. Resursseja säästyy, ja lainsäädännön tulkinnat ja linjaukset pystytään pitämään yhtenäisinä.

Vuonna 2022 työryhmä **kokoontui 5 kertaa** ja työryhmässä käsiteltiin mm seuraavia asioita:

- Evästeitä koskeva ohjeistus
- Henkilötietojen siirto EU:n ja Yhdysvaltojen välillä
- Espoon tekemä Microsoft O365 vaikutustenarviointi
- Tietovarastoiden käyttö
- Automaattiseen päätöksentekoon liittyvä lainvalmistelu
- Rekisteröidyn informointi
- Tutkimusluvut
- Tiedonsiirtoja koskevat TIA-arviot
- Henkilötiedot pilvipalveluissa
- Tietosuoja ja perusoikeudet
- Hyvinvointialueiden tiedonsiirrot
- Tietosuojapoikkeamien dokumentointi
- Henkilötietojen käytön lokitus

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaa johtaa sosiaali- ja terveyslautakunta, jonka alaisuudessa toimii yksilöasioita käsittelevä jaosto. Toimiala vastaa kuntalaisten terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen ja ylläpitämisen edellytyksistä. Toimialaan kuuluvat talous- ja hallintopalveluiden, perhe- ja sosiaalipalveluiden, terveyspalveluiden, vanhus- ja vammaispalveluiden palvelualueet sekä suun terveydenhuollon liikelaitos.

Toimialan tietoturva- ja tietosuojavastuut määräytyvät Vantaan kaupungin hallintosäännön sekä kaupunginhallituksen hyväksymän tietoturva- ja tietosuojapolitiikan mukaisesti. Henkilöstöä koskee myös lakisääteinen salassapito- ja vaitiolovelvollisuus.

Toimialan tehtävistä johtuen suuri osa henkilöstöstä käsittelee salassa pidettäviä asiakas- ja potilastietoja. Henkilöstö voi käsitellä asiakas- tai potilassuhteessa asiakkaaseen työtehtäviensä kannalta välttämättömiä asiakastietoja. Jokaisella on vastuu siitä, että tiedot on tallennettu lain edellyttämällä tavalla sellaisiin paikkoihin, jossa tietojen käyttöä pystytään valvomaan. Lisäksi jokaisella on velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan puutteista tai ongelmista tietosuojassa, jotta niihin pystytään puuttumaan.

Toimialalle on nimetty oma tietosuojavastaava, jonka tehtävänä on muun muassa palvelualueiden tietosuojakonsultaatioihin ja tietojen luovutuspyyntöihin vastaaminen, koulutusten pitäminen, ohjeistusten laatiminen, tietoturvaloukkausten käsittely, tietosuojaa koskeviin vaikutustenarviointeihin sekä vaihteleviin sopimus- ja hanketyöryhmiin osallistuminen.

TIETOSUOJA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALALLA VUONNA 2022

Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen sekä tietojen käytön ja luovutuksen valvonta

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) eli tiedonhallintalain 17 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava, että sen tietojärjestelmien käytöstä ja niistä tehtävistä tietojen luovutuksista kerätään tarpeelliset lokitiedot, jos tietojärjestelmän käyttö edellyttää tunnistautumista tai muuta kirjautumista. Edellä

mainittua lokitietojen keräämistä koskevaa vaatimusta on sovellettu tiedonhallintalain myötä kaikkiin hankittuihin tietojärjestelmiin 1.1.2022 alkaen. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (784/2021) eli asiakastietolain 25 §:n mukaan sosiaali- ja terveystietojen palvelunantajan on kerättävä lokitiedot asiakasrekisterikohtaisesti kaikesta asiakastietojen käytöstä ja luovutuksesta seuranta- ja valvontaa varten.

Kaupunkitasoinen lokitietoja koskeva yleinen, uusi ohje on annettu huhtikuussa 2022. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on laadittu oma Tietojen käytön valvonta -ohje, joka on hyväksytty toimialan johtoryhmässä elokuussa 2022. Ohje on viety sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojan ja tietoturvan sivuille sekä liitetty tämän tietotilinpäätöksen liitteeksi (liite 1). Ohjeessa on kuvattu, miten sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla henkilötietojen käytön valvonta on järjestetty.

Sosiaali- ja terveystoimessa valvotaan asiakas- ja potilastietojen käyttöä seuraamalla lokitietoja säännöllisesti sovitulla tarkastuksella sekä pistokokein tehdyillä tarkastuksilla. Tarkastukset eivät edellytä epäilyä henkilötietojen mahdollisesta luvattomasta käsittelystä. Säännönmukaisten ja pistokokein tehtävien lokitietojen tarkastusten lisäksi lokitiedot tarkistetaan välittömästi, jos herää epäily henkilötietojen vääräntäytelystä. Mahdollisen epäilyn henkilötietojen vääräntäytelystä voi havaita esihenkilö, kaupungin työntekijä, tietosuojavastaava, kuntalainen tai muu ulkopuolinen. Epäily voidaan esittää vapaamuotoisesti ja nimettömänä. Lisäksi tietojärjestelmien pääkäyttäjät seuraavat säännöllisesti lokeja.

Lähtökohta on, että palveluyksiköiden tulee vuosittain tarkastaa vähintään yhden työntekijän lokitiedot kuukauden ajalta. Lisäksi palveluyksikön päällikkö päättää muusta omaan toimintaan sopivasta säännöllisestä valvonnasta tai ylimääräisestä satunnaisvalvonnasta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala huolehtii myös ostopalveluina hankittavien palveluntuottajien henkilötietojen käsittelyn valvonnasta. Toimiala vastaa rekisterinpitäjänä palveluntuottajien henkilötietojen käsittelystä, mutta palveluntuottajat vastaavat omien työntekijöidensä henkilötiedoista, joita ovat muun muassa lokitiedot. Palveluntuottajien kanssa tehtävissä sopimuksissa on määräykset menettelytavoista lokitietojen valvonnan osalta ja palveluntuottajan raportointivelvollisuudesta. Palvelualueiden tulee huolehtia, että palveluntuottajat toteuttavat lokivalvonnan säännöllisesti. Vuosittain tulee tarkastaa vähintään yhden työntekijän lokitiedot kuukauden ajalta. Lisäksi kaikkien sosiaali- ja terveystoimen ostopalveluina hankittujen ulkopuolisten palveluntuottajien tulee antaa vuosittain selvitys oman toimintansa tietosuojan tilasta ja lokitietojen valvonnasta.

Edellä mainittujen sisäisten tarkastusten lisäksi lokitietojen tarkastus voi tulla kyseeseen lokirekisterin rekisteröidyn, eli työntekijän, tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaisen tarkastusoikeuden perusteella. Artiklan mukaan rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjältä vahvistus siitä, että häntä koskevia henkilötietoja käsitellään tai että niitä ei käsitellä, ja jos näitä henkilötietoja käsitellään, oikeus saada pääsy henkilötietoihin sekä artiklassa mainitut muut tiedot.

Lokitietojen selvityspyynnön voi esittää myös toinen viranomainen osana viranomaisen suorittamaa tarkastustehtävää tai muuta selvitystä. Tällöin toimitaan kuten muidenkin viranomaisten selvityspyyntöjen osalta. Lokitiedot voidaan toimittaa toiselle viranomaiselle, jos siihen on lakiin perustuva oikeus.

Asiakkaan tai potilaan tekemät lokitietopyyntöjen tarkastukset käsitellään sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla pääsääntöisesti asiakastietolain 26 §:ssä säädetyn tiedonsaantioikeuden perusteella. Asiakastietolain 26 §:n mukaan asiakkaalla on oikeus saada asiakastietojensa käsittelyyn liittyvien oikeuksiensa selvittämistä tai toteuttamista varten sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelunantajalta kirjallisesta pyynnöstä kohtuullisessa ajassa ja viimeistään kahden kuukauden kuluessa lokirekisterin perusteella maksutta tieto siitä, kuka on käyttänyt tai kenelle on luovutettu häntä koskevia tietoja sekä mikä on ollut käytön tai luovutuksen peruste. Asiakas ei saa käyttää tai luovuttaa saamiaan lokitietoja edelleen muuhun tarkoitukseen kuin omien asiakastietojensa käsittelyyn liittyvien oikeuksiensa selvittämistä ja toteuttamista varten.

Lokitiedot tarkastusta varten pyydetään kaikissa edellä mainituissa tapauksissa palvelualueen pääkäyttäjältä. Lokitietopyynnot tehdään ASTA:n kautta, jota varten on laadittu oma Lokitietojen pyytäminen -ohje. Ohjeessa kerrotaan kuinka lokitietopyynnön voi tehdä ASTA:ssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on tunnistettu yksi tietojärjestelmä, jossa käsitellään lakisääteisen tehtävän perusteella henkilötietoja, mutta lokirekisterin muodostuminen on puutteellinen tai lokirekisteriä ei ole synny lainkaan. Tämä järjestelmä on yksilöity Excel-taulukko, joka on liitetty tähän tietotilinpäätökseen (liite 2). Tietojärjestelmä on suun terveydenhuollon Digora-järjestelmä, josta ei muodostu lokitietoja.

Kaikkiaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on vuonna 2022 suoritettu 61 lokitietojen tarkastusta (kappalemäärä tarkastettu 9.12.2022). Tietotilinpäätöstä kirjoitettaessa joulukuussa 2022 selvittelyssä on lisäksi 2 tapausta, joista toinen on sormenjälki ja toinen sosiaalihuollon lokitietojen tarkastus. Lisäksi WinHITin katselu-

oikeudesta on vuonna 2022 yhteensä 18 käyttölokityöjen tarkastuspyyntöä käsitelty. Tarkastukset ovat jakautuneet seuraavasti:

Lokityöpyyntöjen lukumäärä	Ammattilaisen sormenjälki	Pisto-kokeena tehty	Suunnitelmaan perustuva lokityöpyyntö	Epäily väärinkäytöksestä Kansalainen/esihenkilö epäilty	Muu syy
61	7	5	5	41	8

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on pyydetty lokityöjistä tarkastavia henkilöitä arvioimaan lokityöjen ymmärrettävyyttä. Lokityöjistä ei voida pitää niin ymmärrettävinä, että niiden perusteella lokityöstä tarkastava henkilö pystyisi selkeästi päättämään, onko tietoja käsitelty lainmukaisesti. Lokityöjen vaikeaselkoisuus vaikeuttaa lokityöjen tarkastamista ja vie paljon työaikaa. Erityisesti Apotin lokityötiedot ovat haasteellisia ja niiden suhteen tehdään paljon yhteistyötä Digiyksikön ja Apotin kanssa, jotta saadaan tarvittava ymmärrys yksittäistapauksessa.

Tietojen siirto Yhdysvaltoihin

EU:n yleinen tietosuojalaki edellyttää, että henkilötietojen siirtoille EU:n ja ETA:n ulkopuolelle on olemassa tietosuojalain V luvussa määritelty siirtoeruste, joita ovat muun muassa Euroopan komission hyväksymät vakiosopimuslausekkeet (*standard contractual clauses*, SCC) ja vastaavuuspäätökset (*adequacy decision*), joissa tietyn valtion tietosuojan taso katsotaan EU:n näkökulmasta riittäväksi.

Kesäkuussa 2021 Euroopan komissio hyväksyi päivitettyt vakiosopimuslausekkeet, jotka ovat voimassa 27.6.2021 alkaen. Uudet vakiosopimuslausekkeet korvaavat edelliset lausekkeet ja niiden käyttöönoton siirtymäaika on 27.12.2022 saakka. Uusissa vakiosopimuslausekkeissa on otettu huomioon EU-tuomioistuimen kesällä 2020 antama nk. Schrems II -ratkaisu, jonka mukaan mm. vakiosopimuslausekkeet eivät automaattisesti takaa riittävää suojaa Yhdysvaltoihin siirrettyille henkilötiedoille, sillä ne eivät sido Yhdysvaltain tiedusteluviranomaisia. EU-tuomioistuimen mukaan Yhdysvaltain lainsäädäntöön sisältyvät viranomaisien oikeudet tarkastella ja käyttää henkilötietoja eivät täytä EU:n tietosuojasäätelyn vaatimuksia eivätkä EU:n kansalaisten oikeussuojakeinot puuttua henkilötietojen käsittelyyn Yhdysvalloissa ole riittäviä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla tapahtuu henkilötietojen siirtoa EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelle asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotissa, jonka järjestelmä-

toimittaja on yhdysvaltalainen Epic Systems Corporation (jatkossa Epic). Apotin palvelimet sijaitsevat Suomessa, mutta EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelta on mahdollisuus päästä Apotin henkilötietoihin etäyhteyden avulla. Apotin osalta EU:n ja ETA:n ulkopuoliset maat, joihin tietoja siirretään ovat Yhdysvallat (Wisconsin) ja Yhdistynyt kuningaskunta (Bristol, Englanti). Henkilötietoja käsitellään Yhdysvalloissa tai Englannissa tilanteissa, joissa Epic tekee muutoksia tuotantoon osana dokumentoitua prosessia, joka hyväksytään tapauskohtaisesti Apotin kanssa. Suurin osa näistä muutoksista ei kuitenkaan koske pääsyä henkilötietoihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on Apotin kanssa tietojenkäsittelysopimus (*Data Processing Agreement*, DPA) ja Apotilla on edelleen käsittelysopimus Epicin kanssa, jossa tiedonsiirto EU:n ja ETA:n ulkopuolelle perustuu sekä vakiosopimuseusekkeisiin että vastaavuuspäätöksiin. Osana tietojenkäsittelysopimusta on *Transfer Impact Assessment* (TIA, eli tiedonsiirron vaikutustenarviointi). Euroopan komission hyväksymien päivitettyjen vakiolausekkeiden takia sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on käsitelty Apotin kanssa vakiolausekkeiden päivitys ja korvaaminen uusilla joulukuussa 2022 liittyen tiedonsiirtoihin Yhdysvaltoihin. Yhdistynyt kuningaskunta kuuluu Euroopan komission hyväksymien vastaavuuspäätöksien saaneisiin maihin.

Vakiolausekkeiden päivityksen yhteydessä on Yhdysvaltojen lainsäädäntöä arvioitu Apotin ja toimesta seuraavasti:

*FISA (FOREIGN INTELLIGENCE SURVEILLANCE ACT OF 1978) §
702*

Keskeinen säännös, jonka nojalla hallitus voi tarkkailla Yhdysvaltojen ulkopuolella sijaitsevia ulkomaisia henkilöitä kohdennetusti sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien avustamana hankkiakseen ulkomaisia tiedustelutietoja.

Apotti on arvioinut, ettei Epic ole pykälän alainen, koska Epic ei ole laissa tarkoitettu "sähköisen viestinnän palveluntarjoaja".

Executive Order nro 12333 ("EO 12333")

Säännös antaa Yhdysvaltain tiedusteluviranomaisille valtuudet suorittaa tiettyjä tiedustelu- ja vastatiedustelutoimia valvomalla valtameren välisen televiestintäinfrastruktuurin läpi kulkevaa dataa.

Apotti on arvioinut, ettei EO 12333 ei sisällä mahdollisuutta velvoittaa yksityisiä yrityksiä luovuttamaan tietoja Yhdysvaltain tiedusteluviranomaisille. Niissä yksittäis-

tapauksissa, joissa Epic tekee muutoksia tuotantoon ja henkilötietoja käsiteltäisiin Yhdysvalloissa, tiedot salataan siten, ettei EO 12333:n mukainen tarkkailu ole mahdollista. Epicin ja sen tilaajaorganisaatioiden välinen viestintä, johon liittyisi henkilötietoja, tapahtuu salattujen yhteyksien kautta (esim. VPN, Transport Layer Security, tiedostotason salaust), joten viestinnän sisältöä ei voida tarkastella, jos viestintä siirpataan siirrettäessä tietoliikenneoperaattoreita.

Vakiolausekkeissa kuvataan lisäksi käytössä olevat operatiiviset ja tekniset toimenpiteet mahdollisten tiedonsiirtojen suojaamiseksi. Lisäsuojatoimenpiteitä ovat muun muassa seuraavat Euroopan tietosuojaneuvoston mukaiset suojatoimenpiteet:

- Rajataan siirtojen määrää Yhdysvaltoihin. Suurin osa niistä tapahtuu ETA:n sisällä
- Korkean tason salaust, joka tekee pääsyn mahdottomaksi
- Kaikki Epic-henkilöstö koulutetaan ennen kuin hyväksytään Apotin työhön
- Epicillä on tietoturva-auditointi vuosittain
- Epicillä on ISO:27001-sertifikaatti
- Henkilötietoja ei saa lähettää sähköpostitse tai salaamattomalla tavalla.

Sosiaali- ja terveystoimen tietosuojavastaavan käsityksen mukaan Apotin selvitystä Yhdysvaltojen lainsäädännöstä ja vakiolausekkeiden lisäsuojatoimenpiteistä on tietyllä varauksella pidettävä riittävänä, ettei Yhdysvaltojen tiedusteluviranomaiset pääse käsittelemään yksittäistapauksessa henkilötietoja. Edellä mainittu selvitys lainsäädännöstä ja lisäsuojatoimenpiteistä ei kuitenkaan muuta sitä seikkaa, ettei EU:n kansalaisten oikeussuojakeinot puuttua henkilötietojen käsittelyyn Yhdysvalloissa ole riittäviä. Yhdysvalloissa ei ole virallista liittovaltiotason tietosuojaviranomaista, joka vastaisi EU:n tietosuojasääntelyn oikeussuojakeinoista puuttua henkilötietojen käsittelyyn.

Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Kaupungin johtoryhmä hyväksyi vaikutustenarviointien prosessiuudistuksen 11.10.2021, ja tietosuojan vaikutustenarvioinnin uusi ohjeistus ja Excel-työkalu tulivat käyttöön vuoden 2022 alusta lukien.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala on nimennyt uuden prosessin mukaisesti vaikutustenarviointien vetäjiä, jotka ovat toimineet vaikutustenarviointien vastuuhenkilöinä. Vaikutustenarviointien vastuuhenkilöiden tehtävänä on ollut vaikutustenarviointien tekeminen, päivittäminen ja hallinnointi sekä kokousten järjestäminen ja asiantuntijoiden konsultointi. Vastuuhenkilöiden on varmistettava, että vaikutusten-

arviointit tulevat tehtyä lainsäädännön ja kaupungin ohjeistuksen edellyttämällä tavalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalta vaikutustenarviointien vetäjiä on nimetty yhteensä 10 henkilöä, jotka jakautuvat palvelualueittain seuraavasti:

- terveystalouksista 2 hlö,
- perhe- ja sosiaalipalveluista 2 hlö,
- vanhus- ja vammaispalveluista 4 hlö,
- suun terveydenhuollon liikelaitoksesta 2 hlö.

Talous- ja hallintopalveluista ei ole nimetty yhtään vaikutustenarviointien vetäjää.

Vaikutustenarviointien vetäjien määrää voidaan pitää sinänsä riittävänä, mutta vetäjillä ei ole kuitenkaan omasta mielestään ole ollut riittävästi työaika vaikutustenarviointeihin perehtymiseen eikä niiden tekemiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojavastaavalle on vuoden 2022 aikana raportoitu toistuvasti, että uudistunut prosessi koetaan työlääksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojavastaavan näkemyksen mukaan tähän keskeisinä syinä on ensinnäkin se, että vaikutustenarviointeja ei ole aikaisemmin tehty taikka hallinnoitu vastaavassa mittakaavassa. Vaikutustenarviointien tekeminen on alkanut vuonna 2018. Vuonna 2021 vaikutustenarviointien määrää ja kohteita kartoitettaessa ei pystytty paikantamaan kuin reilu kymmenen tehtyä vaikutustenarviointia. Näin ollen joko vaikutustenarviointeja ei ole tehty taikka sitten niitä ei ole asianmukaisesti tallennettu, jolloin mahdollinen aikaisempi työ ei ole ollut hyödynnettävissä. Toiseksi syyksi on arvioitu se, että uudistunut vaikutustenarviointiprosessi on vaatinut opettelua eikä uuden prosessin edellyttämä työ ole ollut jyvitettyä vaikutustenarviointien vetäjien työaikaan. Vaikutustenarviointeja koskeva tehtäväkokonaisuus on tullut isona kokonaisuutena vetäjien jo olemassa olevien työtehtävien lisäksi ja on vaatinut opettelua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojavastaava on neuvonut ja tukenut palvelualueita, kuinka vaikutustenarviointeja saataisiin tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti tehtyä sekä korostanut, että kysymys on lainsäädännön vaatimuksista, jotka on rekisterinpitäjän edun mukaisesti saatava kuntoon. Uudistunutta vaikutustenarviointiprosessia on pidettävä nyt ensimmäistä kertaa selkeänä ja toimivana, ja siihen liittyvät ongelmat ovat koskeneet lähinnä resursseja. Vaikutustenarviointien prosessiuudistus on tuonut merkittäviä parannuksia vaikutustenarviointien hallintaan, niiden tason parantumiseen ja tehokkaaseen toteuttamiseen. Tietotilinpäätöksen liitteeksi on liitetty lista kaikista sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla vuonna 2022 tehdyistä vaikutustenarvioinneista (liite 3).

Ruotsinkieliset informointiasiakirjat

EU:n tietosuoja-asetuksen 12–22 artikloissa säädetään henkilötietojen käsittelyn informoinnista ja rekisteröidyn oikeuksista. Kaupungin on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet toimittaakseen asiakkaille asetuksen edellyttämät tiedot henkilötietojen käsittelystä tiiviisti esitetyssä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä. Lisäksi EU:n tietosuoja-työryhmä on antanut suuntaviivat rekisterinpitäjän informointikäytännöistä. Tällä EU:n tietosuoja-asetuksen edellyttämällä informoinnilla ei ole virallista nimeä. Vantaalla tätä asiakirjaa on kutsuttu informointiasiakirjaksi.

Vantaa on kaksikielinen viranomainen, minkä vuoksi palvelut tulee järjestää molemmilla kansalliskielillä, eli suomeksi ja ruotsiksi. Kansalaisten kielelliset oikeudet ja kaupungin velvollisuudet toteuttaa kielellisiä oikeuksia määritellään kielilaissa ja hallintosäännössä. Informointiasiakirjojen kääntämisestä ruotsiksi on käsitelty 8.3.2022 tietosuoja-työryhmän kokouksessa. Käännösten tekemisen tarvetta myös englanniksi tuli asiakaskunnasta riippuen selvittää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on laadittu seuraavat informointiasiakirjat palvelukokonaisuuksittain, jotka on katsottu olevan informoinnin kannalta sopivia asiakkaalle:

- COVID-19-tartuntojen seurannan ja jäljityksen rekisteri
- COVID-19-tukipalvelut
- läkkäiden palvelut
- Lapsiperheille annettava tuki
- Lastensuojelu
- Maahanmuuttajien vastaanottotoiminta
- Omaishoidon tuki
- Perheoikeus
- Päihdehuolto
- Sosiaalihuolto
- Sovittelutoimisto
- Terveystuolto
- Toimeentulotuen ja sosiaalisen luototuksen palvelut
- Työikäisille suunnatut palvelut
- Vammaispalvelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan informointiasiakirjat löytyvät muiden kaupungin toimialojen tavoin kaupungin verkkosivuilta. Sosiaali- ja terveydenhuollon

toimialalla on vuonna 2022 käyty läpi kaikki toimialan informointiasiakirjat. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan informointiasiakirjoista on laadittu ruotsinkielisiksi versiot, jotka ovat löytyneet kaupungin verkkosivuilta. Joulukuussa 2022 tarkistettaessa kaupungin verkkosivuilta ruotsinkielisiä versiota on huomattu, että ne on poistettu verkkosivuilta. Kaikista informointiasiakirjoista on laadittu ruotsinkielisiksi versiot ja selvitetään, miksi ne on verkkosivuilta poistettu. Myöskään englanninkielisiä versiota ei ollut saatavilla kaupungin verkkosivuilla.

Informointiasiakirjojen päivittämisen ja ajan tasalla pitämisen valvonta on sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla määritelty toimialan tietosuojavastaavan tehtäväksi.

Kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon informointiasiakirjat on päivitetty joulukuussa 2022 liittyen toimialan palveluiden siirtymiseen hyvinvointialueelle sote-uudistuksen johdosta. Uudet informointiasiakirjat, jatkossa tietosuojaselosteet, tullaan julkaisemaan 1.1.2023 alkaen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Tietosuojakoulutus

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on kaikkien työntekijöiden edellytetty suorittavan pakolliset tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset Vantaan koulutushallinnointijärjestelmä Osumassa. Hyväksytyt koulutukset ovat olleet edellytys henkilötietojen käsittelylle 1.7.2022 alkaen. Yleiskoulutukset koostuivat kolmesta osasta:

Tietosuoja 1 – Tietosuojan perusteet henkilöstölle

Tietosuoja 2 – Vantaan kaupungin oma tietosuojatesti henkilöstölle

Tietoturva 1 – Digiturvallinen työelämä (DVV:n koulutus)

Kaikille työntekijöille pakolliset tietosuojakoulutukset tuli suorittaa kesäkuun 2022 loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla kaikkien työntekijöiden on edellytetty suorittavan koulutuksen. Lisäksi uusia työntekijöitä on velvoitettu suorittamaan koulutus ennen kuin he alkavat käsitellä henkilötietoja.

Vantaan koulutushallinnointijärjestelmä Osumassa järjestetyn koulutuksen lisäksi toimialalla on järjestetty tammikuussa ja kesäkuussa henkilöstölle suunnatut tietoturvaloukkauksia koskevat koulutukset, kuinka toimia, kun havaitsee tietoturvaloukkauksen. Lisäksi toimialalla on järjestetty laajempi tietosuojakoulutus asiakas- ja potilastietojen käsittelystä koko toimialalle. Koulutus on nauhoitettu ja viety intraan, jotta se tavoittaisi mahdollisimman suuren määrän henkilöstöä.

Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2022 henkilötietojen käsittelyssä

Resurssit

Vuonna 2022 sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on toiminut tietosuoja-vastaavana täyspäiväisesti lakimies, jonka tehtäviin on kuulunut toimialan tietosuoja-asiat. Lisäksi toimialalla on tammikuusta elokuuhun toiminut osa-aikainen lakimiesharjoittelija, joka on keskittynyt tietosuoja-asioihin. Vuoteen 2021 verrattuna toimialalla tietosuojaressurit ovat hetkellisesti parantuneet tietosuojaan keskittyvän lakimiesharjoittelijan lisäämisen takia. Lisäksi vuoteen 2021 verrattuna toimialan tietosuoja-asioiden hallinnointi on parantunut henkilöstön pysyvyyden takia. Vuonna 2021 tietosuojavastaavana toimi vaihtuvuuden takia kolme eri lakimiestä ja hetkellisesti tehtävää hoidettiin myös muiden työtehtävien ohella erillisen tietosuoja-vastaavan puuttuessa. Vuonna 2022 toimialalla on toiminut lakimies yhtäjaksoisesti tietosuojavastaavana, mikä on parantanut toimialan tietosuojan kokonaiskuvan hallintaa.

Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on nimetty tietosuojatiimi, jonka kokoonpanoon kuuluu toimialan tietosuojavastaava, tiedonhallinnan suunnittelija (poissa), lakimies (osittainen työpanos), hallintopäällikkö ja lakimiesharjoittelija. Tietosuojatiimi on kokoontunut satunnaisesti. Käytännössä vuonna 2022 tietosuojatiimiin on osallistunut tietosuojavastaava ja hallintopäällikkö.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla tietosuojaan osoitettuja resursseja ei voida pitää riittävänä. Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan palveluiden järjestämisvastuun siirtyessä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle on suoritettu tietosuojaressurssien vertailua suurin piirtein samankokoisten organisaatioiden kesken. Vertailussa kävi ilmi, että esimerkiksi Pohjois-Savon hyvinvointialueelle on resursoitu tietosuojaan tietosuojavastaava ja neljä tietosuoja-asiantuntijaa sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle tietosuojavastaava, kaksi tietosuoja-asiantuntijaa ja tietosuojasihtööri. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle tietosuojaan on resursoitu tietosuojavastaava ja lakimiehen osittainen työpanos.

Tietoturvaloukkaukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla raportoitiin vuoden 2022 aikana 156 (tarkastettu 21.12.2022) tietoturvaloukkausta. Loukkauksia raportoitiin jonkin verran vähemmän verrattuna vuoteen 2021, jolloin tietoturvaloukkauksia raportoitiin 174.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on laadittu prosessiohje tietoturvaloukkauksista ilmoittamiseen. Ohje on nähtävillä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan intran tietosuojasivustolla. Lisäksi Vantaan kaupungin intran tietosuojasivustolla on lisäohjeita tietoturvaloukkauksista. Tietoturvaloukkausten prosessiohjetta on käyty läpi henkilöstön kanssa, ja myös esimiehet ovat saaneet ohjeistusta siitä, miten

tulee toimia, kun tietoturvaloukkaus tapahtuu. Toimialalla on vuoden 2022 aikana järjestetty tammikuussa ja kesäkuussa henkilöstölle suunnatut koulutukset kuinka toimia, kun havaitsee tietoturvaloukkauksen. Tietoturvaloukkausten prosessiohjetta myös päivitetään tarpeen mukaan.

Tietoturvaloukkausten ilmoittamiseen on olemassa oma lomakepohja, joka tulee täyttää, jotta kaikki tarvittavat tiedot ilmoitetaan. Lomake lähetetään sähköpostilla sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietosuojavastaavalle, Vantaan kaupungin tietosuojavastaavalle, sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajalle sekä palvelualuejohtajille. Tietoturvaloukkausilmoitus kirjataan lisäksi Asta-asianhallintajärjestelmään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietosuojavastaava raportoi tietoturvaloukkauksista sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johtoryhmässä puolivuositain. Viimeisen kerran tietoturvaloukkauksista on raportoitu vuoden 2022 marraskuussa. Lisäksi tietoturvaloukkauksia käsitellään myös yksiköiden kokouksissa ja johtoryhmissä.

Tutkimustoiminta

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla toimii tutkimustoiminnan koordinaatioryhmä, jossa käsitellään tutkimuslupahakemuksiin liittyviä kysymyksiä. Vuoden 2022 aikana ryhmän toimintaan on osallistunut lakimies käytettävissä olevien resurssien mukaan. Koordinaatioryhmä on kokoontunut vuoden 2022 aikana 11 kertaa, eli noin kerran kuussa. Tutkimustoiminnan koordinaatioryhmässä tarkastellaan Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialueelle saapuneita tutkimus- ja tietolupahakemuksia.

Vuoden 2022 aikana myönnettiin yhteensä 31 tutkimuslupaa 19.12.2022 mennessä. Kaikkiaan toimiala vastaanotti yhteensä 42 tutkimuslupahakemusta. Lisäksi toimialalle on jätetty tutkimusilmoituksia, joissa ei käsitellä henkilötietoja. Vantaan kaupungin verkkosivuilla julkaistaan myönnettyjä tutkimuslupia koskevat päätökset. Edellä mainittujen lisäksi kaupunki on vastaanottanut kolme aineisto/poimintakustannusarviopyyntöä Findatalta.

Pääasiassa Vantaan kaupungille saapuu tutkimuslupia, joissa on kyse tutkimuksista, missä rekisteröityihin ollaan myöhemmin suoraan yhteydessä ja heiltä pyydetään erillinen lupa henkilötietojen käsittelyyn. Mikäli tutkimuksissa syntyy henkilörekisteri, tutkijoilta on lisäksi pyydetty erillinen rekisteriseloste ja arkistointisuunnitelma sekä tutkimuksen luonteesta riippuen erillinen suostumus- ja informointiasiakirja. Lisäksi

tutkijoita on ohjeistettu EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisen vaikutusten-arvioinnin laatimiseen. Tutkimuksen toteuttajan on edellytetty kaikissa henkilötietojen käsittelyn vaiheissa huolehtimaan siitä, ettei rekisteröidyn yksityisyyttä perusteettomasti vaaranneta.

Tutkimustoiminnan koordinaatioryhmä on pitänyt keväällä 2022 amk-verkostolle infotilaisuus henkilötietojen käsittelystä tutkimustoiminnassa, ja syksyllä on valmistauduttu turvalliseen siirtymään hyvinvointialueelle myös tutkimus- ja tietolupien osalta. Lisäksi tutkimustoiminnan ohjeita on päivitetty vuoden 2022 aikana.

Tietojen luovutukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla luovutetaan henkilötietoja rekisteröidylle itselleen EU:n tietosuoja-asetukseen perustuvan tarkastusoikeuden perusteella. Lisäksi julkisuuslain perusteella rekisteröidyllä on oikeus saada tieto itseään koskevista asiakirjoista ja oikeus saada tietoa asianosaisaseman perusteella.

Tietoja voidaan luovuttaa sivullisille vain siihen oikeuttavan lainsäädännön perusteella tai rekisteröidyn suostumuksella. Asiakas- ja potilastietojen luovuttamisesta sivullisille säädetään muun muassa laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä laissa potilaan asemasta ja oikeuksista.

Tietoja pyydetään pääsääntöisesti kirjallisesti. Tietopyyntö tulee toimittaa Vantaan kaupungin kirjaamoon, Vantaa-infoon tai sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteeseen.

Viime kädessä päätöksen tietojen luovuttamisesta tekee Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan palvelualuejohtaja tai hänen määräämänsä. Päätöksenteko-oikeus on voitu delegoida esimerkiksi palvelupäälliköille. Kun tietoja on pyydetty EU:n tietosuoja-asetuksen tarkastusoikeuden perusteella ja pyynnöstä kieltäydytään, annetaan asiakkaalle todistus tarkastusoikeudesta kieltäytymisestä. Asiakkaalla on oikeus valittaa kieltäytymisestä tietosuojavaltuutetulle. Kun tietoja pyydetään julkisuuslain perusteella ja tietojen antamisesta kieltäydytään, tulee asiakkaalle antaa viranhaltijapäätös tietojen luovuttamatta jättämisestä. Asiakkaalla on oikeus valittaa asiasta hallinto-oikeuteen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on laadittu erilaisia ohjeita tietojen luovutusta koskien. Tällä hetkellä ohjepankista löytyy seuraavat ohjeet: yleinen ohje tietojen luovuttamisesta sosiaali- ja terveystoimessa sekä tarkemmat ohjeet tietojen luovuttamisesta lastensuojelussa, tietojen luovuttamisesta tartuntatautitapauksissa sekä

ohje tietojen luovuttamatta jättämisestä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietojen luovuttamisen prosesseja kehitetään jatkuvasti.

Vuonna 2022 tietojen luovuttamistilanteissa on noussut toistuvasti esiin Apotti-asiakas- ja potilastietojärjestelmän ns. PP30 ennakkokantahaku. Ennakkokantahaku on Apotti-asiakas- ja potilastietojärjestelmän automaattisesti tekemä ennakkohaku, joka näkyy potilaalle OmaKannassa luovutusilmoituksena. Tämä OmaKannasta nähtävä luovutusilmoitus kertoo, että tietoja on luovutettu Kannasta Apottiin. Jokaisesta luovutetusta tiedosta menee erillinen tieto, vaikka ammattihenkilö ei edes avaa Apottiin tuotua linkkiä tai lue tietoa. Apotin selvityksen mukaan kannasta haettua tietoa ei tallenneta pysyvästi Apottiin. Tiedot poistetaan automaattisesti tyypillisesti vuorokauden sisään niiden hausta. Ennakkokantahaun tarkoituksena on, että ammattihenkilöllä olisi tarvittava tieto oikea-aikaisesti saatavilla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kannalta Apotin ennakkokantahaku on erittäin työläs ja hidas prosessi. Koska ennakkokantahaku näkyy OmaKannassa potilaalle luovutusilmoituksena, sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle on tullut toistuvasti kysymyksiä, mikä on ollut tietojen luovutuksen peruste. Kun asiakas tätä tiedustelee, Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla tilataan tapahtumasta lokitiedot ja tiedustellaan, onko Apotti tehnyt PP30 ennakkohaun tietyillä päivämäärillä. Näiden tietojen pohjalta yleensä vastataan potilaalle, ettei kukaan henkilö ole tehnyt järjestelmässä Kanta-hakua vaan kyseessä on järjestelmän automaattisesti tekemä ennakkohaku, joka näkyy potilaalle Omakannassa.

Lisäksi hämmennystä asiakkaisissa aiheuttaa se, että ennakkokantahaku tapahtuu riippumatta siitä, onko kyseessä kieltopotilas vai ei. Eli vaikka asiakkaalla olisi luovutuskiellot voimassa, järjestelmän suunniteltu ennakkokantahaku tapahtuu sisäänkirjauksen yhteydessä. Ainoastaan niissä tapauksissa, kun kansalaista ei ole informoitu Kanta-palvelusta tai Kanta-suostumus puuttuu, Kanta palauttaa sanoman tuloksettomana/epäonnistuneena. Muissa tapauksissa ennakkokantahaku tapahtuu automaattisesti riippumatta siitä, onko kyseessä kieltopotilas vai tietojen siirron salliva kansalainen. PP30 Ennakkokantahaun ei pitäisi palauttaa kansalaisesta muita tietoja kuin ne, joihin kansalainen on antanut suostumuksensa. Ennakkokantahaun jälkeen käyttölokitapahtumista tulisi voida todentaa lähteneet sanomat ja se, onko Vantaan työntekijät käsitellyt tosiasiaa mitään Kanta-asiakirjoja järjestelmässä.

Epäselvää on, missä kaikissa tilanteissa Apotti tekee ennakkohaun Kantaan. Apotilta on pyydetty tuomaan selvitys kaikista niistä tilanteista, joissa ennakkokantahaku tapahtuu. Esimerkiksi on havaittu, että Apotin tekninen palvelutunnus käynnistää

ennakkokantahaun seuraavissa tilanteissa, joissa Kanta-haulla ei ole mitään tekemistä hoidon kanssa:

- yleisviesti Maisa-asiakasportaalista
- skannaus XDS:ään (esim. henkilö voi lähettää hoitotahdon, jonka skannaaminen XDS-järjestelmään saa aikaan ennakkohaun Kantaan. Henkilöllä ei ole sillä hetkellä välttämättä käynnissä mitään hoitoja)
- määräyksen tekeminen (esim. labramääräys generoi tapahtuman)
- Puhelu -palvelukontakti on generoinut tapahtuman, jonka seurauksena Apotti-järjestelmä on tehnyt ennakkokantahaun
- lähetteen saapuminen.

Tietosuojavastaavan käsityksen mukaan vaikuttaa hyvinkin ilmeiseltä, ettei Apotin ennakkokantahaku ole yleisen tietosuoja asetuksen eikä kansallisen lainsäädännön (esim. potilasasiakirja-asetuksen 94/2022 4 §) mukainen, kun järjestelmä vaikuttaa käsittelevän kaikenlaisia tietoja Kannasta varmuuden vuoksi. Tietosuojavastaavan käsityksen mukaan olisi selvitettävä kaikki tilanteet, joissa ennakkokantahaku tapahtuu ja sen ylimääräisiä ennakkohakuja on ryhdyttävä poistamaan. Tätä kehittämistoivetta on tuotu Apotin suuntaan esiin muidenkin tilaajaorganisaatioiden toimesta.

Lisäksi HUS:n toimesta on lähetetty kehittämistoive Kelalle liittyen Omakantaan koskien ennakkokantahakuja. Kehittämistoiveessa on esitetty näkemys kehittää Omakannan informatiivisuutta kansalaisten suuntaan. Tärkeää on, että kansalaiselle tulee selväksi, että kyseessä on järjestelmän tekemä Kanta-haku, eikä kenenkään yksittäisen käyttäjän tekemä haku. Nykyinen Omakannan informaatio aiheuttaa kansalaisille suurta hämmennystä. Kansalaisen pitäisi saada riittävän tarkka informaatio Omakannassa siitä, miksi ja kenen toimesta hänen tietojaan on muokattu ja mikäli kyseessä on järjestelmän tekemä tietojen luovutus, niin tämänkin tulisi ilmoittaa kansalaiselle riittävän ymmärtävällä tavalla Omakannassa.

Helsingin hallinto-oikeuden päätös 3.3.2022

Vantaan sosiaali- ja terveystoimessa on vuoden 2022 aikana myös selvitetty Apotti-tietojärjestelmän tiedonvaihtotoimintoihin liittyviä lainvastaisia toimintatapoja. Tiedonvaihtotoimintojen lainvastaisuus vahvistettiin Helsingin hallinto-oikeuden päätöksellä 3.3.2022 (liite 4). Päätöksen taustalla on tietosuojavaaltuutetun 23.9.2020 dnro 4844/83/2020 päätös (liite 5), jolla tietosuojavaaltuutettu on antanut rekisterinpitäjälle (Helsingin kaupunki) kirjallisen ohjeen sekä yleisen tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisen varoituksen. Tietosuojavaaltuutetun varoituksena on ollut Apotin GL 3 käyttöönoton yhteydessä tehdyt tietosuojaratkaisut

(Terveystieteiden tutkimuskeskus RYN, Pitkäkestoinen ja lyhytkestoinen RYN). Tiedonvaihtotoiminnot ovat Vantaan sosiaali- ja terveystoimissa käytössä olevia.

Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen keskeisenä sisältönä on se, että sosiaalihuollon asiakaslaissa ja potilaslaissa lähtökohtana on, että salassa pidettävien asiakas- ja potilastietojen luovuttaminen perustuu asiakkaan suostumukseen. Jos suostumusta ei ole mahdollista saada, sosiaalihuollon asiakaslain mukaan sosiaalihuollon järjestäjä tai toteuttaja saa tietyin edellytyksin antaa salassapitovelvollisuuden estämättä tietoja, jotka ovat välttämättömiä asiakkaan hoidon, huollon tai koulutuksen tarpeen selvittämiseksi, järjestämiseksi tai toteuttamiseksi taikka toimeentulon edellytysten turvaamiseksi. Sosiaalihuollon asiakaslain mukaan tilanteissa, joissa asiakkaan suostumusta tietojen luovuttamiselle ei ole, tulee sosiaalihuollon järjestäjän tai toteuttajan arvioida tietojen luovuttamisen välttämättömyys ja muiden luovutusedellytysten täyttyminen. Potilaslaissa on samansuuntaisesti säädetty siitä, että terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu terveydenhuollon toimintayksikössä työskentelevä taikka sen tehtäviä suorittava henkilö saa tietyin edellytyksin ja tietyissä tilanteissa luovuttaa potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja ilman suostumusta.

Helsingin hallinto-oikeuden päätöksessä todetulla tavalla toiminnallisuuksien lainvastaisuuden perusteena on lähtökohtaisesti se, että tietoja vastaanottava taho tekee tarpeellisuus- ja välttämättömyysharkinnan itse eikä tietoja luovuttava taho. Poimintoja Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä 3.3.2022 (s. 16):

Hallinto-oikeus toteaa, että sosiaalihuollon asiakaslain mukaan tilanteissa, joissa asiakkaan suostumusta tietojen luovuttamiselle ei ole, tulee sosiaalihuollon järjestäjän tai toteuttajan arvioida tietojen luovuttamisen välttämättömyys ja muiden luovutusedellytysten täyttyminen. Potilaslaissa on vastaavasti säädetty siitä, että terveydenhuollon ammattihenkilö tai muu terveydenhuollon toimintayksikössä työskentelevä taikka sen tehtäviä suorittava henkilö saa tietyin edellytyksin ja tietyissä tilanteissa luovuttaa potilasasiakirjoihin sisältyviä tietoja ilman suostumusta.

Ehdotetussa toimintamallissa tarpeellisuus- ja välttämättömyysharkinnan tekee tietoja vastaanottava taho, eikä sosiaalihuollon järjestäjä tai toteuttaja aktiivisesti osallistu tietojen luovuttamiseen. Tietoja vastaanottava terveydenhuollon taho arvioisi tietojen tarpeellisuutta näkemättä tietoja. Hallinto-oikeus katsoo, että tällainen toimintatapa ei ole sosiaalihuollon asiakaslain eikä potilaslain mukaan mahdollista. Näin ollen kyse on henkilötietojen lainvastaisesta käsittelystä.

Apotin ja asiakasorganisaatioiden tietosuojaryhmässä päätettiin 22.3.2022 perustaa juristityöryhmä, jonka tehtävänä oli selvittää hallinto-oikeuden päätöksen oikeudellisten vaikutusten laajuutta. Juristityöryhmän suosituksena oli luovutustoiminnallisuuden rakentaminen Apottiin, jossa tapahtuisi aito tietojen luovutus, joka huomioi potilaslain ja asiakastietolain tietojen luovutusta koskevat edellytykset eli jossa tietojen luovuttava taho tekee lain edellyttämän tarpeellisuus- ja välttämättömyysharkinnan luovutusperusteen olemassaolosta. Juristityöryhmän loppuraportti on liitetty tietotilinpäätöksen liitteeksi (liite 7). Loppuraportin valmistumisen jälkeen asiaa on käsitelty Apotin ja asiakasorganisaatioiden tietosuojaryhmässä 31.10.2022. Tämän jälkeen Apotti-tietojärjestelmän tiedonvaihtotoimintoja koskevat ratkaisumahdollisuudet on viety 11.11.2022 Apotin ohjausryhmään tilannekatsaukseksi ja edelleen päätettäväksi myöhemmin. Apotin ohjausryhmän päätös ei ole vielä tiedossa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojavastaavan suositus on, että Apotin henkilötietojen käsittely tulee lainvastaisena lopettaa niiltä osin kuin mihin hallinto-oikeus otti kantaa. RYN-navigaattorin käyttö tulee lainvastaisena lopettaa. Lisäksi seuraavat työroolit tulee lainvastaisena lopettaa: iäkkäiden palveluiden työroolit, päihdehuollon työroolit, kahteen rekisteriin kirjaavat työroolit ja terveydenhuollon hallinnollisten tietojen näkyvyyden sosiaalihuoltoon mahdollistavat työroolit. Hallinto-oikeuden päätöksen kuvaamia näkyvyyksiä yli sosiaalihuollon rekisterin ja terveydenhuollon rekisterin ei saa olla.

LIITTEET:

1. Tietojen käytön valvonta OHJE 16.8.2022
2. Järjestelmien lokitus Excel-työkalu
3. SOTE Vaikutustenarvioinnit 2022
4. Helsingin hallinto-oikeuden päätös 3.3.2022
5. Tietosuojavaltuutetun 23.9.2020 dnro 4844/83/2020 päätös
6. Juristiryhmän loppuraportti 31.10.2022

KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TOIMIALA

Tietotilinpäättös 2022

Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen, ja käytön ja luovutuksen valvonta

Lokitiedot toimivat henkilötietojen suojaamisen välineinä ja niiden avulla huolehditaan järjestelmien käyttäjien oikeusturvasta. Lokitietojen merkitys korostuu, kun käsitellään suuria määriä henkilötietoja, joista osa on salassa pidettäviä tietoja. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan kouluhallinnon-, asiakasohjaus- ja opiskelijahallintajärjestelmät on lokitettu.

Toimialalle hankittavissa järjestelmissä ja sovelluksissa käytetään lähtökohtaisesti kaupungin omaa tietoturvaluottamussopimusta. Tietoturvaluottamussopimuksessa edellytetään, että järjestelmän tulee kerätä tiedonhallintalaissa tarkoitetut käyttö- ja luovutuslokitiedot silloin, kun käsitellään henkilötietoja, käsitellään salassa pidettäviä tietoja, lokitiedot ovat tarpeen käyttäjien oikeusturvan kannalta tai lokitiedot ovat tarpeen teknisten virheiden selvittämiseksi. Tietoturvaluottamussopimuksen lisäksi tietosuojan vaikutustenarvioinnissa pyritään tunnistamaan ja vähentämään henkilötietojen käytön valvontaan liittyviä riskejä.

Työntekijöiden valvonta on järjestetty lokitietojen keräämisellä. Valvonta kuuluu työnjohdon tehtäviin. Valvonta tapahtuu pääkäyttäjien toimesta ja tarkistuksia suoritetaan tarpeen mukaan, mikäli on syytä epäillä väärinkäytöksiä tapahtuneen. Tarvittaessa palveluntoimittajalta pyydetään käyttöä koskevat lokitiedot. Toimialan käyttämien järjestelmien lokeissa ei tällä hetkellä ole rakennettuna seurantaan automaatioita. Järjestelmien käytössä ei ole havaittu väärinkäyttöjä, eikä toimialalla ole tehty vuonna 2022 lokitietojen satunnaisia tarkastuksia.

Toimialalla ei ole laadittu omaa lokitietoja koskevaa ohjeistusta, vaan tarvittaessa käytetään kaupungin yleistä lokitieto-ohjetta. Lokitietoseurannan- ja hallinnan osalta toimiala on tunnistanut kehittämistarpeita ja -kohteita. Tietojärjestelmien lokitietojen käytettävyyttä ja käsittely tulee olla suunnitelmallisempaa sekä seurantakäytäntöihin ja havaintoihin reagoimiseksi on määritettävä tarpeelliset prosessit.

Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin ei ole mahdollista ilman sopimukseen sisällytettäviä vakiosopimuslausekkeita ja niihin liittyviä täydentäviä suojatoimia. Malli-

sopimuslausekkeiden lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon muun muassa Yhdysvaltojen oikeusjärjestelmään liittyvät merkitykselliset tekijät, kuten Yhdysvaltojen lainsäädännön ja viranomaisten tiedonsaantioikeudet. Tämä tuo merkittävän lisähaasteen yhdysvaltalaisien palveluiden tietosuojan ja tietoturvan arvioimiselle. Kouluissa käytettävät suuret yhdysvaltalaiset ekosysteemit (Google Workspace for Education¹ ja Microsoft O365²) ovat merkittävä osa koulujen arkipäivän opetusta.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalle hankitaan ensisijaisesti järjestelmiä ja sovelluksia, joissa käsiteltäviä henkilötietoja ei siirretä EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelle kolmansiin maihin. Poikkeuksen muodostavat sähköiset opiskeluympäristöpalvelut Google Workspace for Education ja Microsoft O365. Google Workspace for Education ja Microsoft O365 ovat yhdysvaltalaisia palvelukokonaisuuksia, joihin sisältyy Yhdysvaltojen viranomaisten mahdollisuus erityisten toimenpiteiden kautta päästä käsiksi yksilön henkilötietoihin.

Google Workspace for Education on toimialalla pääoppimisalusta, jota käytetään perusopetuslain ja lukiolain mukaisen opetuksen järjestämiseen. Toimialan käytössä oleva Google for Education Fundamentals koostuu kolmesta osa-alueesta – Chromebook-kannettavista, Google Workspace for Education -sovelluksista sekä Classroomista, sähköisestä oppimisen koordinoinnin alustasta.

Kasvatuksen ja opetuksen järjestäjä voi sallia järjestelmän tai sovelluksen käytön tehtyään tietosuojan vaikutustenarvioinnin sekä solmittuaan toimittajan kanssa henkilötietojen käsittelysopimuksen. Sovellusten ja palvelujen tietosuojan toteutamisessa käytetään apuna myös ulkopuolisia toimijoita.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala hankkii Googlen palvelut Cloudpoint Oy:lta. Cloudpoint Oy:n Luuppi-tietosuojapalvelu on asiantuntijapalvelu kuntien tietosuojan hallintaan. Palvelun avulla tietosuoja-asiantuntijat esitarkastavat järjestelmiä ja sovelluksia sekä seuraavat ovatko palvelujen tietosuojaehdot tietosuoja-asetuksen

¹ EU komission hyväksymät mallisopimuslausekkeet: https://gsuite.google.com/terms/mcc_terms.html ja Googlen lisäsopimuslausekkeet: https://gsuite.google.com/terms/dpa_terms.html

² EU komission hyväksymät mallisopimuslausekkeet ja Microsoft-palvelujen sopimusehdot: [https://www.lpdokumentsearch.blob.core.windows.net/prodv2/MicrosoftProductandServicesDPA\(WW\)\(Fin-nish\)\(Jan2023\)\(CR\).docx?sv=2020-08-04&se=2123-02-07T15:02:10Z&sr=b&sp=r&sig=rWEB3H3fuk4q2PWe11lXB%2FnunVuVChDzISORvKIPDHE%3D](https://www.lpdokumentsearch.blob.core.windows.net/prodv2/MicrosoftProductandServicesDPA(WW)(Fin-nish)(Jan2023)(CR).docx?sv=2020-08-04&se=2123-02-07T15:02:10Z&sr=b&sp=r&sig=rWEB3H3fuk4q2PWe11lXB%2FnunVuVChDzISORvKIPDHE%3D)

ja opetuksen järjestämistä koskevien lakien mukaisia. Kasvatuksen ja opetuksen järjestäjä rekisterinpitäjänä tekee päätöksen palvelujen käyttöönotosta ja on rekisterinpitäjänä vastuussa.

Rekisterinpitäjän vastuu henkilötietojen käsittelyn suhteen on laaja. Koska Yhdysvaltoihin mahdollisesti siirrettävät henkilötiedot eivät ole samanlaisen suojan piirissä kuin EU:ssa, tulee toimialan arvioida tarvetta lisäsuojatoimenpiteille niiltä osin kuin tietosuojaa koskevat vakiolausekkeet eivät voi tarjota riittäviä suojatoimia.

Yksi vaihtoehto lisäsuojatoimenpiteille on rajata tiedon tallentamista Euroopan data-alueelle Google Workspace for Education maksullisella lisäpalvelulla. Data-alueen määrittäminen tarkoittaa sitä, että tiedot säilytetään määritetyllä Euroopassa sijaitsevalla palvelimella, mikä pienentää säännönmukaista tietovirtaa Yhdysvaltoihin. Pilvipalveluiden luonteen vuoksi on data-alueen määrittämisestä huolimatta olemassa mahdollisuus, että henkilötietoja siirtyy Yhdysvaltoihin. Opetuksen järjestäjä voi myös määrittää osassa palveluita kryptausavaimet asiakaspuolen salauksella (Client-side Encryption, CSE), jolloin Google ei pääse käsiksi tietoihin, eikä näin ollen henkilötietoja voi siirtyä Yhdysvaltoihin.

Vuosi 2023 tulee olemaan toimialalle tietosuojan kannalta merkittävä. Hallinto-oikeus antaa odotettavasti ratkaisun tietosuojavaltuutetun päätökseen, joka koskee koulun opetusohjelman käyttöön liittyvää henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuutta ja siirtoa kolmansiin maihin. Lisäksi EU ja Yhdysvallat valmistelevat uutta EU-U.S. tiedon-siirtosopimusta. Uuden sopimuksen tarkoituksena on korvata käytössä olevat mallisopimuslausekkeet henkilötietojen siirrossa EU:sta Yhdysvaltoihin ja taata EU:n kansalaisten oikeuksien toteutuminen.

Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla tietosuojan vaikutustenarvioinnit nostettiin kehittämiskohteeksi vuonna 2021. Vaikutustenarviointien laatu oli vaihtelevaa ja dokumentoinnin hallinta oli hajanaista. Vaikutustenarviointeja ryhdyttiin usein toteuttamaan liian myöhään, jolloin niiden tekemisessä tuli kiire tai niiden tarkoituksena oleva riskienhallinta ei enää ehtinyt toteutua. Näitä puutteita ryhdyttiin kehittämään muun muassa johdonmukaistamalla vaikutustenarviointiprosessia. Toimialalta nimettiin viisi tietosuojan vaikutustenarvioinnin vastuuhenkilöä. Lisäksi kaupungin uusi tietosuojan vaikutustenarvioinnin ohjeistus ja Excel-työkalu otettiin käyttöön vuoden 2022 aikana.

Toimialalla henkilötietojen käsittelyn suurimmat henkilötietoryhmät liittyvät kasvatukseen ja opetuksen järjestämiseen. Vaikutustenarvioinneilla kerätään oleellista tietoa päätöksenteon tueksi ja pyritään pienentämään havaittuja rekisteröidylle aiheutuvia riskejä hyväksyttävälle tasolle. Vuonna 2022 käyttöön otettu uusi vaikutustenarvioinnin Excel-työkalu on tehnyt riskien arvioimisesta johdonmukaisempaa, tehokkaampaa ja riskejä on havaittu kattavammin. Vaikutustenarvioinnit ovat tuoneet esiin piilossa olleita tietosuojan haasteita eri prosesseissa. Toimialalla on havaittu, että palvelualueilla käytössä olevat järjestelmät ja niiden kehitystyö ei ole aina ollut riittävän ketterää lainsäädännön muutoksiin nähden. Vaikutustenarviointi on todettu olevan tärkeä väline myös tietojen elinkaaren hallintaan.

Tietosuojan vaikutustenarviointien vastuuhenkilöiden määrä on koettu liian vähäiseksi, eikä vastuuhenkilöillä ole riittävästi työaikaa annettuun tehtävään. Tehtävä on haasteellinen, koska kasvatuksessa ja opetuksessa on paljon erilaisia sovelluksia ja ohjelmia, joissa käsitellään henkilötietoja. Nykyisellä resurssilla vaikutustenarviointien tekeminen on pois palvelualueen kasvatuksen ja koulutuksen kehittämisestä. Resurssipulasta huolimatta vaikutustenarvioinnin kokonaisuudistus on ollut merkittävä parannus toimialan tietosuojan kehityksessä.

Toimialalla tehtiin vuonna 2022 tietosuojan vaikutustenarviointeja muun muassa Google Workspace for Education sähköisestä opetusjärjestelmästä, SanomaPron oppimisympäristöstä, kasvatuksen ja oppimisen toimialan kameravalvonnasta ja henkilötietoja sisältävien tiedostojen pilvitallennuksesta Microsoft O365 -ympäristössä. Hyvinvointialueen valmistelussa tehtiin vaikutustenarviointi käyttöoikeuksien myöntämisestä opiskeluhuollon työntekijöille. Hyvinvointialueen valmistelussa tunnistettiin välttämättömäksi mahdollistaa opiskeluhuollon järjestämisvastuun turvallinen siirtyminen hyvinvointialueelle siten, että oppilaille ja opiskelijoille kuuluvien opiskeluhuollon palvelujen toteuttaminen pystyi jatkumaan ilman häiriöitä. Hyvinvointialueuudistuksen takia toimiala joutui puntaroimaan käyttöoikeuksien myöntämisestä oppilasrekisteriin opiskeluhuollon työntekijöille. Käyttöoikeuksien ja tietojen tarkastelu-oikeuksien jatkuminen oppilasrekisteriin oli palvelutuotannon jatkuvuuden turvaamisen kannalta välttämätöntä.

Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä VaSaa on alettu rakentaa varhaiskasvatuksen tarpeisiin, jotta lasten ja perheiden tietoja voitaisiin käsitellä lainsäädännön vaatimalla tavalla. Järjestelmän myöhästymisen on aiheuttanut sen, että tietojen käsittelyssä on ollut tietosuojahaasteita. Vaikutustenarviointien kautta on pyritty tunnistamaan pahimmat ongelmapaikat ja vähentämään riskejä niin paljon kuin mahdollista.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvien riskien tunnistamisen merkitys korostuu toimialalla erityisesti, koska toimialan rekisterit ovat pääasiassa lakisääteistä tehtävää varten. Riskit ovat liittyneet muun muassa teknisiin ja organisatorisiin ratkaisuihin, henkilöstön kykyyn käyttää laitteita tietoturvallisesti sekä fyysisesti tapahtuvissa palveluissa henkilötietojen suojaamiseen sivullisten henkilöiden läsnä ollessa. Henkilöstön tietosuojan osaamisen ylläpitämiseen ja lisäämiseen panostetaan edelleen, sekä vaikutustenarviointien laatimista tullaan jatkossa kehittämään muun muassa prosesseja yksinkertaistamalla.

Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan tietosuojan informointiasiakirjoja päivitettiin vuonna 2022. Lisäksi jokainen informointiasiakirja käännettiin ruotsin kielelle. Informointiasiakirjojen kääntäminen englannin kielelle on toistaiseksi kesken.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla oli vuonna 2022 seuraavat tietosuojan informointiasiakirjat:

• Lasten päivähoito	• Småbarnspedagogik
• Varhaiskasvatuksen psykologien ja kuraattorien asiakkaat	• Behandlingen av personuppgifter i psykologernas och kuratorernas arbete inom småbarnspedagogiken
• Esiopetuksen oppilaat	• Förskoleundervisning
• Perusopetuksen oppilaat	• Grundläggande utbildning
• Lukio-opetuksen opiskelijat	• Gymnasieutbildningen
• Vantaan ammattiopisto Varian opiskelijat	• Yrkesutbildningen
• Opiskeluhuollon asiakkaat	• Elev/studerandevård
• Oppilas- ja opiskelijahuollon psykologien asiakkaat	• I psykologernas individriktade arbete inom elev- och studerandevården
• Oppilas- ja opiskelijahuollon kuraattorien asiakkaat	• I kuratorernas individriktade arbete inom elev- och studerandevården
• Henkilötietojen käsittely SPro-tietojärjestelmärekisterissä	• Behandling av personuppgifter i datasystemregistret SPro

- Henkilötietojen käsittely tutkimuslupahakemuksien käsittelyssä
- Kameravalvonnan henkilötietojen käsittely kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa
- Behandling av personuppgifter vid handläggningen av ansökningar om forskningstillstånd
- Kameraövervakning i Vanda stads daghem, skolor och läroanstalter

Hallintosäännön mukaan palvelualuejohtaja vastaa palvelualueensa tietosuojan ja tietoturvan järjestämisestä. Vastuu informointiasiakirjojen ajantasaisuudesta ja sisällöstä on palvelualueilla. Informointiasiakirjojen päivittäminen tehdään yhteistyössä palvelualueen ja toimialan lakimiehen kanssa. Kun informointiasiakirjojen päivittämiselle tulee tarvetta, palvelualueelta ollaan yhteydessä toimialan lakimieheen, joka tarkastaa päivitystarpeen.

Tietosuojakoulutus

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla lähes jokainen työntekijä käsittelee henkilötietoja. Varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen koulutuksessa käsitellään merkittäviä määriä lasten, oppilaiden, opiskelijoiden sekä huoltajien henkilötietoja. Henkilötietoja käsitellään ensisijaisesti lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi eli kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestämiseksi. Henkilötietojen käsittelyyn liittyy erilaisia velvollisuuksia, jotka on huomioitava päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten arjessa. Henkilötietoja käsitellään muun muassa päätöksentekoa varten, mutta tietoja tarvitaan yleensä myös päivittäisten asioiden kuten kuljetusten ja aterioiden järjestämiseksi.

Rekisterinpitäjän tulee huolehtia siitä, että henkilötietoja käsittelevät henkilöt ovat asianmukaisesti koulutettuja ja henkilöstöllä on riittävä tietosuoja- ja tietoturvaosaaminen. Tavoitteena on hyvä henkilötietojen käsittelytapa. Jokaisen henkilötietoja käsittelevän kaupungin työntekijän on suoritettava kaupungin tietosuojakoulutukset hyväksytysti. Hyväksytyt koulutukset ovat edellytys henkilötietojen käsittelylle. Pakollinen tietosuojakoulutus on edellytetty niin vanhoilta kuin uusiltakin työntekijöiltä.

Koulutussuoritusten seuranta on ollut haasteellista, eikä tietotilinpäätöstä kirjoittaessa ole ollut saatavilla tietoa, kuinka moni työntekijä on suorittanut pakollisen tietosuojakoulutuksen. Uusia työntekijöitä velvoitetaan suorittamaan koulutus ennen kuin he alkavat käsitellä henkilötietoja. Oman haasteensa tuo sen varmistaminen,

että kaikki uudet toimialan työntekijät saavat riittävän koulutuksen henkilötietojen asianmukaista käsittelyä koskien.

Henkilöstön tietosuojaosaamisen taso vaihtelee riippuen muun muassa siitä, kuinka paljon he käsittelevät henkilötietoja työtehtävissään ja ovat tietosuoja-asioiden kanssa työtehtäviensä kautta tekemisissä. Jatkuvasti muuttuvassa työelämässä uuden toimintatavan sisäistäminen on haasteellista, jos ei käytännössä tiedä, mistä on kyse ja asia ei tunnu järkevältä arjen työtehtävissä. Pääsääntöisesti toimialan tietosuojaosaaminen on ollut nousujohteista. Käytännön työssä tämä on näkynyt muun muassa siten, että tietoturvaloukkauksia on tunnistettu entistä tarkemmin ja niihin on osattu varautua ennaltaehkäisevästi.

Henkilöstön tietosuojan osaamisen ylläpitämiseen ja lisäämiseen sekä tietosuoja-prosessien kehittämiseen panostetaan edelleen. Ohjeistukselle ja jatkuvalle koulutukselle käytännön esimerkein nähdään edelleen olevan tarvetta asianmukaisen henkilötietojen käsittelyn varmistamiseksi. Erityisesti rooliperusteiselle tietosuojakoulutukselle ja ohjeistamiselle on toimialalla tarvetta.

Toimialan omat nostot vuoden 2022 henkilötietojen käsittelyssä

Tietosuoja-asetuksen myötä tietosuojaa koskeva yleinen tietoisuus oikeuksista, velvollisuuksista ja vastuista on kasvanut. Mediahuomio ja yleinen julkinen keskustelu henkilötietojen väärinkäytöksiin liittyvien riskien hallinnan tärkeydestä on lisääntynyt. Se on tuonut tietosuojakysymykset ja rekisteröidyn oikeudet paremmin kuntalaisten tietoisuuteen.

Silloin kun kuntalaiset tuntevat tietosuojaoikeutensa, he ovat myös aktiivisia käyttämään niitä. Tietoisuus oikeuksista on lisännyt kantelujen määrää. Vuonna 2022 toimialan henkilötietojen tietoturvaloukkausilmoitusten määrä ei muuttunut merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Sen sijaan kanteluita ja huomautuksia on saapunut aiempia vuosia enemmän suoraan toimialan johdolle. Kuntalaiset ovat kiinnittäneet huomiota henkilötietojen käsittelyn yksityiskohtiin, kuten esimerkiksi kuvauslupiin, tietoturvallisuuteen ja viestintäsovellusten käyttöön sekä myös yleisesti tietosuojalainsäädännön noudattamiseen.

Yksi ensimmäisistä ja tärkeimmistä toimenpiteistä tietosuojatyön onnistumiselle on toimialan johdon tuki tietosuojatyölle. Toimialan ja palvelualueiden johto vastaa siitä, että tietosuoja toteutuu osana jokapäiväistä toimintaa muun muassa organisoinnin, resursoinnin ja valvonnan keinoin. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla toimiva tietosuojaryhmä vei vuoden 2022 aikana toimialan johtoryhmälle tiedoksi useita ajan-

kohtaisia tietosuoja-asioita. Johtoryhmältä pyydettiin muun muassa linjauksia erilaisiin toimintamalleihin. Tämän myötä aiempia toimintamalleja ryhdyttiin tarkastelemaan kriittisemmin. Toimintamallien uudelleentarkastelu on ollut seurausta myös siitä, että tietosuojavaltuutettu on antanut uusia valtakunnallisesti opetustoimea koskevia ohjaavia päätöksiä.

Liitteet

1. Järjestelmien lokitus Excel-työkalu
2. Vaikutustenarvioinnin Excel-hallinnointityökalu

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Kaupunkiympäristön toimialan tietotilinpäätös 2022

1) Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen, ja käytön ja luovutuksen valvonta

Kaupunkiympäristön toimialan hallinnassa olevista tietojärjestelmistä toiminnan-ohjausjärjestelmä MATTI on tunnistettu lokitukseltaan puutteelliseksi. Tästä johtuen toimialalla käynnistettiin vuoden 2022 aikana lokitustarpeen määrittelytyö liittyen toimialalla käytössä olevaan MATTI-järjestelmään. MATTI-järjestelmässä kerätään ja säilytetään henkilötietoja liittyen toimialan tehtäviin (mm. kiinteistörekisterin ylläpitoon liittyviä tietoja, asiakasprosesseihin liittyviä tietoja (kiinteistöomaisuuden hallinta ja viranomaisprosessit) sekä maankäytön vuorovaikutusprosesseihin liittyviä osallisten tietoja). Järjestelmässä ei lähtökohtaisesti säilytetä arkaluonteista henkilötietoa, minkä vuoksi osa kaupunkiympäristön toimialan prosesseista on rajattu järjestelmän ulkopuolelle (esim. vahingonkorvausasiat). Tällä hetkellä MATTI-järjestelmässä ei ole käyttäjälokitystä. Lokitustarpeen määrittely aloitettiin päivittämällä järjestelmän vaikutustenarviointi vastaamaan kaupungin uusittua ohjeistusta. Samalla lokituksen tilannetta oli mahdollista arvioida suhteessa vuoden 2022 aikana päivitettyyn kaupunkitasoiseen lokitusohjeeseen, jossa on huomioitu aihetta koskevat lainsäädäntöuudistukset. Käyttäjälokituksen rakentamista jatketaan vuonna 2023.

Kaupunkiympäristön toimialalla ei ole erillistä ohjetta henkilötietojen valvontaan liittyen tai lokitietojen tarkastukseen liittyen. Lokitietoja tarkastetaan pääsääntöisesti, jos ilmenee perusteltua syytä olettaa, että niitä on käytetty väärin tarkoituksiin tai väärin perustein. Toimiala noudattaa kaupunkitasoisia tietosuoja- ja tietoturvaohjeistuksia, jotka määrittelevät toimintamallit ja järjestelmät mm. henkilötietoja tai salassa pidettäviä henkilötietoja sisältävien asiakirjojen säilytykseen ja lähettämiseen liittyen. Henkilöstön koulutukseen tietosuoja- ja tietoturva-asioissa on kiinnitetty erityistä huomiota vuoden 2022 aikana.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyviä lokitietojen tarkastuksia ei ole toimialalla suoritettu yhtään vuoden 2022 aikana.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

- Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:

Meillä ei toimialoilla ole tiedossa, että siirretäänkö jotain tietoja tai henkilötietoja Yhdysvaltoihin ohjelmistoista. Eli tietojemme mukaan ei. Mielestämme tämä on enemmän kaupunkitasoinen / tietohallintotasoinen asia.

3) Tietosuojaan vaikutustenarvioinnit

Vuonna 2022 toimialalla on tehty tai aloitettu kolme vaikutustenarviointia tai vaikutustenarvioinnin päivitystä. Kaikki vaikutustenarvioinnit tehtiin uuden, vuoden alusta käyttöön tulleen ohjeistuksen mukaisesti. Vuoden 2022 aikana valmiiksi saatu vaikutustenarviointi koski Iloq S5 lukitusjärjestelmää. Lisäksi vuonna 2022 aloitettiin kaupunkitasoinen kameravalvonnan vaikutustenarviointi sekä Matti-järjestelmän vaikutustenarvioinnin päivitys, jotka molemmat valmistuvat alkuvuodesta 2023.

Vaikutustenarviointimenettelyn kaupunkitasoiset ohjeet uudistettiin vuoden 2022 alussa siten, että jokaiselta toimialalta nimettiin vaikutustenarviointien tekemisestä vastaava henkilö/henkilöt, joille toimialan vaikutustenarvioinnit keskitettiin. Samalla vaikutustenarviointilomake uudistettiin. Tietosuojakysymyksiin liittyviä henkilöresursseja ei uudistuksessa lisätty, vaan työt siirrettiin olemassa oleville henkilöille uusina työtehtävinä. Tällä hetkellä vaikutustenarviointeja kaupunkiympäristön toimialalla tekee muiden työtehtävien ohella kolme henkilöä, jotka eivät ole tietosuoja-asioiden ammattilaisia.

Kaupunkiympäristön toimialan näkemys on, että vaikutustenarviointien tekemiseen kuluu osa-aikaisesti tietosuoja-asioita tekeviltä henkilöiltä todella paljon aikaa, mikä ei ole kaupungissa järkevää ajan ja resurssien käyttöä. Vaikutustenarviointien tekeminen tulisi keskittää kaupungissa keskushallinnon alaisuuteen, jolloin niiden tekeminen tehostuisi huomattavasti. Keskitetyssä yksikössä olisi myös mahdollista panostaa tietosuoja-asioiden parissa työskentelevien osaamiseen (pätevyysvaatimuksiin ja osaamisen ylläpitoon) huomattavasti enemmän kuin nykyisessä hajautetussa mallissa.

Vaikutustenarviointien keskittäminen edesauttaisi kaupunkitasoisen tietosuojaan kehittymistä etenkin niissä järjestelmissä, joita käytetään laajasti toimialarajojen yli. Nämä järjestelmät ovat tietosuojaan kannalta keskeisiä, koska niiden käyttäjämassa on huomattavan suuri. Hajautetussa järjestelmässä riskinä on, että tietosuojaltaan kaikkein keskeisimpien järjestelmien vaikutustenarviointi jää tekemättä, koska omistajuutta ei löydy, tai vaihtoehtoisesti eri toimialoilla tehdään huomattava määrä päällekkäistä työtä.

Varsinaisia isoja hyötyjä toimialalla ei ole havaittu tietosuojan vaikutustenarviointien uudessa toimintatavassa. Uusi vaikutustenarviointilomake on juridisesti aiempaa kattavampi, mutta toisaalta sen vaikeaselkoinen kieli ja osin päällekkäiset kysymykset vaikeuttavat tietosuoja-asioden läpikäymistä järjestelmäosaajien kanssa. Yleisesti ottaen vaikutustenarviointia voidaan kuitenkin pitää hyödyllisenä, koska sen yhteydessä tietosuoja-asiat ovat esillä ja mahdolliset järjestelmien ongelmakohdat tai ongelmalliset käytännöt on helpompi havaita. Tyypillisesti kaupunkiympäristön toimialalla tehtyjen vaikutustenarviointien yhteydessä on löydetty tietosuojan näkökulmasta puutteellisia ohjeita ja toimintatapoja, joihin puuttumalla on voitu suhteellisen helposti parantaa henkilötietojen suojaa toimialan prosesseissa.

Vuoden 2022 aikana toimialalla esiin tulleet vakavimmat puutteet tietosuoja-asioissa liittyvät edellä kuvattuun MATTI-järjestelmän puuttuvaan lokitukseen sekä kaupunkitasoisen kameravalvonnan puuttuneeseen vaikutustenarvointiin, joka valmistuu alkuvuodesta 2023. Kameravalvonnan vaikutustenarvioinnin viivästymisessä merkittävä tekijä on ollut epäselvyys siitä, kenen vastuulla kaupungin kameravalvonta ja sen tietosuoja on. Arviointityö tehtiin lopulta poikkihallinnollisena yhteistyönä kaupunkiympäristön toimialan johdolla. Käytännössä kaupunkiympäristön toimialan mahdollisuudet ohjata tai valvoa muiden toimialojen käytänteitä kameravalvonnassa ovat erittäin rajalliset, kun puhutaan muiden toimialojen hallintaan luovutetuista tiloista.

4) Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

Useita toimialan informointiasiakirjoja on päivitetty kuluvan vuoden aikana. Mitään suurempaa päivitystä informointiasiakirjoille ei ole ollut tarvetta tehdä johtuen vuonna 2021 tehdystä koko toimialaa koskeneesta informointiasiakirjojen laajamittaisesta päivitystyöstä. Vantaa.fi -verkkosivujen käyttöönoton yhteydessä informointiasiakirjat muutettiin saavutettavaan muotoon ja vietiin uudistetuille verkkosivuille.

Kaikki toimialan informointiasiakirjat on käännetty ruotsiksi vuoden aikana kielenkääntäjien toimesta. Kaupungin verkkosivujen uusiminen alkuvuodesta 2022 aiheutti merkittävää viivettä kaikkiin käännöspalveluihin ja vaikutti myös informointiasiakirjojen kääntämistyön keston. Käännökset valmistuivat joulukuussa 2022. Kaupungin verkkosivuille ruotsinkieliset käännökset on viety vuoden 2023 alussa. Kaupunkiympäristön toimialalla ei ole tunnistettu tarvetta käännättää informointiasiakirjoja muille kielille.

Informointiasiakirjojen ylläpito ja päivittäminen on jatkuvaa työtä, joka on kaupunkiympäristön toimialalla nimettyjen tietosuojayhdyshenkilöiden vastuulla. Asiakirjojen

päivittämistarpeita saattaa tulla esiin esim. prosessien muuttuessa tai mikäli informointiasiakirjoissa havaitaan puutteita.

5) Tietosuojakoulutus

Kaupunkiympäristön toimialan henkilöstö osallistui alkuvuodesta aktiivisesti koko henkilöstölle järjestettyihin tietosuoja- ja tietoturva-aiheisiin verkkokoulutuksiin (3 erillistä koulutusta). Koulutukset olivat pakollisia niille, jotka käsittelevät työssään henkilötietoja. Käytännössä tämä tarkoitti likimain koko toimialan henkilökuntaa.

Koulutushallintajärjestelmä Osumasta saatujen raporttien mukaan likimain koko kaupunkiympäristön toimiala on suorittanut tietosuojaan ja tietoturvaan liittyneet verkkokoulutukset vuoden 2022 aikana. Tarkkaa tietoa koulutuksen suorittajien määrästä ei ole mahdollista saada vuoden aikana tapahtuneiden järjestelmämuutosten sekä henkilövaihdosten vuoksi.

Kaupunkiympäristön toimialan näkemyksen mukaan tietosuojakoulutukset olisivat hyvä lisä kaupunkitasoiseen perehdytysohjelmaan. Tällä hetkellä koulutukset eivät ole Osumassa saatavilla henkilövaihdosten vuoksi, mutta tilanne korjaantuu kevään 2023 aikana.

6) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2022 henkilötietojen käsittelyssä

Kato-toimialalla on vuoden 2022 aikana tullut tietoomme 7 tietoturvaloukkausta, eli todella vähän. Ne on kaikki käsitelty tietoturvaloukkausprosessien mukaisesti.

Yleisenä nostonamme on edelleen, että toivomme että kaupungin tietosuoja-asioita keskitettäisiin enemmän kaupungin lakiasioden ja päätösvalmistelun alaisuuteen, jolloin niistä vastaisi henkilöt, jotka tekevät niitä koko ajan ja enemmän. Nyt samoja asioita pyöritellään kaikilla toimialoilla, mikä ei todellakaan ole tehokasta työajan käyttöä.

KAUPUNKISTRATEGIAN JA JOHDON TOIMIALA

TALOUS JA STRATEGIA

Talous ja strategia -palvelualueen tietotilinpäätös 2022

1) Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen, ja käytön ja luovutuksen valvonta

Palvelualue havaitsi vuoden 2022 vaikutustenarvioinneissa, että Facta Väestö -osa ei täytä tiedonhallintalain lokitusvaatimuksia. Tiedonhallintalain siirtymäaika lokituksen toteuttamiseksi päättyi 31.12.2021. Järjestelmän käyttöliittymässä käyttäjien tekemät yksittäiset henkilötietojen tarkastelut lokitetaan. Facta Väestö -järjestelmässä ei kuitenkaan ole lokitusta tietokantaan tehdyille SQL-kyselyille eikä pääkäyttäjien käyttöliittymässä tekemille massakyselyille. Facta Väestö -osasta Tilasto- ja tutkimusrekisteriin otettujen aineistojen käyttöä ei lokiteta ollenkaan. Palvelualue on pyytänyt toukokuussa 2022 lokituksen toteutusta tietohallinnolta sekä Facta Väestö -osaan että Tilasto- ja tutkimusrekisterin käyttämälle jaetulle verkkolevy- asemalle, mutta tietohallinto ei saanut lokituksia toteutettua vuoden 2022 aikana. Lokituksen puuttuminen on aiheuttanut merkittävää haittaa tutkimus- ja tietopalvelutiimin toiminnalle, koska tiimi ei ole voinut laillisesti käyttää kaikkia tarvitsemiaan henkilötietoja. Lokien tuottama tieto edistäisi järjestelmän ylläpitäjien ja käyttäjien oikeusturvan toteutumista.

Palvelualue ei ole järjestänyt säännöllistä henkilötietolokien valvontaa eikä ole tehnyt henkilötietolokien tarkastuksia vuonna 2022. Lokituksen toteutuksen yhteydessä palvelualue laatii prosessit ja ohjeet lokien tarkastukseen ja henkilötietojen käytön valvontaan. Palvelualueen tietojärjestelmät ovat kuitenkin pääosin taloushallinnon järjestelmiä, joissa on järjestelmäkohtaisia automaattihälytyksiä poikkeavista tapahtumista, joita Vantaan kaupungin järjestelmätoimittajien tietoturva-asiantuntijat analysoivat.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Palvelualueella ei ole käytössä henkilötietoja Yhdysvaltoihin siirtäviä sovelluksia muita kuin Office 365 -sovellukset. O365 on sähköinen työskentely-ympäristö, jota käytetään työsuhteen, luottamushenkilöiden ja yhteistyökumppaneiden työtehtävien ja velvoitteiden täyttämiseen. O365 sisältää sähköisiä työvälineitä ja käyttäjien tuottamaa sisältöä. Microsoft saattaa siirtää henkilötietoja Euroopan unionin tai Euroo-

pan talousalueen ulkopuolelle (Microsoft online) käyttö- ja tukipalveluiden toteuttamiseksi. Henkilötietojen tallennuksessa O365-ympäristöön palvelualue noudattaa Vantaan kaupungin tietohallinnon tietojen käsittelysijaintien tietoturvaperiaatteita.

3) Tietosuojaan vaikutustenarvioinnit

Talous ja strategia -palvelualue teki viisi uutta vaikutustenarviointia vuoden 2022 aikana. Arvioitavat kohteet olivat SAP Concur, FPM-järjestelmä, VTJ-kysely, Tilasto- ja tutkimusrekisteri ja Thinking Portfolio. Lisäksi palvelualue päivitti Facta Väestö -osan ja Webropol-kyselysovelluksen vaikutustenarvioinnit.

Vaikutustenarvioinnit ohjaavat sekä Vantaan oman että toimittajan vastuulla olevan dokumentaation ja prosessien laatimiseen ja ajantasaistamiseen. Yhteinen pohdinta antaa näkemyksen siitä, mitä henkilötietoja järjestelmään kertyy, tarvitaanko niitä, millä perusteella niitä kerätään, mitä niillä tehdään ja miten niistä pidetään huolta. Järjestelmien ylläpidossa erilaiset tietosuojariskit tulevat myös paremmin havaituiksi ja torjutuiksi, kun ylläpitäjät ovat pohtineet asioita vaikutustenarvioinneissa. Vaikutustenarvioinnit ovat konkretisoineet toimittajien kanssa laadittujen sopimusten vaatimuksia. Se auttaa toimittajia ymmärtämään, että sopimusten vaatimukset ovat todellisia eivätkä pelkkiä muodollisuuksia, joihin ei tarvitse kiinnittää huomiota.

Vaikutustenarviointien perusteella palvelualueen henkilötietojen käsittelylle on löytynyt lainmukainen peruste ja henkilörekisterit on tunnistettu. Rekisteröidyn mahdollisuudet tarkastaa omat henkilötietonsa on toteutettu Facta Väestö -osassa ja Webropol-järjestelmässä, joissa käsitellään Vantaan kaupungin asukkaiden henkilötietoja. Niistä löytyvät selosteet käsittelytoimista Vantaan intrassa ja informointiasiakirjat Vantaan kaupungin ulkoisilta verkkosivuilta. Henkilötietojen käsittelijän kanssa on edellytetty tietosuoja- ja salassapitoliitettä. Henkilötietoja ei käsitellä EU/ETA-alueen ulkopuolella. Uudempien järjestelmien (SAP Concur, Thinking Portfolio, FPM ja Webropol) vaikutustenarvioinneissa palvelualue ei löytänyt merkittäviä tietosuojariskejä, joten niissä tietosuoja on otettu hyvin huomioon.

Vaikutustenarvioinneissa havaitut tietosuojariskit liittyvät vanhaan Facta Väestö -järjestelmään, vaikka vaikutustenarvioinneissa sovittujen toimenpiteiden avulla palvelualue on yhdessä tietohallinnon kanssa saanut Facta Väestö -osan tietosuoja parannettua. Vuoden 2022 Facta Väestö -osan vaikutustenarvioinnissa palvelualue ei löytänyt yhtään riskiä, joissa riskiluku olisi ollut yli kahdeksan, kun edellisessä vaikutustenarvioinnissa oli neljä riskiä maksimiriskiluvulla 16 ja kaksi riskiä riskiluvulla 12. Riskilukujen summa pieneni vuoden 2022 vaikutustenarvioinnissa vuoden 2020 vaikutustenarvioinnin 183:sta 108:aan eli -41 %.

Facta Väestö -osasta SAS-tilastoajoihin Tilasto- ja tutkimusrekisteriin siirrettyjen henkilötietojen suojaamisessa on parannettavaa. Tietoja säilytetään jaetulla verkkolevyasemalla, jota kutsutaan G-levyksi. Jaettuja verkkolevyasemia ei ole teknisesti suojattu lainmukaiseen henkilötietojen käsittelyyn, sillä 1) tietojen näkyvyyden minimoimista vain välttämättömiin tietoihin ei ole, 2) tiedon hakujen rajaaminen on mahdollista vain käyttöoikeuksien puitteissa, 3) järjestelmä itsessään ei mitenkään kontrolloi tietojen luovuttamista eikä myöskään lokita tietojen käsittelyä ja 4) verkkolevyllä on kymmeniä ylläpitäjiä, joita ei valvota. Tiedonhallintalain siirtymäajan päätyttyä vuoden 2022 alussa henkilötietoaineistojen säilyttäminen sisäisellä verkkolevyllä ilman lokitusta on lisäksi tiedonhallintalain vastaista.

Digi- ja väestötietoviraston (DVV) ylläpitämän VTJ-kyselyn käytössä on erilliskäyttövaltuushallinnan aiheuttamia riskejä, vaikka DVV ylläpitää ja seuraa järjestelmää. Käyttäjä voi käynnistää selainpohjaisen sovelluksen missä ja milloin vain. Ilman VTJ-kyselyn yhteyttä Vantaan kaupungin käyttövaltuushallintaan palvelualueen ei ole mahdollista aukottomasti varmistaa, ettei VTJ-kyselyssä ole ainakin tilapäisesti voimassa Vantaan palveluksesta poistuneiden henkilöiden käyttäjätunnuksia.

Talouden ja strategian palvelualueella on yksi vaikutustenarviointien vetäjä. Yksi vaikutustenarviointi vaatii vetäjältä keskimäärin kaksi henkilötyöpäivää, jolloin seitsemän vaikutustenarviointia vei vetäjän työaika 14 henkilötyöpäivää. Talouden ja strategian palvelualueella on 25 tuotantojärjestelmää, joissa vetäjän oli luotettava Thinking Portfolio -järjestelmän sovellussalkkuosion merkintöihin henkilötietojen käsittelystä ja sen perusteella vaikutustenarvioinnin tarpeesta. Palvelualueen käyttämistä järjestelmistä SAP ERP ja Perintäpalvelu tarvitsevat vielä mahdollisesti vaikutustenarvioinnin, mihin vetäjän aika ei vuonna 2022 riittänyt. iScala-järjestelmän tilanne on epäselvä, koska se on sovellussalkun mukaan poistuva järjestelmä.

4) Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

Talous ja strategia -palvelualueen kaikki informointiasiakirjat on päivitetty Vantaan kaupungin verkkosivuille sekä suomeksi että ruotsiksi vuonna 2022. Vantaan viestintä päivittää strategia- ja tutkimusyksikön pyynnöstä informointiasiakirjojen tekstejä. Tekstien ajantasaisuuden varmistaa strategia- ja tutkimusyksikön suunnittelija.

5) Tietosuojakoulutus

Tietosuojakoulutuksessa on kolme osiota, Tietoturva 1 sekä Tietosuoja 1 ja 2. Palvelualueen 104 työntekijästä 98 työntekijää (94 %) suoritti koulutuksen. Palvelualueella 6 työntekijää on suorittanut koulutuksen välillä 1.7.2022-31.12.2022.

Yksikkö	Henkilöitä	Koulutuksen suorittaneet	%	30.6.2022 jälkeen koulutuksen suorittaneet
Talousohjaus	7	7	100	1
Talouspalvelut	77	73	95	5
Rahoitus ja riskien hallinta	5	4	80	0
Strategia ja tutkimus	15	14	93	0
Yhteensä	104	98	94	6

Uusia työntekijöitä on velvoitettu suorittamaan koulutus ennen kuin he alkavat käsitellä henkilötietoja. Koulutusympäristön ongelmien takia rahoituksessa yksi henkilö ja talouspalveluissa kolme uutta työntekijää ei ole kuitenkaan päässyt suorittamaan koulutusta. Osalla käyttäjistä on ollut hankaluuksia tallentaa suorituksiaan Vantaan eOppiva-järjestelmässä, vaikka muuten koulutukseen osallistuneet ovat kokeneet koulutukset hyödyllisiksi.

6) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2022 henkilötietojen käsittelyssä

Palvelualue omistaa Thinking Portfolio -järjestelmän, jonka hallinnoinnista vastaa kuitenkin lähes yksinomaan Vantaan tietohallinto. Thinking Portfoliossa on sovellus-salkkuosiossa Tietosuoja- ja Tietoturva-välilehdet, jotka täydellisesti täytettyinä edistäisivät eri järjestelmien tietosuojan arviointeja. Niistä kuitenkin puuttuu merkintöjä, minkä takia palvelualue toivoo tietohallinnon päivittävän sovellussalkkua aktiivisemmin.

Talouden ja strategian palvelualueella oli kaksi tietoturvaloukkausilmoitusta vuonna 2022, joissa molemmissa oli kyse henkilötietojen joutumisesta väärälle vastaanottajalle. Kumpikaan tapaus ei aiheuttanut vahinkoa rekisteröityjen oikeuksille.

Tutkimus- ja tietopalvelu luovutti vuoden 2022 tammikuussa Facta Väestö -osasta rakennustasoiset väestötiedot HSY:n SeutuData-palveluun. Samat tiedot palvelualue luovutti myös Vantaan kaupungin maankäytölle. Muita tietopyyntöjä Facta Väestö -osasta palvelualue ei toteuttanut sen jälkeen, kun palvelualue havaitsi Facta Väestö -osan vaikutustenarvioinnin päivityksessä järjestelmään tehdyt massakyselyt tiedonhallintalain vastaiseksi lokituksen puuttumisen takia. Palvelualueen oli ohjattava tietojen pyytäjät käyttämään Digi- ja väestötietoviraston maksullisia palveluita.

KASVUPALVELUT

Tietotilinpäätös 2022

Vuoden 2022 tietotilinpäätös noudattaa aikaisempien vuosien tietotilinpäätösten rakennetta. Aikaisemmat tietotilinpäätökset vuosilta 2018, 2019, 2020 ja 2021 löytyvät sharepointin tietosuoja ja tietoturva -sivustolta osiosta tietosuoja/yhteiset.

Toimialojen/palvelualueiden selvitykset kootaan itsenäisinä osina tietotilinpäätökseen, ja kukin toimiala/palvelualue vastaa omalta osaltaan tiedoista ja ulkoasusta. Tietotilinpäätökseen tulee kirjata asioiden todellinen tila. Tietotilinpäätöksestä kootaan myös erillinen julkinen versio.

Toimialojen/palvelualueiden tulee toimittaa omat tietotilinpäätökset 28.2.2023 mennessä sähköpostitse tietosuojavastaava Mikael Valtomaalle.

Vuoden 2022 tietotilinpäätöksessä keskitytään seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

1) Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen, ja käytön ja luovutuksen valvonta

- Tiedonhallintalain 17 §:n mukaan kaupungin on huolehdittava, että sen tietojärjestelmien käytöstä ja niistä tehtävistä tietojen luovutuksista kerätään **tarpeelliset lokitiedot**, jos tietojärjestelmän käyttö edellyttää tunnistautumista tai muuta kirjautumista. Tämä on koskenut 1.1.2022 alkaen sekä uusia hankittavia järjestelmiä että vanhoja, jo käytössä olleita järjestelmiä.
- Henkilötietoja koskeva yleinen lokitieto-ohjeistus käsiteltiin tietosuojatyöryhmässä huhtikuussa 2022 ja löytyy tietosuoja- ja tietoturva sharepoint-sivustolta osiosta tietosuoja/yhteiset/ohjeet.
- Määritelmä mitkä katsotaan **tarpeellisiksi lokitiedoiksi löytyy lokitieto-ohjeen sivuilta 8-10.**
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**

A. Toimialan/palvelualueen tulee kerätä tiedot sellaisista järjestelmistä tai sovelluksista, joissa käsitellään lakisääteisen tehtävän perusteella henkilötietoja, mutta lokitus on puutteellinen tai lokitusta ei ole lainkaan tehty. Tiedot kerätään Excel-taulukkoon, joka liitetään sellaisenaan tietotilinpäätökseen.

Kasvupalveluissa ei ole sellaisia järjestelmiä ja sovelluksia, joissa lokitus on puutteellinen tai lokitusta ei ole lainkaan tehty.

- B. Miten henkilötietojen käytön valvonta on järjestetty toimialalla/palvelualueella? Toimialan/palvelualueen ohje lokitietojen valvonnasta liitetään tietotilinpäätökseen.

Työllisyyspalveluiden johtoryhmä on hyväksynyt 8.2.2023 lokitietojen valvontaohjeen URA VDI- ja TYPPI-järjestelmistä sekä Hakosalo-järjestelmän työllisyyspalveluiden osiosta, jossa käsitellään yksityishenkilöiden henkilötietoja.

Lokitietojen valvontaohje on tietotilinpäätöksen liitteenä (ks. Liitteet 1–3)

- C. Kuinka monta henkilötietojen käsittelyä koskevaa lokitietojen tarkastusta vuonna 2022 on suoritettu. Miten tarkastukset jakautuivat: pistokokein tehdyt, suunnitelmaan perustuvat, epäily väärinkäytöksestä tai muu peruste.

Elinkeinopalveluissa ei tehty vuonna 2022 yhtään lokitietojen tarkastusta, koska elinkeinopalvelujen toiminnassa käsitellään yritysten ja niiden edustajien tietoja, eikä lokivalvonnalle ole ollut näin tarvetta.

Työllisyyspalveluissa tehtiin vuoden 2022 aikana kaksi lokitietopyyntöä:

- Kuntouttavassa työtoiminnassa tehtiin yksi Apotti-järjestelmää koskevaa lokitietopyyntö väärinkäytösepäilyn perusteella.
- Valmennuspalveluissa tehtiin yksi URA-järjestelmää koskeva lokitietopyyntö väärinkäytösepäilyn perusteella.

- D. Ovatko lokilistat ymmärrettäviä eli niitten perusteella lokilistaa tarkastava henkilö pystyy päättämään, onko tietoja käsitelty lainmukaisesti. Haittaako lokilistan vaikeaselkoisuus tarkastamista ja viekö se vaikealukuisuuden johdosta liikaa työaikaa?

Kuntouttavassa työtoiminnassa tehtiin lokitietopyyntö Apotista elokuussa 2022, mutta helmikuuhun 2023 mennessä pyydettyjä tietoja ei ollut vielä saatu.

Valmennuspalveluiden tekemän lokitietopyynnön yhteydessä keskusteltiin ensin KEHA-keskuksen edustajan kanssa, mitä tietoa lokilistaan rajataan. Saatu lokilista oli helppolukuinen, ja siitä näki helposti, ketkä olivat käyneet asiakkaan tiedoissa tietyllä aikavälillä.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

- Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin ei ole ollut mahdollista heinäkuusta 2020 lähtien ilman sopimukseen sisällytettäviä vakiosopimuslausekkeitä ja niihin liittyviä täydentäviä suojatoimia.
- Tällä hetkellä Yhdysvaltojen tiedusteluviranomaisilla on mahdollisuus päästä käsiksi henkilötietoihin.
- Vakiosopimuslausekkeilla ja täydentävillä suojatoimilla pitäisi pystyä estämään tiedusteluviranomaisten pääsy henkilötietoihin.
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**

A. Toimialojen/palvelualueiden tulisi kartoittaa kaikki käytössä olevat järjestelmät/sovellukset, joissa tapahtuu henkilötietojen siirtoa Yhdysvaltoihin.

Käsitlemme tietotilinpäätöksessä henkilötietojen siirtoa Yhdysvaltoihin vain kasvupalveluiden käyttämien järjestelmien näkökulmasta. Käsittelyn ulkopuolelle on rajattu ne järjestelmät, joita käytetään Vantaan kaupungilla yhteisesti (esim. Office 365 ja Hertta).

Kasvupalveluiden lakimies on osoittanut järjestelmistä vastaaville tahoille seuraavan kyselyn:

- a) Onko henkilötietoja luovutettu Yhdysvaltoihin ja onko tiedonsiirroissa käytetty komission hyväksymiä vakiosopimuslausekkeitä ja täydentäviä suojatoimia?
- b) Jos vakiosopimuslausekkeitä on käytetty, niin miten täydentävillä suojatoimilla on varmistettu, että Yhdysvaltojen tiedusteluviranomaiset eivät pääse henkilötietoihin?

Saadut vastaukset:

- URA-järjestelmän ja TYPPI-järjestelmän osalta tiedusteluun on vastannut KEHA-keskuksen tietosuojavastaava Mia Niskanen. Hänen vastauksestaan voidaan tulkita, että henkilötietoja ei ole luovutettu järjestelmistä Yhdysvaltoihin:

“URA VDI-palvelu toimii yhteystapana TE-toimistojen ulkopuolella työskenteleville URA-palvelun käyttäjille. URA-palvelu itsessään toimii täysin VY-verkon sisällä ja palvelimet sijaitsevat Suomessa onpremises-konesalissa. Sama koskee TYPPI-järjestelmää.

URA-VDI-palvelussa käytetään Citrixin palveluilla toteutettua käyttöliittymää Microsoft Azure-ympäristössä toimiville virtuaali-työasemille, joiden kautta on mahdollista käynnistää URA-sovellus.

Virtuaalityöasemat, joilla URAn käyttö tapahtuu, on salattu KEHA-keskuksen hallinnoimalla varmenteella, jolloin palvelun tuottajalla tai palveluntuottajalta tietoa vaativilla tiedusteluviranomaisilla ei ole pääsyä salaamattomaan tietoon. URAn asiakastietoja ei myöskään tallenneta näille virtuaalityöasemille, vaan ne toimivat ainoastaan "päättinä" URA-tietojen käsittelyyn ja koko työasema poistetaan aina sen käytön päättyessä."

-Koulutusportti --> KEHA:n edustaja ja Koulutusportin pääkäyttäjä Jarno Ruotsalainen on vastannut, että Koulutusportti-järjestelmässä olevia henkilötietoja ei ole luovutettu Yhdysvaltoihin.

-Hakosalo --> Hakosalo Oy:n toimitusjohtaja Jouni Hakosalo on vastannut, että "A) ei ole luovutettu; B) palvelimet ovat Suomessa eikä ulkopuolisilla ole pääsyä niihin. Kts: www.hakosalo.fi/tietoturva"

- B. Missä tiedonsiirroissa on käytetty komission hyväksymiä vakiosopimuslausekkeita ja täydentäviä suojatoimia.
- C. Jos vakiosopimuslausekkeita on käytetty, niin miten täydentävillä suojatoimilla on varmistettu, että Yhdysvaltojen tiedusteluviranomaiset eivät pääse henkilötietoihin.
- D. Miten toimiala/palvelualue aikoo toimia järjestelmien/sovellusten osalta, joissa on havaittu henkilötietojen siirtyvän EU:n tuomioistuimen päätöksen vastaisesti Yhdysvaltoihin.

3) Tietosuojaan vaikutustenarvioinnit

- Kaupungin johtoryhmässä käsitelty tietosuojaan vaikutustenarvioinnin uusi ohjeistus ja Excel-työkalu tulivat käyttöön vuoden 2022 alussa.
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**
 - A. Lista kaikista toimialalla/palvelualueella tehdyistä vaikutustenarvioinneista liitteenä olevaan Excel-taulukkoon. Koskee vuoden 2022 loppuun mennessä tehtyjä tai kesken olevia vaikutustenarviointeja. Vaikutustenarviointien tekeminen on alkanut vuonna 2018.

Ks. liite 2022 Kasvupalveluiden vaikutustenarvioinnit

B. Keskeiset hyödyt ja ongelmat mitä vaikutustenarvioinnit ovat tuoneet esiin.

Työllisyyspalvelut:

Vaikutustenarvioinnin ansiosta mm. hankintoihin ja palveluiden tuotantoon liittyvät prosessit ja vastuut on pitänyt miettiä jo hyvissä ajoin ennen toteutusta kuntoon. Arviointi on auttanut varmistamaan, että hankittava palvelu on tietosuoja- ja -turvan näkökulmasta toteuttamiskelpoinen.

Arvioinnin aikana on käytävä läpi arvioinnin kohteena olevan palvelun eri vaiheet ja arvioitava muun muassa kerättävien tietojen tarpeellisuus. Se auttaa karsimaan esimerkiksi vanhasta tottumuksesta kerättävät tiedot. Lisäksi arviointi on nostanut esille henkilötietojen käsittelijän kanssa sovittavia asioita, kuten toimintamallin tietopyyntöjen ja tietoturvaloukkausten osalta. Arviointien myötä henkilötietojen käsittelystä on tullut entistä läpinäkyvämpää ja asiantuntijoiden vastuu tietojen luovuttamisessa ja käsittelyssä on korostunut.

Vaikutustenarvioinnit ovat tuoneet esiin muun muassa puutteellisten ohjausohjeiden mahdolliset seuraukset, puutteet palveluntuottajien kanssa sovittavista tarkemmista ohjeistuksista sekä puutteet tietosuoja-liitteiden sisältöjen toteutumisen seurantakäytännöistä, tietoturvallisten asiakaskontaktoinnin videotyövälineiden puutteen sekä tiedonkulun ongelmakohdat tilanteessa, jossa aiemmin ilmoitetut tiedot muuttuvat.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeiluihin liittyvän pirstaleisen ja vaikealukuisen tietosuojalainsäädännön noudattaminen/tulkitseminen on vaikeuttanut ja monimutkaistanut käytännön toteutusta, jopa niin, että välillä on tuntunut, että sujuva asiakasta palveleva toiminta on monimutkaistunut/hidastunut tietosuojasyistä, mikä ei ole kuitenkaan GDPR:n tarkoitus. Käytössä olevat järjestelmät eivät tue tarpeita ja toimintaa tavalla, jota tietosuojalainsäädäntö edellyttäisi. Vaikutustenarviointi tuntuu välillä suhteettoman raskaalta prosessilta, ja vaikutustenarvioinnissa kysytyt asiat ovat osittain hyvin teoreettisia. Osaamisen tason on oltava korkea.

Elinkeinopalvelut:

Valtaosa vaikutustenarvioinneista koskee ei-lakisääteisiä hankkeita. Niiden osalta ei ole noussut esille erityisiä huolenaiheita.

Vaikutustenarviointiin tarkoitetut työkalut ovat tukeneet tietosuoja-asioiden työstämistä. Vaikutustenarviointit ovat myös edesauttaneet laaja-alaisempaa pohdintaa tietosuojan sisällöstä. Jatkossa tietosuojaan liittyvää osaamista tulisi edelleen syventää ja siihen liittyviä rooleja ja termejä selkeyttää.

- C. Mitkä asiat ovat vaikutustenarviointien perusteella kunnossa ja mitkä asiat eivät ole vaikutustenarviointien perusteella kunnossa

Työllisyyspalvelut

Perusasiakastyössä on huomioitu hyvin tietosuojaan ja -turvaan liittyvät asiat. Tietoja käsitellään perustellusti ja niitä käsittelevät vain henkilöt, joilla on siihen oikeus. Asiantuntijoiden eli omavalmentajien virkavastuu sitoo jo useita tietojen luovuttamiseen ja käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä. Vaikutustenarviointien aikana on varmistunut, että asiakaspalvelijat ovat omaksuneet tietosuojalain vaatimukset eli tietoa ja koulutusta on ollut saatavilla ja sitä on hyödynnetty.

Puutteita on kuitenkin esimerkiksi palveluntuottajien tietosuojaliitteissä määriteltyjen ehtojen noudattamisen seurannassa sekä palveluntuottajien käyttämien järjestelmien sopimisessa ja arvioinnissa. Lisäksi esiin on noussut osaamispuutteet tietosuojaliitteiden tarkemman tuntemisen osalta, mikä vaikeuttaa myös toteutumisen seurantaa.

Työllisyyspalvelun käytössä olevat järjestelmät ja sovellukset eivät kaikilta osiltaan mahdollista tai helpota suojattua tietojen vaihtoa. Myös hankinnoissa tarvittaisiin enemmän tietoa palveluntuottajan järjestelmistä ja tietosuojakäytännöistä. Tätä voisi kehittää esim. niin, että palveluntuottajalta kysyttäisiin jo tarjousvaiheessa käytössä olevista järjestelmistä tietojen välittämisen kannalta oleellisia tarkennuksia.

Elinkeinopalvelut

Vaikutustenarviointeja tehdään ja ne ovat osa kehittämishankkeita ja prosesseja. Tietosuoja on osa tekemisen kulttuuria. Vaikutustenarviointiin liittyvät työkalut vaativat kuitenkin edelleen kehittämistä. Haasteeksi vaikutustenarvioinneissa on havaittu yhteishankkeet ja näissä toimijoiden erilaiset prosessit ja mallit. Nämä vaativat edelleen kehittämistä.

D. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää on nimetty ja onko määrä riittävä

Työllisyyspalveluissa oli viime vuonna yksi nimetty vaikutustenarviointien vetäjä. Elinkeinopalveluihin nimettiin loppuvuonna vaikutustenarviointien vetäjä. Vaikutustenarviointien vetäjien määrää ei ole koettu riittäväksi.

E. Onko vaikutustenarviointien vetäjillä omasta mielestään riittävästi työaika vaikutustenarviointien tekemiseen

Kasvupalveluiden vaikutustenarviointien vetäjät ovat ehtineet tehdä välttämättömiä, ajankohtaisiin hankintoihin ja hankkeisiin liittyviä arviointeja. Arviointien laatiminen kaikista kasvupalveluiden järjestelmistä ja prosesseista, joissa käsitellään henkilötietoja, vaatisi enemmän työaika ja osaamista.

4) Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

- Informointiasiakirjojen kääntämistä ruotsiksi käsiteltiin 8.3.2022 tietosuojatyöryhmän kokouksessa. Päivitetyt informointiasiakirjat tuli lähettää kääntäjille mahdollisuuksien mukaan huhtikuun loppuun mennessä.
- Käännösten tekemisen tarvetta myös englanniksi tai muulle kielelle tuli asiakaskunnasta riippuen selvittää.
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**

A. Onko informointiasiakirjoja päivitetty vuonna 2022 ja kuinka suuri osuus informointiasiakirjoista (tämä koskee sekä suomenkielisiä että ruotsinkielisiä).

Työllisyyspalveluiden ja elinkeinopalveluiden informointiasiakirjat päivitettiin keväällä 2022. Lisäksi työllisyyspalveluiden informointiasiakirjaa ollaan jälleen päivittämässä.

B. Kuinka monta informointiasiakirjaa on käännetty ruotsiksi ja kuinka monta informointiasiakirjaa on vielä kääntämättä.

Työllisyyspalveluiden informointiasiakirja on käännetty ruotsiksi.

C. Mihin mennessä on tarkoitus lähettää kääntämättä olevat informointiasiakirjat kääntäjille ruotsiksi käännettäviksi.

Elinkeinopalveluiden informointiasiakirja on käännetty ruotsiksi tammi-kuussa 2023.

- D. Onko ollut tarvetta informointiasiakirjojen kääntämiselle englanniksi tai muulle kielelle.

Työllisyyspalveluiden informointiasiakirja on käännetty englanniksi, koska iso osa asiakkaista on vieraskielisiä. Elinkeinopalveluiden informointiasiakirja on käännetty englanniksi tammikuussa 2023.

- E. Kenen vastuulla on informointiasiakirjojen päivittäminen ja ajan tasalla pitäminen.

Työllisyyspalveluissa lakimies ja suunnittelija vastaavat informointiasiakirjan päivittämisestä. Elinkeinopalveluissa suunnittelija vastaa informointiasiakirjan päivittämisestä.

5) Tietosuojakoulutus

- Kaikille työntekijöille pakollinen tietosuojakoulutus tuli suorittaa kesäkuuhun 2022 loppuun mennessä.
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**
 - A. Kuinka moni työntekijä suoritti koulutuksen. Työntekijöiden määrä ja prosenttiosuus kaikista työntekijöistä. Tilaston voi tehdä toimialan /palvelualueen oman organisaation mukaisesti.
 - B. Onko uusia työntekijöitä veloitettu suorittamaan koulutus ennen kuin he alkavat käsitellä henkilötietoja.
 - C. Kuinka monta uutta työntekijää on suorittanut koulutuksen eli 30.6.22 jälkeen suoritettut koulutukset.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluissa (neuvonta, valmennuspalvelut, kotoutujien ja vieraskielisten tiimit, Osaamiskeskus, tukipalvelut, työnantajapalvelut, hallinto ja kokeilutoimiston tiimi) 66 työntekijää (n. 73 %) suoritti kaikki kolme pakollista tietosuojakoulutusta. Työntekijöistä 11 (n. 12 %) suoritti 1–2 pakollisista koulutuksista.

Ainakin 8 työntekijää suoritti tietosuojakoulutukset 30.6.22 jälkeen. Asian selvittämistä vaikeutti se, ettei Osumassa ollut tietoa koulutusten suorittamisen ajankohdasta.

Tietosuojakoulutusten suorittaminen on osa uusien työntekijöiden perehdytysohjelmaa.

Työllisyyden kuntakokeilussa työskentelee myös työntekijöitä, joiden hallinnollinen organisaatio on TE-toimisto tai Keravan kaupunki. Perehdytysohjelmassa heitä on ohjeistettu suorittamaan oman hallinnollisen organisaation järjestämät tietosuojakoulutukset.

Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttavassa työtoiminnassa kaikki valmennustalojen pajaohjaajat ja sosiaaliohjaajat suorittivat tietosuojakoulutuksen kesäkuun 2022 loppuun mennessä. Valmennustalo Koutsissa koulutuksen suoritti 14 henkilöä (100 %), valmennustalo Reelissä 16 henkilöä (100 %), valmennustalo Luxissa 20 henkilöä (100 %) ja sosiaaliohjaajien tiimissä 19 henkilöä (100 %). Tietosuojakoulutuksen kävivät kesäkuun loppuun mennessä myös kuntouttavan työtoiminnan esimiehet (4 henkilöä) ja suunnittelija (1 henkilö).

Uudet työntekijät velvoitetaan käymään tietosuojakoulutus heti työsuhteen alussa, tästä kerrotaan perehdytyksen yhteydessä. Kesäkuun jälkeen koulutuksia on kuntouttavassa työtoiminnassa käyty seuraavasti: Valmennustalo Koutsi 3 henkilöä, valmennustalo Reeli 5 henkilöä, valmennustalo Luxi 1 henkilö ja sosiaaliohjaajien tiimi 3 henkilöä.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalveluiden työntekijöistä 17 (85 %) suoritti pakolliset tietosuojakoulutukset. Kesäkuun jälkeen uusia koulutuksia ei ole suoritettu. Uudet työntekijät velvoitetaan käymään tietosuojakoulutus heti työsuhteen alussa, ja tästä kerrotaan perehdytyksen yhteydessä.

6) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2022 henkilötietojen käsittelyssä

6.1 Vantaan kaupungin työllisyyspalveluista yhteisrekisterinpitäjä kuntakokeilutehtävien osalta

Kasvupalveluiden palvelualueeseen kuuluvassa työllisyyspalveluissa asiakkaiden henkilötietojen käsittely tapahtuu pääosin hoidettaessa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetussa laissa (1269/2020, jäljempänä kuntakokeilulaki) määritellyjä tehtäviä. Kokeilualueen kunnan on käytettävä kuntakokeilulain 14 §:n 4 momentin nojalla kuntakokeilulaissa tarkoitettujen tehtävien järjestämisessä ja tuottamisessa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012, jäljempänä JTYPL) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja

(URA VDI-järjestelmä). Tiedot, joita järjestelmässä saa käsitellä määritellään JTYPL 13 luvun 2 §:ssä. Lisäksi työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP) kokeilualueen kunnan tulee käyttää asiakastietojen käsittelyyn kuntakokeilulain 14 a §:n nojalla TYPPI-järjestelmää, josta säädetään TYP-lain (1369/2014) 9 a §:ssä. Tiedot, joita TYPPI-järjestelmässä saa käsitellä määritellään TYP-lain 9 §:ssä.

Toiseksi Työllisyyspalvelut tarjoaa kuntakokeiluja täydentäviä muita työllistymispalveluita yleisen toimialansa puitteissa, jonka osalta henkilötietojen käsittely tapahtuu Hakosalo-järjestelmän työllisyyspalveluosiossa, johon on oma kirjautuminen.

Kuntakokeilutehtävien osalta merkityksellisenä muutoksena vuonna 2022 voidaan pitää sitä, että 23.5.2022 voimaan tulleiden lakimuutosten jälkeen kokeilualueen kunnista, kuten Vantaan kaupungista, on tullut yhteisrekisterinpitäjä kuntakokeilutehtävien osalta KEHA-keskuksen kanssa (ns. TE-digiä koskeva HE 225/2021 vp.). Osapuolten keskinäinen vastuunjako rekisterinpitäjänä määrittyy siten, että kokeilualueen kunta vastaa asiakkaidensa osalta muista kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 4 §:n 2 momentin mukaisista EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista asiakkaidensa osalta. KEHA-keskus vastaa rekisterinpitäjänä mainitun säännöksen nojalla tietojärjestelmäpalvelujen yleisen tietosuoja-asetuksen

- 1) 25 artiklassa tarkoitetusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 2) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
- 3) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista;
- 4) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkuulemisesta;
- 5) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja muista sellaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän tietoturvallisuutta.

Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP) kokeilualueen kunnista on tullut samoin yhteisrekisterinpitäjä KEHA-keskuksen kanssa kuntakokeilulain 14 a §:n 2 momentin nojalla omien asiakkaidensa osalta. TYP-lain 9 b §:n 2 momentin mukaan KEHA-keskus vastaa tällöin asiakastietojärjestelmän ja tietoa-

- 1) 25 artiklassa tarkoitetusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 2) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
- 3) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista;

- 4) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkuulemisesta;
- 5) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja muista sellaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoa-aineiston tietoturvallisuutta.

Työ- ja elinkeinotoimistot tai kokeilualueen kunnat, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista asiakastietoa-aineistoon tallettamiensa tietojen osalta.

Em. lakimuutosten johdosta toimenpiteenä Työllisyyspalveluiden informointi-asiakirjaa on päivitetty ja henkilökunnalle on pidetty myös tunnin mittainen tietosuojakoulutus, jossa on käsitelty rekisterinpitäjän velvollisuuksien ohella tietosuoja-asioita laajemminkin.

Elinkeinopalveluiden osalta todetaan, että yhteisrekisterinpitäjyydestä ei vielä ole paljon kokemusta. Yhteishankkeissa yhteisrekisterinpitäjyys on noussut esiin, koska hankkeeseen osallistuvilla tahoilla saattaa olla tarve määritellä omia tietojen käsittelyn tarkoituksia. Yhteistyön toimivuutta em. hankkeissa on hyvä arvioida tulevana vuosina. Jokaisella yhteisrekisterinpitäjällä on omat mallinsa ja prosessinsa ja näiden yhteensovittaminen rekisterinpitäjien kesken voi olla haasteellista. Rekisterinpitoon liittyvät riskit kasvavat osapuolten lukumäärän kasvaessa.

6.2 Kasvupalveluiden tietosuojaytöryhmä ja tietosuojavaalveutuneisuuden lisääntyminen kasvupalveluissa

Myönteisenä asiana voidaan mainita yleisen tietosuojavaalveutuneisuuden lisääntyminen, joka on ilmennyt mm. työllisyyspalveluiden johtoryhmän keskusteluissa. Samoin henkilökunnalla on selvää halua kehittää osaamistaan tietosuojan osalta.

Tammikuussa 2022 kasvupalveluissa aloitti uusi määräaikainen lakimies, joka on osallistunut tietosuojavaastaavan ohella tietosuojaytöhyön mm. kouluttamalla henkilö-kuntaa ja osallistumalla vaikutustenarviointien tekemiseen. Työllisyyspalveluiden ja elinkeinopalveluiden välille on kehitetty yhteistyörakennetta tietosuoja-asioihin (kasvupalveluiden uusi tietosuojaytöryhmä). Myönteisenä asiana voidaan pitää elinkeinopalveluiden suunnittelijan ottamaa roolia tietosuoja-asioissa ja mm. vaikutustenarviointikoulutusten suorittamista. Lisäksi kasvupalveluissa on syyskuussa 2022 aloittanut toinen määräaikainen lakimies, joka on osallistunut elinkeinopalveluiden tietosuoja-asioden kehittämistyöhyön.

6.3 Vaikutustenarviointikoulutukset

Vuonna 2022 kaupungin vaikutustenarviointikoulutuksen suoritti työllisyyspalveluista tietosuojavastaava Kirsi Tuovinen ja elinkeinopalveluista Sirkku Alaluusua.

6.4 Pakolliset tietosuojakoulutukset.

Pakollisten tietosuojakoulutusten suorittamisen esti loppuvuonna se, etteivät uudet työntekijät päässeet kirjautumaan Osumaan järjestelmän ongelmien vuoksi.

Tammi-helmikuussa 2023 tietosuojakoulutuksia ei ollut Osumassa tarjolla.

Kasvupalveluiden tietosuojatyöryhmässä on keskusteltu siitä, että koulutusten suorittamista tulee valvoa asianmukaisesti. Tehtävä kuulunee esihenkilöille. Toisaalta koulutusten tulee olla myös saatavilla henkilökunnalle, jotta ne voidaan suorittaa.

6.5 Toiminnan jatkuvuus, kehittämisenäkökulma ja riittävät resurssit

Kasvupalveluiden palvelualueen juridinen toimintaympäristö on tietosuojaan näkökulmasta pluralistinen ja haastava. Toimintaympäristöä leimaa elinkeinopalveluiden erilaiset hankkeet mm. erilaisten yhteisöjen kanssa, jolloin voi tulla arvioitavaksi esimerkiksi sitoutuminen yhteisrekisterinpitäjyyteen. Toisaalta työllisyyspalvelut hoitavat kuntakokeilussa lakisääteisiä tehtäviä, joihin sovellettavia tietosuoja säännöksiä on GDPR:n ja tietosuojalain lisäksi pirstaleisesti ja varsin vaikealukuisesti useissa eri laeissa (kuntakokeilulaki, JTYPL, TYP-laki, Koto-laki, TTL, Kuntay-laki). Lainsäädäntö on myös muuttunut viime aikoina voimakkaasti, jolloin tulkinnat eivät ole ehtineet vakiintua. KEHA-keskus ja TEM kohdistavat kokeilualueen kuntiin ohjausta myös laintulkintojen osalta, jota on pystyttävä tarvittaessa arvioimaan kriittisesti.

Kasvupalveluiden tietosuojatyöryhmässä on todettu, että tietosuoja-asioissa korostuu tarve toiminnan jatkuvuudelle, pitkäkestoiselle sitoutumiselle ja riittäville resursseille. Ratkaisujen löytäminen tietosuoja haasteisiin edellyttää osaamista, joka syntyy kokemuksen kautta. Tämän osaamisen syntymistä voidaan edistää turvaamalla toiminnan jatkuvuus, tiedon ja osaamisen karttuminen sekä mahdollisuus panostaa tietosuojaan. Tietosuojaosaamisen merkitys tulee korostumaan entisestään TE-palvelujen siirtyessä pysyvästi kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen.

Vaikutustenarviointien yhteydessä on tunnistettu tarve järjestelmiä koskevalle vahvemmalle tietoturvaosaamiselle/tietoturvanäkökulmalle.

Toiminnan kehittämisen kannalta on haasteellista, että työllisyyspalveluiden molemmat tietosuojavastaavat (Tuovinen ja Aalto) ovat siirtyneet toisiin tehtäviin ja kasvupalveluiden toisen lakimiehen työsuhte on päättymässä maaliskuussa 2023.

6.6 Muita nostoja

Järjestelmien omistajuus. Yhteiskäytössä olevat järjestelmät voivat olla haasteellisia ja käyttäjien roolit tietosuoja-asioissa epäselviä. Vastuita ja rooleja olisi hyvä tarkentaa.

Yhteistyösopimuksiin tulisi kirjata tiedonsiirtoihin Yhdysvaltoihin liittyvät asiat.

Olisi hyvä, jos Vantaalla olisi vain yksi malli, jota kaikki noudattaisivat. Valmis malli voisi olla esim. mukana osana dokumenttia "Seloste käsittelytoimista".

KUNTADEMOKRATIA

Tietotilinpäätös 2022

1) Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen, ja käytön ja luovutuksen valvonta

Kuntademokratian palvelualueella ei ole erityistä ohjetta lokitietojen valvontaan. Asianhallintajärjestelmä Astan lokitietoja tarkastellaan tarvittaessa, esim. tietopyynnön tai tietoturvarikkomusepäilyn yhteydessä. Lokitiedot ovat helposti luettavia ja ymmärrettäviä.

Vuonna 2022 ei ole suoritettu yhtään lokitietojen tarkastusta.

Lokitustiedosto liitteenä.

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Vantaa.fi:ssä ja *.vantaa.fi-teemasivustoilla käytetään Google Analytics 4 kävijäseurantaa vanhemman Google Universal Analytics sijasta. Vaikkakin GA4:n palvelimet sijaitsevat toki Yhdysvalloissa aivan kuten UA-versionkin, erona vanhempaan versioon on se, että GA4 oletusarvoisesti anonymisoi IP-osoitteet. Henkilötietojen kannalta GA4 on täten lähtökohtaisesti tietosuojaturvallisempi.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Palvelualueella ei ole tehty yhtään vaikutustenarviointia vuonna 2022. Asianhallintajärjestelmä Astasta on tehty alkukartoitus vuonna 2019.

Palvelualueella oli kaksi tietosuojavastuuhenkilöä, joista molemmat siirtyivät toisiin tehtäviin vuoden 2022 aikana. Varsinaista vaikutustenarviointien vetäjää ei alueella

ollut; roolissa toimi tietosuojavastaava oman toimensa ohessa. Muiden velvoitusten ohella vaikutustenarviointien vetämiselle ei ollut riittävästi työaikaa.

4) Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

Palvelualueella on kaksi informointiasiakirjaa. *Henkilötietojen käsittely Vantaan kaupungin hallintoasioissa* on päivitetty 10.3.2022, ja *Henkilötietojen käsittely Vantaan kaupungin suhdetoiminnan asiakasrekisterissä* on päivitetty 14.3.2022.

Kumpaakaan mainituista asiakirjoista ei ollut käännetty ruotsiksi. Hallintoasia-asiakirja on lähetetty ruotsinnettavaksi 03/2023. Suhdetoiminnan asiakasrekisteriä koskeva informointiasiakirja lähetetään ruotsinnettavaksi 04/2023.

Hallintoasia-asiakirjaa ei tarvinne englannintaa, koska hallintoasioiden käsittely tapahtuu vain suomeksi tai ruotsiksi. Myöskään suhdetoiminnan asiakasrekisteriä koskevan informointiasiakirjan englannintamista ei ole katsottu välttämättömäksi.

Hallintoasioiden informointiasiakirjalla ei juuri tällä hetkellä ole nimettyä päivitysvastuuhenkilöä, mutta asia korjaantunee syksyyn mennessä. Suhdetoiminta-asiakirjan päivitysvastuu on pr-palveluilla.

5) Tietosuojakoulutus

Lakiasiat ja päätösvalmistelu: 14/15 henkilöä on suorittanut tietosuojakoulutukset eli 93 % 30.6.2022 mennessä. Loppuvuoden aikana ei ole tullut uusia työntekijöitä.

Kaupunkiturvallisuus: 2/3 henkilöä on suorittanut koulutukset.

Hallintopalvelut: Uusia työntekijöitä ohjeistetaan suorittamaan koulutukset mahdollisuuksien mukaan heti töiden alettua.

- PR- ja assistenttitiimi: koulutukset suorittanut 9/10 henkilöä. Syksyn 2022 aikana koulutuksen suorittanut 1 uusi työntekijä.
- Kirjaamo ja tiedonhallinta: 8/8 on suorittanut koulutukset. Syksyn 2022 suorittaneita 2 kpl.
- Arkisto: 5/5 on suorittanut koulutukset. Syksyn 2022 suorituksia 1 kpl.
- Vaalitoimisto: 2/2. Syksyllä ei suorituksia.

SISÄINEN TARKASTUS

Sisäisen tarkastuksen selvitys vuodelta 2022 kaupungin tietotilinpäätökseen

1. Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen, ja käytön ja luovutuksen valvonta

Sisäisellä tarkastuksella ei ole ollut käytössä vuonna 2022 sellaisia järjestelmiä, joiden osalta sisäisen tarkastuksen tulisi huolehtia lokitietoja keräämisestä ja valvoa henkilötietojen käsittelyn asianmukaisuutta hyödyntämällä lokitietoja.

2. Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Sisäisellä tarkastuksella ei ole ollut vastuullaan vuonna 2022 sellaisia järjestelmiä /sovelluksia, joissa tapahtuu henkilötietojen siirtoa Yhdysvaltoihin.

3. Tietosuojaan vaikutustenarvioinnit

Vuonna 2022 on tehty vaikutustenarviointi väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanava-järjestelmään, joka otetaan käyttöön keväällä 2023. Järjestelmästä hankinnan kilpailutusvaiheessa vuonna 2021 on tehty henkilötietojen käsittelyyn liittyvä riskiarviointi, joten nyt tehty laajempi vaikutustenarviointi ei tuonut merkittävää uutta. Vaikutustenarvioinnin tekijöitä/vetäjiä sisäisessä tarkastuksessa on yksi. Tarkastusjohtajalta löytyy riittävä aika vaikutustenarviointien tekemiseen/vetämiseen, koska sisäisessä tarkastuksessa vaikutustenarviointeja tulee laadittavaksi harvakseltaan.

4. Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

Väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanavasta vuodenvaihteessa 2022/2023 tehty informointiasiakirja on käännetty ruotsiksi ja englanniksi. Informointiasiakirjan ajan tasalla pidosta huolehtii tarkastusjohtaja.

5. Tietosuojakoulutus

Sisäisen tarkastuksen koko henkilöstö on suorittanut pakollisen tietosuojakoulutuksen kesäkuun 2022 loppuun mennessä.

VIESTINTÄ

Tietotilinpäätös 2022: Viestintä 18.4.2023

TIETOTURVAKOULUTUKSET

Kaupunkistrategia ja johto toimialan viestinnässä kaikki henkilöt suorittavat tietosuojakoulutukset.

HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY KORONAEPIDEMIAN LOPPUIKANA

Viestinnän palveluyksikkö on laatinut omistamiinsa palveluprosesseihin liittyvät henkilötietojen sisäiseen käyttöön tarkoitetut käsittelyselosteet sekä julkiset informointiasiakirjat. Asiakirjat on julkaistu vantaa.fi-sivustolla. Tietoisuus henkilötietojen ja yksityisyyden suojaamisesta on vahvistunut viestinnän tehtävissä edelleen. Viestintä on tuonut tietosuojaan liittyvät kysymykset esille toimialojen yhteisissä toimintaprosesseissa ja tarkastellut käyttäjille suunnattuja ohjeita tietosuojan näkökulmasta.

INFORMOINTIASIAKIRJAT

Viestinnän palvelualueen yleiset ohjeet ovat luettavissa Tietosuoja ja tietoturva -sivulla intrassa. Viestinnän omien ohjeiden kartoitusta, päivitystä, kokoamista ja raportointia tehdään vuoden ympäri jatkuvasti. Ohjeistukset kootaan ja päivitetään Tietosuoja ja tietoturva -sivustolle, jotta ne ovat kaikkien saatavilla:

- [Linkki intrasivulle](#)
- [Linkki vantaa.fi-sivulle](#)

VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Viestintä on tehnyt uudesta vantaa.fi:stä alkukartoituksen vuonna 2021. Muita arviointeja on päivitetty.

Kriisiviestintä: median ja johtajiston yhteystiedot

Vaikutustenarviointi tehty. Korkeita riskejä ei havaittu, kun medialta vain sähköposti-osoitteet listataan. Molemmat listaukset Word-tiedostoina kaupungin Teamsissä, Viestinnän varallaolon kanavassa, johon vain varallaolijoilla pääsy.

Drupal-julkaisujärjestelmä

Vaikutustenarviointi tehty. Korkeita riskejä ei havaittu. Toimittaja on tietoinen tietosuojasäännöksistä.

Apsis-uutiskirjepalvelu

Vaikutustenarviointi tehty. Korkeita riskejä ei havaittu. Järjestelmän toimittajan kanssa yhteistyö on sujunut hyvin. Toimittajat ovat tietoisia tietosuojasäännöksistä.

Siteimprove

Vaikutustenarviointi tehty. Korkeita riskejä ei havaittu. Analytiikasta näkee anonymisoidun sijaintitiedon, jota ei voi liittää henkilöön.

Meltwater -mediaseuranta- ja tiedotejakelupalvelu

Vaikutustenarviointi tehty. Korkeita riskejä ei havaittu. Palvelu sisältää sisäisten käyttäjien nimet ja sähköpostiosoitteet, toimittaja vastaa mediatietokannasta. Vuoden 2022 uusien tietojen perusteella havaittiin, että osa toimittajan palvelimista sijaitsee Yhdysvalloissa, asia on Vantaan tietosuojaryhmän arvioitavana ja viestintä odottaa vahvistusta/vastausta tietohallinnolta ja tietoturvaryhmältä havaintoon.

Meltwater –Sprout Social

Vaikutustenarviointi tehty. Korkeita riskejä ei havaittu. Palvelu sisältää sisäisten käyttäjien nimet ja sähköpostiosoitteet. Alusta kilpailutetaan vuodelle 2024 ja arviointi suoritetaan siinä uudelleen.

Aineistopankin kuvauslupa

Vaikutustenarviointi tehty. Kuvauslupa sisältää henkilötietoja ja tunnistetietoja. Lupa tallennetaan Vantaan aineistopankkiin käyttöoikeuksien taakse. Kuvauslupa koskee Vantaan aineistopankkiin vietäviä kuvia. Luvan pystyvät näkemään vain määritellyt henkilöt aineistoadmin- ja pääkäyttäjaoikeuksilla. Aineistopankkiin arkistoidut luvat pystytään yhdistämään kuviin, joka edesauttaa kuvankäyttöoikeuksien hallintaa. Kuvausluvassa määritellään käyttöoikeus valokuvaan aikamäärällisesti. Käyttöoikeuden mukaisesti valokuvat arkistoituvat automaattisesti aineistopankista eivätkä ole sen jälkeen käytettävissä.

Henkilötietojen käsittely Vantaan kaupungin kuvausluvassa -informointiasiakirja on päivitetty vantaa.fi-sivulle. **Asiakirjaa ei ole käännetty eri kieliversioille.** Aineistopankin kuvausluvan informointiasiakirjan päivittäminen on aineistopankin tuotemistaja Heidi Höltän vastuulla.

Kuvauslupa on käännetty englanniksi ja ruotsiksi. Kuvauslupa löytyy aineistopankista.

Aineistopankki on henkilöstölle ja Vantaan yhteistyökumppaneille tarkoitettu aineistopankki. Järjestelmään ei tule päästää satunnaisia ulkopuolisia käyttäjiä.

Gredi-brändipankki

Vaikutustenarviointi tehty. Ohjausryhmässä oli todettu, ettei vaikutustenarviointia tarvitse tehdä.

Tulevaisuudessa, jos kuvia siirretetään aineistopankista brändipankkiin, tulee huomioida informointiasiakirjoihin myös brändipankin osuus kuvausluvista. Brändipankki on henkilöstölle tarkoitettu työkalu brändinhallintaan.

Henkilötietojen käsittely Vantaan brändipankissa -informointiasiakirja on tehty ja päivitetty vantaa.fi-sivustolle 24.2.2023.

HENKILÖTIETOJEN SIIRTO YHDYSVALTOIHIN

Vantaa ei salli henkilötietojen siirtoa Yhdysvaltoihin. Meillä ei ole sallittua käyttää palveluja, joissa henkilötietoja käsiteltäisiin muualta kuin EU-alueelta. Eli me emme siirrä mitään tietoja EU-alueen ulkopuolelle, emmekä salli toimittajien tehdä niin. Sopimukset estävät myöskin tämän. Jos toimittaja tekisi jotain poikkeuksia käsittelyssä, niin se käsiteltäisiin tietosuojaloukkauksena. Toimittajan seurannassa on erikseen kohta, jossa käsitellään mahdolliset tietosuoja- ja tietoturvapoikkeamat (Heikki Laukkanen, palvelupäällikkö). Tietoturvapäällikkö Tapio Heinäaro on vastannut tähän tietotilinpäätöksen osa-alueeseen omassa roolissaan kaupunginlaajuisesti.

TOIMIALAN/PALVELUALUEEN OMAT NOSTOT VUODEN 2022 HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSSÄ

Tunnistetut prosessien ja toimintojen kehittämiskohteet ja tekeillä olevat alkukartoitukset:

- Aineistopankin alkukartoitus. Kuvien käytön ja luovutuksen toimintatapoja tarkistetaan ja dokumentoidaan edelleen.
- Aineistopankin aineistonsiirrolle VAKE:lle on luotu prosessi, jonka mukaan toimitaan. Siirto voidaan tehdä, kun VAKE:ltä on tullut virallinen siirtopyyntö s-postilla ja kirjalliset suostumukset kuvien siirtoon kuvissa esiintyviltä henkilöiltä. Siirretyt kuvat viedään aineistopankin arkistoon, ja ne poistetaan sieltä sopivana hetkenä.
- Nykyisen vantaa.fi -sivuston alkukartoitus, jonka perusteella upotettavien sisältöjen osalta viestintä pyytää tietoturvapäälliköltä tietosuojalausuntoa ja

linjausta Microsoft 365 -tuotteiden käytöstä verkkoviestinnässä. Linjauksia on tehty muissa isoissa kaupungeissa.

- Sproutin alkukartoitus edelleen työn alla.
- Tapahtumakalenterin alkukartoitus tehty (vanha alustaversio, ei enää käytössä). Tapahtumakalenterin omistajuus siirtynyt vuoden 2022 lopussa/2023 alussa kaupunkikulttuuriin. Palvelu on myös siirtynyt uudistuksessa uuteen alustaversioon, josta on tehtävä uusi vaikutustenarviointi. Edellisessä arvioinnissa tehty havainto, että kartoitusta on täsmennettävä tietojen säilytyksen osalta.
- Vantaa-kanavan alkukartoitus: priorisointikriteereinä ovat käsiteltävien henkilötietojen määrä tai arkaluonteisuus tai epäily prosessin/järjestelmän toimivuudesta siltä osin, että lainmukainen henkilötietojen käsittely voi mahdollisesti vaarantua.

HENKILÖSTÖ- JA KONSERNIPALVELUT

Keskitetyn HR:n selvitys vuoden 2022 tietotilinpäätökseen

1. Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen

Yleisen lokitieto-ohjeen mukaan lokitietojen kerääminen on sidottu tietojen tarpeellisuuteen, jota arvioidaan riskiperusteisesti ja lokitietojen kerääminen tietojärjestelmän käytöstä ja tietojen luovutuksista on tarpeellista erityisesti silloin kun tietojärjestelmässä käsitellään salassa pidettäviä tietoja. Kaikissa keskitetyn HR:n vastuulla olevissa järjestelmissä ei käsitellä salassa pidettäviä tietoja.

Lokitieto-ohjeen mukaan viranomaisen käsitellessä henkilötietoja, joiden käsittely perustuu viranomaiselle annettuun lakisääteiseen tehtävään, tulisi mm. seuraavat seikat pystyä selvittämään lokien avulla:

- Mitä tietoja luovutettiin, milloin luovutettiin, kenelle luovutettiin ja kuka luovutti.
- Lokimerkinnät tulisi jäädä tietoihin, joita asiakkaan tietopyynnön perusteella on haettu ja luovutettu asiakkaalle.
- Jos on virheellinen tieto, joka oikaistaan, niin pitää jäädä merkintä kuka tiedon oikaisi ja milloin oikaisu tapahtui.
- Kuka on asiakkaan tietoja käsitellyt, mitä tietoja on käsitelty ja milloin tietoja on käsitelty.

2. HR:n vastuulla olevien järjestelmien lokitus sekä käytön ja luovutuksen valvonta

Keskitetyn HR:n vastuulla olevissa järjestelmissä lokituksissa ei pääsääntöisesti ole puutteita. Järjestelmien lokituksista on yhteenvedotiedot liitteessä 1.

Keskitetylle HR:lle on laadittu sisäiset toimintaohjeet, joiden läpikäynti on sisällytetty HR-henkilöstön tietosuojaperehdytykseen. Ohjeet ovat koko HR-henkilöstön saatavilla Teamsissä. Ohjeissa on todettu, että HR:ssä työskentelevillä on vaitiolovelvollisuus, ja ensisijainen valvonta perustuu jokaisen HR:ssä työskentelevän työntekijän vastuuseen tarkastella vain työtehtävien hoitamisessa välttämättömiä henkilötietoja ja vastata siitä, että tietosuoja toteutuu lainsäädännön tarkoittamalla tavalla. Päälliköt vastaavat siitä, että työprosessit ovat kunnossa, eivätkä niiden mukaiset roolit ole ristiriidassa suhteessa pääsyyn järjestelmissä oleviin henkilötietoihin.

Keskitetyn HR:n vastuulla olevista järjestelmistä ei ole vielä laadittu ohjetta lokitietojen valvonnasta, eikä niihin ole tehty suunniteltuja tarkastuksia vuonna 2022. Esihenkilöillä on työnjohto-oikeuteensa perustuva mahdollisuus saada käyttöönsä lokitietoja henkilötietojen käytön valvomiseksi tarvittaessa. Saatavissa olevat lokitiedot ovat ymmärrettäviä, ja niiden perusteella pystyy varmistamaan tietojen asianmukaisen käsittelyn.

3. Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Keskitetyn HR:n vastuulla olevista järjestelmistä ei tapahdu tietojen siirtoa Yhdysvaltoihin. Hertta-henkilötietojärjestelmästä niitä on mahdollista siirtää tarjottavien palveluiden toimittamiseksi vain asiakkaan luvalla EU:n ja ETA- alueen ulkopuoliseen kansainväliseen organisaatioon Tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

4. Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Lista keskitetyn HR:n vastuulla olevista järjestelmistä tehdyistä vaikutustenarvioinneista on liitteenä 2.

Keskeisenä riskinä useammassa vaikutustenarvioinnissa todetaan se, että henkilötieto voi päätyä sivulliselle joko inhimillisen erehdyksen tai käyttöoikeusrajauksissa olevan puutteen tai virheen takia. Arviointien perusteella teknisissä suojauksissa ei pääsääntöisesti nähdä ongelmia.

Vaikutustenarviointien vetäjiä on nimetty HR:ssä kaksi. Vaihtuvuuden takia vetäjiä ei saatu organisoimaan vielä puuttuvien vaikutustenarviointien käynnistämistä vuonna

2022. Vetäjien käsityksen mukaan heillä ei ole ollut myöskään riittävästi aikaa arviointien fasilitointiin.

5. Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

Kaksi informointiasiakirjaa kuudesta on päivitetty vuoden 2022 aikana: Henkilötietojen käsittely työvuorosuunnittelussa sekä henkilötietojen käsittely palvelusuhteen aloituksessa ja sen aikana.

Henkilötietojen käsittelystä rekrytointiin yhteydessä laaditusta informointiasiakirjasta on ruotsinkielinen versio saatavilla Vantaan rekrytointijärjestelmässä. Muiden informointiasiakirjojen käännättämiseen ruotsin tai muille kielille ei ole todettu tarvetta. Vastuu informointiasiakirjan ajan tasalla pitämisestä on prosessin omistajalla, ja käytännössä tehtävästä vastaavat prosesseissa toimivat pääkäyttäjät.

6. Tietosuojakoulutus

Kaikki työntekijät ohjattiin suorittamaan Osumassa olleet pakolliset tietosuojakoulutukset kesäkuun 2022 loppuun mennessä. Tietoa koulutukset suorittaneiden osuudesta ole saatavissa.

Tietosuojakoulutukset sisältyvät uusien työntekijöiden perehdytykseen.

7. Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2022 henkilötietojen käsittelyssä

Keskitettyssä HR:ssä otettiin käyttöön uusi HR- ja palkkajärjestelmä, jonka käyttöoikeudet perustuvat järjestelmän roolituksiin. Käyttöönoton yhteydessä raportoitin useampia käyttöoikeuksiin liittyviä virhetilanteita, jotka järjestelmätoimittaja on yhtä lukuun ottamatta korjannut.

Liite 1 Järjestelmien lokitus HR

Liite 2 Vaikutustenarvioinnit HR

TIETOHALLINTO

Tietotilinpäätös 2022 Tietohallinto (Ohjeistus Tietotilinpäätös aiheet 2022.)

1. Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen, ja käytön ja luovutuksen valvonta

Kaupunki on huomioinut tiedonhallintalain lokitusvaatimukset osana kaupungin tietojärjestelmien hankintoja ja hankintamenettelyä. Hankinta-asiakirjoissa on eritelty

sekä lain vaatimat että kaupungin omat harkinnanvaraiset tarpeellisuusarviointiin perustuvat lokitoiminnallisuudet.

Tietohallinnon osalta lokitietojen seuranta ja toimintaohjeet poikkeamatilanteisiin on sisällytetty infrapalvelutuottajan vastuisiin ja tehtäviin.

2. Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

Kaupungin hankintavaatimukset edellyttävät, että sikäli kun henkilötietoja siirretään kolmansiin maihin, henkilötietojen siirto tulee tehdä asianmukaisella siirtosopimuksella noudattaen EU-komission kulloinkin voimassa olevia mallilausekkeita ja voimassa olevia henkilötietojen siirtoa koskevia vaatimuksia.

Tietohallinto seuraa eurooppalaisen ja kansallisen tietosuojaviranomaisen päätöksentekoa ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin näiden päätösten edellyttämällä tavalla.

3. Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

Vuonna 2022 valmistuneet vaikutustenarvioinnit:

- IT-infrastrukturi: Jaetut verkkolevyasemat (mm. ns. "G-asema" tai "H-asema")
- IT-infrastrukturi: Microsoft Office 365 -pilvipalvelun SharePoint- ja OneDrive tallennusratkaisut (Salassa pidettävä JulKL 621/1999 24 § kohta 7)

Vuonna 2022 aloitetut mutta kesken olevat vaikutustenarvioinnit:

- Käyttövaltuushallintaprosessi (KVH)
- Tietoturvaprosessi, SIEM-lokivarasto, SOC-tietoturva-avalo

4. Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

Tietohallinto on yleisesti sovellusten ja järjestelmien suhteen toimialoja avustava taho. Myös informointiasiakirjojen suhteen päävastuu niistä on toimialoilla, ja Tietohallinnon rooli on osallistua asiaan tarvittavissa määrin.

5. Tietosuojakoulutus

Tietosuojakoulutus on sisällytetty perehdytysohjelman pakollisiin kursseihin ja kurssitarjontaan. Kaupungin siirtyminen uuteen henkilöstöjärjestelmään syksyllä 2022 on siirtänyt loppuvuonna toteutettavia kursseja seuraavalle kaudelle. Vuoden 2022 lopullisia toteutumätietoja ei ole saatavilla.

6. Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2022 henkilötietojen käsittelyssä

Tietohallinto on näköalapaikalla suhteessa toimialojen (henkilö-) tietojen käsittelyyn. Toimialat ottavat henkilötietojen käsittelyssä tietosuojanäkökulmat huomioon ja esimerkiksi vaikutustenarviointeja tehdään laajasti ja niissä käytetään Tietohallinnon asiantuntijoita apuna.

KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

(ent. kaupunkikulttuurin toimiala, nimi muuttunut 1.1.2023 alkaen)

TIETOTILINPÄÄTÖS 2022

HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSTÄ SYNTYVIEN LOKILISTOJEN KERÄÄMINEN JA KÄYTÖN SEKÄ LUOVUTUKSEN VALVONTA

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla on vain muutama henkilötietorekisteri, josta kertyy tai pitää kertyä lokitietoa. Tästä syystä toimialalta ei löydy yleistä ohjetta koskien lokitietojen valvontaa tai käyttöä, vaan valvontaa toteuttavat henkilötietoja käsittelevien esihenkilöt. Valvontaa suoritetaan aina tapauskohtaisesti riippuen tilanteista noudattaen Vantaan kaupungin yleisiä ohjeistuksia. Lokitietojen pistotarkastuksista ei ole tietoa vuodelta 2022, eikä tarkastuspyyntöjä ole tullut. Myöskään epäilyjä väärinkäytöksistä ei ole ollut. Lokilistat ovat ymmärrettäviä, eikä niiden tarkastamiseen saatavilla olevien tietojen perusteella mene liikaa työaikaa. Esimerkiksi kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalle kuuluvan varausjärjestelmä Timmin valvontalokista voi nähdä, millä tunnuksilla tietoja on käsitelty. Kyseinen valvontaloki on vain järjestelmän pääkäyttäjän käytössä, joten valvontatehtävä tässä tapauksessa kuuluu pääkäyttäjälle. Lisäksi esimerkiksi Vantaan Kortteliliigan henkilötietorekisteristä kertyy lokitietoa, jonka tiedot ovat tarvittaessa helposti tarkistettavissa.

TIETOJEN SIIRTO YHDYSVALTOIHIN

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalta ei siirry tietoja Yhdysvaltoihin, eikä tästä syystä saatavilla olevien tietojen mukaan ole ollut tarvetta vakiosopimuslausekkeiden käyttöön.

TIETOSUOJAN VAIKUTUSTENARVIOINNIT

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla kaikkia tietosuojan vaikutustenarviointeja ei ollut mahdollista vuoden 2022 aikana tehdä ajallaan resurssipulan vuoksi. Vuoden 2022 aikana vaikutustenarviointeja tehtiin alusta loppuun kahdeksan (8) kappaletta ja kaksi (2) kappaletta päivitettiin. Tekemättömiä ja aloittamattomia vaikutustenarviointeja vuoden 2022 loppuun kertyi n. 30 kappaletta, mutta tilanne on tarkoitus yrittää korjata vuoden 2023 aikana alla tarkemmin selvitetyn mukaisesti. Määrien perusteella voidaan yksiselitteisesti todeta, että vuoden 2022 aikana kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla vaikutustenarviointien määrä on kasva-

nut paljon edellisvuodesta ja vain pieni osa näistä on pystytty tekemään ajallaan eli silloin, kuin pitäisi. Tämä on johtunut siitä, ettei toimiala pystynyt nimeämään vuoden 2022 aikana onnistuneesti vaikutustenarvioinnin vetäjää tai vetäjiä. Vaikutustenarviointien määrän kasvun takia vaikutustenarviointien tekeminen ja prosessin vetovastuutehtävä vievät jatkuvasti enemmän työaika, jota ei ole pystytty ottamaan kenenkään työntekijän muusta työajasta.

Vaikutustenarviointien tekeminen on koettu todella tärkeäksi, koska niiden avulla on pystytty löytämään mahdollisia riskejä, jonka vuoksi mahdollisuudet varautua erilaisiin yllättäviinkin riskeihin ovat olleet paremmat. Erityisesti uuden Excel-työkalun avulla on pystytty aikaisempaa paremmin huomioimaan tietojen käsittelyn mahdolliset kriittiset kohdat. Uuden työkalun avulla on ollut vaivattomampaa tiedostaa erilaiset tilanteet, jotka mahdollisesti voivat aiheuttaa tietojenkäsittelyn erilaisia riskejä ja kiinnittää huomiota asioihin, jotka vaativat vielä tarkennuksia tai parannuksia ennen rekisterin/järjestelmän käyttöönottoa. Usein vaikutustenarviointien tekemisen yhteydessä nousi esiin asioita, joita oli hyvä pohtia vielä tarkemmin. Esimerkiksi henkilötietojen säilytysajat ja poistamisprosessit tarvitsivat usein tarkennuksia ja selkeimpiä konkreettisia suunnitelmia. Vaikutustenarvioinnin myötä joissain tapauksissa tietojen säilytysaika oli selvitetty, mutta konkreettisia poistotoimenpiteitä ei ollut suunniteltu riittävällä tasolla valmiiksi. Vuonna 2022 tehtyjen vaikutustenarviointien perusteella useimmat asiat olivat yleisesti katsottuna kunnossa. Vuoden 2022 aikana tehtyjen vaikutustenarviointien perusteella tietosuoja-asioiden yleistilaa on vaikea täysin arvioida, koska suurin osa vuoden 2022 keskeneräisistä tai tekemättömistä vaikutustenarvioinneista siirtyi vuodelle 2023. Yleisesti tietosuoja-asiat olivat pääpiirteittäin kunnossa, mutta joitain ongelmia ratkottavaksi löytyi. Joka tapauksessa voidaan todeta, että vaikutustenarvioinneista on hyötyä ja niiden tekeminen on osoittautunut erittäin tärkeäksi.

Kuten jo aikaisemmin todettiin, alun perin kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla oli vaikeuksia nimetä vaikutustenarviointien vetäjää johtuen resurssipulasta. Yksi nimellinen vetäjä nimettiin, mutta kaikkia vaikutustenarviointeja ei pystytty kyseisellä resurssilla tekemään, joten vain pieni osa vaikutustenarvioinneista saatettiin loppuun vuoden 2022 aikana. Kuitenkin tilanne korjattiin, ja loppuvuonna 2022 toimiala sai uuden henkilöresurssin (Suunnittelija), jonka työnkuvaan yhtenä työtehtävänä sisältyy vaikutustenarviointien vetäjänä toimiminen. Tavoitteena on saattaa suurin osa keskeneräisistä ja tekemättömistä vaikutustenarvioinneista loppuun vuoden 2023 aikana. Kuitenkin tämänhetkisen arviomme mukaan vaikutustenarviointien vetäjän työaika ei toivotulla tavalla riitä vaikutustenarviointien

tekemiseen tällä hetkellä, mutta toivon mukaan tilanne saadaan ainakin osittain korjattua vuoden 2023 aikana.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan tilanne vaikutustenarvointien osalta on aiemmin todetulla tavalla päässyt kasaantumaan, joten vaikutustenarvointien ajan tasalle vieminen vaatii aikaa, mutta tavoite vuoden 2023 ajalle on saattaa tilanne mahdollisimman hyvälle tasolle. Tämä tarkoittaa kokonaan tekemättömien vaikutustenarvointien tekemistä sekä jo olemassa olevien päivittämistä. Myös kokonaan uusia henkilötietorekistereitä perustetaan vuoden 2023 aikana, joten vaikutustenarviointeja tehdään myös näiden osalta. Kun vaikutustenarvioinnit saadaan ajan tasalle eli kasaantunut tilanne on saatu purettua, niin luonnollisesti myös vaikutustenarvointien vetäjän työaika tulee jatkossa paremmin riittämään. Tietosuoja-asiat ovat kuitenkin räjähdysmäisesti lisääntyneet, eikä näihin olla aina pystytty reagoimaan tarvittavalla tavalla.

RUOTSINKIELISET INFORMOINTIASIAKIRJAT

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla informointiasiakirjojen yleisiä päivitystarpeita on kartoitettu tapauskohtaisesti eli kaikki päivittämistä vaativat informointiasiakirjat on päivitetty tarpeen mukaan. Toimialamme ruotsinkielisiä informointiasiakirjoja ei vielä löydy nettisivuilta, mutta ne tullaan lisäämään sinne vuoden 2023 aikana. Nyt suurin osa informointiasiakirjoista on jo käännetty ruotsiksi eli niistä on olemassa käännetyt versiot. Käytäntönä on ollut, että kaikista kokonaan uusista informointiasiakirjoista on tehty ja tehdään jatkossakin automaattisesti myös ruotsinkieliset versiot. Ruotsinkielisille informointiasiakirjoille on ollut tarvetta.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla informointiasiakirjoista on vastuussa se, kuka hallinnoi kyseistä henkilötietorekisteriä. Päivittäminen tehdään aina yhteistyössä esimerkiksi projektiryhmään kuuluvien henkilöiden kanssa, koska he tietävät kyseisten rekisterien henkilötietojen käsittelyn kulun parhaiten ja suunnittelevat tietojen käsittelyn eri vaiheet. Toimialan juristi on myös vahvasti mukana informointiasiakirjojen päivittämisessä. Toimialalla on muutama henkilö, jotka osaavat päivittää teknisesti toimialamme informointiasiakirjoja ja vievät niitä keskitetysti nettisivuillemme pyynnöstä.

TIETOSUOJAKOULUTUS

Saatavilla olevien tietojen mukaan kaikki henkilötietoja käsittelevät työntekijät ovat suorittaneet pakollisen tietosuojakoulutuksen. Lähtökohtaisesti uusia työntekijöitä veloitetaan suorittamaan koulutus ennen kuin he alkavat käsittelemään

henkilötietoja, mutta ajoittaisia ongelmia on liittynyt muun muassa tunnusten saantiin, jotka ovat edellytyksenä koulutuksen suorittamiselle. Pakollinen koulutus on joka tapauksessa vaadittu suoritettavaksi aina mahdollisimman pian.

TOIMIALAN OMAT NOSTOT VUODEN 2022 HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSSÄ

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan palvelualueet yleisesti toivovat, että tietosuoja-asioihin, erityisesti tietosuojan vaikutustenarviointeihin saataisiin lisää osaamista ja resursseja. Tietosuojakoulutusvelvollisuus kuitenkin nosti henkilötietojen käsittelyyn liittyvää tietoisuutta ja osaamista koko henkilöstössä. Vuoden 2022 aikana henkilötietojen käsittelyyn on kiinnitetty erityistä huomiota ja sen myötä kehitetty myös asiakastietojen kirjaamiseen ja siirtämiseen liittyviä työkäytänteitä. Tärkeänä on myös pidetty jatkuvaa, säännöllistä tiedottamista muuttuvasta tietosuojalainsäädännöstä sekä tehokasta tiedottamista yleisesti tietosuoja-asioista. Tiedottamista, joka tavoittaa laajemmin koko henkilöstön toivottiin vieläkin lisää.

TIETOTILINPÄÄTÖKSEN LIITTEET

Liite 1: Vuoden 2022 tietotilinpäätöksen rakenne

Vuoden 2022 tietotilinpäätöksessä keskitytään seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

1) Henkilötietojen käsittelystä syntyvien lokitietojen kerääminen, ja käytön ja luovutuksen valvonta

- Tiedonhallintalain 17 §:n mukaan kaupungin on huolehdittava, että sen tietojärjestelmien käytöstä ja niistä tehtävistä tietojen luovutuksista kerätään **tarpeelliset lokitiedot**, jos tietojärjestelmän käyttö edellyttää tunnistautumista tai muuta kirjautumista. Tämä on koskenut 1.1.2022 alkaen sekä uusia hankittavia järjestelmiä että vanhoja, jo käytössä olleita järjestelmiä.
- Henkilötietojen koskeva yleinen lokitieto-ohjeistus käsiteltiin tietosuojatyöryhmässä huhtikuussa 2022 ja löytyy sharepointin tietosuojan ja tietoturvan sivustolta osiosta tietosuojayhteiset/ohjeet.
- Määritelmä mitkä katsotaan **tarpeellisiksi lokitiedoiksi löytyy lokitieto-ohjeen sivuilta 8-10.**
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**
 - A. Toimialan/palvelualueen tulee kerätä tiedot sellaisista järjestelmistä tai sovelluksista, joissa käsitellään lakisääteisen tehtävän perusteella henkilötietoja, mutta lokitus on puutteellinen tai lokitusta ei ole lainkaan tehty. Tiedot kerätään Excel-taulukkoon, joka liitetään sellaisenaan tietotilinpäätökseen.
 - B. Miten henkilötietojen käytön valvonta on järjestetty toimialalla/palvelualueella? Toimialan/palvelualueen ohje lokitietojen valvonnasta liitetään tietotilinpäätökseen.
 - C. Kuinka monta henkilötietojen käsittelyä koskevaa lokitietojen tarkastusta vuonna 2022 on suoritettu. Miten tarkastukset jakautuivat: pistokokein tehdyt, suunnitelmaan perustuvat, epäily väärinkäytöksestä tai muu peruste.
 - D. Ovatko lokilistat ymmärrettäviä eli niitten perusteella lokilistaa tarkastava henkilö pystyy päättelemään, onko tietoja käsitelty lainmukaisesti. Haittaako lokilistan vaikeaselkoisuus tarkastamista ja viekö se vaikealuokuisuuden johdosta liikaa työaikaa?

2) Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin

- Henkilötietojen siirto Yhdysvaltoihin ei ole ollut mahdollista heinäkuusta 2020 lähtien ilman sopimukseen sisällytettäviä vakiosopimuslausekkeitä ja niihin liittyviä täydentäviä suojatoimia.
- Tällä hetkellä Yhdysvaltojen tiedusteluviranomaisilla on mahdollisuus päästä käsiksi henkilötietoihin.
- Vakiosopimuslausekkeilla ja täydentävillä suojatoimilla pitäisi pystyä estämään tiedusteluviranomaisten pääsy henkilötietoihin.
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**
 - A. Toimialojen/palvelualueiden tulisi kartoittaa kaikki käytössä olevat järjestelmät/sovellukset, joissa tapahtuu henkilötietojen siirtoa Yhdysvaltoihin.
 - B. Missä tiedonsiirroissa on käytetty komission hyväksymiä vakiosopimuslausekkeitä ja täydentäviä suojatoimia.
 - C. Jos vakiosopimuslausekkeitä on käytetty, niin miten täydentävillä suojatoimilla on varmistettu, että Yhdysvaltojen tiedusteluviranomaiset eivät pääse henkilötietoihin.
 - D. Miten toimiala/palvelualue aikoo toimia järjestelmien/sovellusten osalta, joissa on havaittu henkilötietojen siirtyvän EU:n tuomioistuimen päätöksen vastaisesti Yhdysvaltoihin.

3) Tietosuojan vaikutustenarvioinnit

- Kaupungin johtoryhmässä käsitelty tietosuojan vaikutustenarvioinnin uusi ohjeistus ja Excel-työkalu tulivat käyttöön vuoden 2022 alussa.
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**
 - A. Lista kaikista toimialalla/palvelualueella tehdyistä vaikutustenarvioinneista liitteenä olevaan Excel-taulukkoon. Koskee vuoden 2022 loppuun mennessä tehtyjä tai kesken olevia vaikutustenarviointeja. Vaikutustenarviointien tekeminen on alkanut vuonna 2018.
 - B. Keskeiset hyödyt ja ongelmat mitä vaikutustenarvioinnit ovat tuoneet esiin.
 - C. Mitkä asiat ovat vaikutustenarviointien perusteella kunnossa ja mitkä asiat eivät ole vaikutustenarviointien perusteella kunnossa.
 - D. Kuinka monta vaikutustenarviointien vetäjää on nimetty ja onko määrä riittävä.
 - E. Onko vaikutustenarviointien vetäjillä omasta mielestään riittävästi työaikaa vaikutustenarviointien tekemiseen.

4) Informointiasiakirjojen päivittäminen ja ruotsinkieliset informointiasiakirjat

- Informointiasiakirjojen kääntämistä ruotsiksi käsiteltiin 8.3.2022 tietosuoja-työryhmän kokouksessa. Päivitetyt Informointiasiakirjat tuli lähettää kääntäjille mahdollisuuksien mukaan huhtikuun loppuun mennessä.
- Käännösten tekemisen tarvetta myös englanniksi tai muulle kielelle tuli asiakaskunnasta riippuen selvittää.
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**
 - A. Onko informointiasiakirjoja päivitetty vuonna 2022 ja kuinka suuri osuus informointiasiakirjoista (tämä koskee sekä suomenkielisiä että ruotsinkielisiä).
 - B. Kuinka monta informointiasiakirjaa on käännetty ruotsiksi ja kuinka monta informointiasiakirjaa on vielä kääntämättä.
 - C. Mihin mennessä on tarkoitus lähettää kääntämättä olevat informointiasiakirjat kääntäjille ruotsiksi käännettäviksi.
 - D. Onko ollut tarvetta informointiasiakirjojen kääntämiselle englanniksi tai muulle kielelle.
 - E. Kenen vastuulla on informointiasiakirjojen päivittäminen ja ajan tasalla pitäminen.

5) Tietosuojakoulutus

- Kaikille työntekijöille pakollinen tietosuojakoulutus tuli suorittaa kesäkuuhun 2022 loppuun mennessä.
- **Toimialojen/palvelualueiden tehtävät:**
 - A. Kuinka moni työntekijä suoritti koulutuksen. Työntekijöiden määrä ja prosenttiosuus kaikista työntekijöistä. Tilaston voi tehdä toimialan/ palvelualueen oman organisaation mukaisesti.
 - B. Onko uusia työntekijöitä veloitettu suorittamaan koulutus ennen kuin he alkavat käsitellä henkilötietoja.
 - C. Kuinka monta uutta työntekijää on suorittanut koulutuksen eli 30.6.22 jälkeen suoritettut koulutukset.

6) Toimialan/palvelualueen omat nostot vuoden 2022 henkilötietojen käsittelyssä

Liite 2: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2022 toimialoittain

TOIMIALA	LOUKKAUKSIEN LUKUMÄÄRÄ
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	156
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala	62
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala	7
Kaupunkistrategian ja johdon toimiala	22
Kaupunkiympäristön toimiala	7
YHTEENSÄ	254

Liite 3: Vantaan kaupungin henkilötietojen tietoturvaloukkaukset 2022

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALA

Tammikuu	- Työntekijä lähettänyt kuvan lääkärintodistuksesta WhatsApp-sovelluksessa henkilölle. - Henkilö vahingossa lisännyt kuvan omaan tilapäivitykseen sovelluksessa. Oli nähtävissä yhteystiedoille n. 15min - Vain yksi henkilö huomasi tilapäivityksen ja ilmoitti siitä kyseiselle tilapäivityksen vahingossa tehneelle > poisti välittömästi päivityksen
	- Asiakkaan päätöksessä oli toisen asiakkaan tiedot. - Tieto kopioitunut toisen asiakkaan päätökseen vahingossa Apotissa (työntekijän tekemän edellisen ja vastaavan päätös -tiedon kopioinnissa) - Toisen asiakkaan tiedot kopioitunut toisen asiakkaan päätökseen > Väärä tieto pyydetty poistettavaksi heti tiedon saavuttua - Nimi ja hetu
	- Asiakasta koskeva lähete välitetty sähköpostitse erehdyksessä ulkopuoliselle henkilölle (toiselle työntekijälle). - Kirjoitettu erehdyksessä viestin <i>kopio</i>-kenttään, tarkoituksena kirjoittaa se <i>aihe</i>-kenttään. Sähköpostiohjelma hakenut osoitteistosta väärän henkilön sähköpostiosoitteen ja viestin kopio lähtenyt huomaamatta myös hänelle. - Nimi, osoite, henkilötunnus, kuvausta asiakkaan tilanteesta ja palveluntarpeesta/arkaluontoisia tietoja - Lähetetty sähköpostiviesti peruutettu ennen kuin vastaanottaja ehti avata sitä > henkilötiedot eivät ehtineet päätyä väärin käsiin.
	- Toisen yksikön työntekijä oli tehnyt uudesta asiakkaasta palvelulähteen päihdepoliklinikalle ja työntekijä hyväksyi lähteen. Samalla hän teki itselleen muistilapun, johon kirjasi sekä työntekijän että asiakkaan nimen. Lomansa jälkeen työntekijän oli tarkoitus palata asiakkaan palvelulähteeeseen ja sen jälkeen laittaa aikaehdotus Teams-hoitopalaverista työntekijälle. - Muistilapusta työntekijä katsoi vahingossa asiakkaaksi työntekijän nimen ja avasi Apotista hänen tietonsa henkilöhaun kautta. Koska palvelulähetettä ei löytynyt, huomasi että kyseessä olikin työterveyshoitaja eikä asiakas. - Työntekijä soitti kyseiselle henkilölle ja kertoi tapahtuneesta virheestä sekä siitä, että tapahtuneesta tehdään tietoturvaloukkausilmoitus.
	- Loppukäyttäjä HUSin yksiköstä havainnut saaneensa työkoriinsa hänelle kuuluttamattomia kirjausten vahvistuspyyntöviestejä Vantaan yksikössä opiskelijana olleelta loppukäyttäjältä. Loppukäyttäjä HUSilla ollut kyseisen opiskelijan ohjaajana HUSissa yli vuosi sitten (kaikki salassapitovelvollisia). - Ongelmaan ei löydetty ratkaisua it-tuesta, ongelman ratkaisu (eli mm. viestien uudelleenohjaus) siirretty Apotille
	Lastenvalvojapalvelun asiakkaalle on lähetetty postissa lastenvalvojan vahvistamaan huoltosopimukseen liittyvä päätös, jossa on ollut toisen asiakkaan henkilötietoja. Virheellisen päätöksen saanut asiakas on huomannut asian ja

ollut yhteydessä yksikköön. Väärät henkilötiedot ovat tulleet päätökseen toden- näköisesti jonkinlaisen tallennusvirheen seurauksena, mutta virhettä ei ole vielä pystytty jäljittämään. Henkilöä on pyydetty palauttamaan virheelliset tiedot sisältävä päätös ja hän on näin luvannut tehdä. Tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneen alaikäisen lapsen huoltajalle on ilmoitettu asiasta puhelimitse.
- Iltapäivätoiminnan palveluntuottajan virallinen kirje ja siihen liittyvä sähköposti- viesti lähti opetustoimen asiantuntijalta sähköpostitse lakimiehen sijaan varhais- kasvatuksen esihenkilölle (samantyyppiset etunimet). - Sähköpostin saanutta koskee salassapitovelvollisuus ja häntä pyydetty poistamaan viesti
- Päästy katsomaan eHijatista palkkatietoja, koska luultu virheellisesti, että oikeus tietoihin, koska on ollut pääsy järjestelmään. - Kohteena olevat henkilötiedot: Työkavereiden palkkatiedot ja palkanlisätiedot. - Tämä saattaa aiheuttaa turhaa pahaa mieltä, ja herättää kysymyksiä ja keskustelua.
- Työntekijällä on tavallisen työpäivän mukaisesti ollut tietokoneella auki yhtä aikaa mm. sähköpostisovellus ja Apotti-potilastietojärjestelmä. Työntekijällä on ollut tarkoituksena kirjoittaa toisen työntekijän etu- ja sukunimi sähköpostin hakukenttään, mutta hän kirjoitti sen vahingossa Apotin hakukenttään. - Työntekijä tajusi virheensä välittömästi hakunappia painettuaan ja hän sulki mahdolliset useat henkilöhakukenttään ilmestyneet hakutulokset niin pian kuin se oli mahdollista. Nimellä hakutuloksia tuli useampia, eikä kenenkään potilas- /terveystietoihin menty.
- Asiakkaan perhe muuttanut Vantaalle ja asiakkaan huoltaja asentanut itselleen Maisa-sovelluksen, jonka kautta tehnyt hakemuksen liikkumista tukeviin palveluihin. Hakemus tullut liikkumista tukevien palveluiden jonoon vanhemman nimellä, vaikka todellinen asiakas on alaikäinen lapsi, jolla ei siis omaa Maisa- tiliä käytössä. Asiakkaan huoltajalle soitettu sekä kerrottu, että hakemus on tullut nyt hänen nimellään. - Huoltajan Maisa-hakemuksesta avattu kertomuksen tarkastelu ja katsottu puhelinnumero ja hänelle soitettu. Muita tietoja ei ole katsottu. - Asiakkaalle kerrottu asiasta puhelimitse
- Helsingin kaupungilla työskentelevä loppukäyttäjä oli ajanut Apotti- järjestelmästä raporttipohjan AVO PÄIH Korvaushoidossa olevat asiakkaat (ostopalvelu) - kirjautumisalue (Crystal) ja havainnut näkevänsä raportilla Vantaan asiakkaiden HETU-tason tietoja. - Tarkasteltu Apotissa asiaa ja havaittu, että raporttiin oli kovakoodattu virheel- lisesti palvelualueen tiedoksi Vantaa, jolloin käyttäjän palvelualueesta riippu- matta, raportti tuotti Vantaan tilastotietoja päihdehuollon korvaushoidon ostopalveluasiakkaista. Loppukäyttäjälle ohjattu korvaavan raportin käyttö, kunnes korjaukset on saatu vietyä Apotin tuotantojärjestelmään. - Apotin toimesta raporttipohjaan AVO PÄIH Korvaushoidossa olevat asiakkaat (ostopalvelu) - kirjautumisalue (Crystal) korjattiin palvelualueajasta niin, että se toimii käyttäjän kirjautumistietojen mukaan. Korjaus viety Apotin

tuotantoympäristöön, jonka jälkeen toisen organisaation asiakkaiden tietoja ei ole enää nähtävissä.
Soster/Perhe- ja sosiaalipalvelujen hallinto muutti. Muuttolaatikoiden pakkaamisesta vastuussa ollut hallintosihteeri oli saanut ohjeen, että tietosuojamateriaali on pakattava lukittaviin muuttolaatikoihin. Hän ei ollut saanut tarkoitukseen tilattuja muuttolaatikoita, mutta laatikoissa oli suljettavat kannet, jotka olivat pakkaajan antaman tiedon mukaan kiinni. Osa materiaalista oli kuitenkin uuteen osoitteeseen tullessaan avoimissa laatikoissa, joissa ei ole kantta lainkaan.
- Sähköpostin lähettäjälle oli ilmoitettu väärä sähköposti. Tämän seurauksena henkilötietoja on lähetetty sähköpostitse väärälle henkilölle, muulle sivulliselle. Sähköposti oli salattu. - Vastaanottajalle lähetettiin vastausviesti, missä pyydettiin poistamaan virheellisesti lähetetty sähköposti. Ilmoitettu TSV
- Apotti-viestejä lukiessa avattu vahingossa väärän asiakkaan tiedot. Luettu asiakkaan nimi ja suljettu asiakastiedot välittömästi. - Työntekijä salassapitovelvollinen > ei jatkotoimenpiteitä
- Apotin sovelluskehittäjä havainnut tunnuksien sekoittumisen loppukäyttäjän häiriötä selvittäessä. Loppukäyttäjä oli tehnyt häiriön Apotille, koska hänen käyttäjätunnukseltaan oli kadonnut kaikki aiemmin luodut fraasit ja muu tunnukseen tehty personointi. - Samassa yksikössä työskentelevien loppukäyttäjien tunnukset olivat menneet sekaisin ja käyttäjän A käyttäjätunnukseen oli kiinnitetty käyttäjän B henkilö-tunnus 31.12.2021 yksikön esihenkilön toimesta ja Vantaan pääkäyttäjä oli hyväksynyt muutoksen.
- Terveystenhoitaja lopetti työt Vantaalla. Hän työskenteli ennen Vantaata Helsingissä. Nyt hänen helsinkiläisten potilaiden työkorviestit tulevat sijaiselle. - Tahaton tapahtuma, työkorviestit käännetty sijaiselle
- Kuntakokeilun SharePointin tiedostoihin oli ilmaantunut asiakkaan nimen sisältävä tiedosto. Tiedosto itsessään oli tyhjä, mutta asiakkaan nimi oli siinä näkyvillä. Arkaluontoista tietoa ei ollut kuitenkaan nähtävillä - Tahaton tapahtuma. Työntekijä ei tiennyt, että asiakkaan nimen sisältävä tiedosto oli tallentunut väärään paikkaan.
- Asiakkaan ja asiakkaan toisen työntekijän saapuessa vastaanottohuoneeseen lääkärin tietokone kiinni telakassa ja telakan näyttö pöydällä huoneessa siten, että huoneessa olijat saattoivat nähdä mitä ruudulla tapahtui. Ruudulla auki lääkärin kyseisen päivän ajanvarauskalenteri, josta huoneessa olijat saattoivat nähdä, keille muille aikoja oli kyseisenä päivänä varattu. - Ajanvarausnäytöltä nähdään henkilön nimi, hetu, ja ajanvarauksen ajankohta - Tahaton tapahtuma, mahdollisesti tietoja nähneet salassapitovelvollisia
- Asiakkaan asuntohakemukseen tallentui automaattisesti toisen asiakkaan sähköpostiosoite työntekijän tietokoneelta. Asuntohakemuksen kooste meni tälle toiselle asiakkaalle. Koosteessa on henkilötietoja, mm osoite - Ilmoitettu tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneelle

	• Asiakkaiden ruokakuntaan on tullut näkyviin lista muita Poste Restante -osoitteen ilmoittaneita henkilöitä, kun asiakkaan postinumero korjattiin. Asiakkaan tiedoissa käyvälle ammattihenkilölle tulee näkyviin listausta Poste Restante -osoitteella olevista kuntalaisista ja heidän yhteystiedoistaan, eli ruokakuntanäkymässä näkynyt Poste Restante -osoitteella, postinumerolla ja kunnalla varustettuja muita asiakkaita. Nämä poste restante -asiakkaat nousevat, vaikka he eivät olisi asiakkuudessa kyseiseen yksikköön • Apotissa tämä Posti Restante -ongelma ei koske kaikkia kuntia, vaan ainoastaan Helsinkiä ja Vantaata.
	• lääkärin digikonsultaation tekstikenttään on kirjattu turvakieltoasiakkaan osoitetietoja • Asiakkaiden tietoja on voinut päätyä ainoastaan salassapitovelvollisille > ei aiheuta jatkotoimenpiteitä
	• Työntekijä meni epähuomiossa omaishoitajana toimivan henkilön tietoihin kirjaamaan puhelinkontaktia, vaikka tarkoitus oli mennä kirjaamaan asiakkaan tietoihin. Työntekijä sulki kontaktin välittömästi, kun huomasi olevansa väärän henkilön tiedoissa ja ilmoitti asiasta. • Työntekijä vaitiolovelvollinen
	• Työntekijä oli työmatkalla työpaikalle aamulla ja käytti työpuhelin, myöhemmin hän huomasi puhelimen hävinneen. Puhelinliittymä suljettiin välittömästi. • Puhelin löytynyt lopulta
	• Työntekijä kirjasi asiakkaan vuorokirjauksen ja vuoroyhteenvedon epähuomiossa toisen asiakkaan tietoihin. • Ei kirjattu henkilötietoja niin, että henkilö olisi siitä tunnistettavissa
Helmikuu	• Lääkäri soitti väärälle henkilölle/potilaalle puhelimeen. Puhelu meni vastaajaan ja lääkäri jätti vastaajaan viestin, jossa esitteli itsensä ja kertoi yksityiskohtaisesti potilaan asioita. • Ilmoitettu TSV
	• Neuvolan terveydenhoitaja sai viisi työkorviestiä potilaista, jotka eivät iän puolesta olleet neuvolan asiakkaita. • Esihenkilö sai niistä tiedon samana päivänä ja hän poisti lähteneen työntekijän työkorviestisiirron heti tiedon saatuaan • Työntekijä salassapitovelvollinen
	• Työntekijä havainnut asiakaskertomusmerkinnän kuittauksen jälkeen kirjauksen menneen väärälle henkilölle • Asiakkaan tietoihin jäi ainoastaan merkintä sähköpostista ja lähettävä taho, ei muuta sisältöä
	• Asiakkaallemme (Hoitotarvikejakelu) on mennyt Resmedilta tarvikepaketti. Paketin mukaan on joutunut toisen asiakkaan tavarasaatelomake, jossa lukee yhteystiedot ja tietysti luetteloitu tarvikkeista. • Asiakas, joka otti paketin vastaan, kertoi tuhoavansa lomakkeen, jottei tietoja jää levitettäväksi. Ilmoitettu myös loukkauksen kohteelle • Tahaton tapahtuma, ulkopuolinen • Ilmoitettu tsv

• lääkärin digikonsultaation tekstikenttään on kirjattu turvakieltoasiakkaan osoite-tietoja. • Asiakkaiden osoitetietoja voi päätyä salassapitovelvollisille ammattihenkilöille, jotka eivät osallistu asiakkaan hoitoon > ei lisätoimenpiteitä • Ilmoitettu Apotille virheestä
• Asiakas 1:lle oli tehty Apotti-kirjaus asiakas 2:n kanssa käydystä keskustelusta. Kirjauksessa oli käytetty asiakas 1:n etunimeä ja tekstin loppupuolella oli vain kerran mainittu asiakas 2:n nimi. • Asiakas 1 pyysi poistamaan kirjauksen, joka ei koske häntä > että asiakas 2:een ei tarvitse olla yhteydessä tässä tilanteessa, koska hän ei ole tunnistettavissa näistä kirjauksista.
• Sosiaaliohjaaja teki asiakasperheen vanhemmille ja sosiaaliohjaajille yhteistä keskusteluryhmää WhatsAppiin, ja lisäsi epähuomiossa väärän henkilön ryhmään (entisen asiakkaan). Ryhmän nimenä oli uuden asiakkaan sukunimi, ja lisätyn henkilön puhelinnumero oli näkyvissä hänen ollessaan liitettynä ryhmään. Sovelluksessa ryhmässä toisille näkyy vain etunimi ja puhelinnumero niiden henkilöiden välillä, joilla ei ole keskenään tallennettuina toistensa numeroita/ tietoja puhelimeen. • Ilmoitettu tsv
• Yhden yksikön työntekijätiedot olivat hetken aikaa esimiesfoorumin tiedostossa. Mahdollinen tiedoston jako henkilölle, jolla ei ole toimensa kannalta tarvetta ko. tietoihin. • Ei merkittävää haittaa. Tiedot oli poistettu nopeasti ja tiedon oli poistanut toinen esimies (salassapitovelvollisuus)
• Päiväkodin johtaja teki Tutkaan ilmoituksen kaatumisesta työmatkalla. Ilmoitus oli mennyt järjestelmässä ilmoittajan kollegaesimiehelle, joka välitti ilmoituksen oikealle taholle, eli varhaiskasvatuspäällikölle. • Kyseessä järjestelmävirhe; ilmoitettu virheestä oikealle taholle
• Raportti Apotin tietosuojavastaavan vastaanottamista henkilötietojen tietoturvaloukkauksia koskevista ilmoituksista ajalta 01.01-31.01.2022 koskien Vantaan henkilötietoja (3kpl) • Diaarinumerolla A85 ei ole erillistä ilmoitusta, virhe numeroinnissa. • AP-INC0321131_AP-INC0328024_VAN_040122_A86: Loppukäyttäjä HUSin yksiköstä HY LAS 5 oli havainnut saaneensa työkoriinsa kirjausten. Korjaus: Apotin sovelluskehityksen ja Vantaan pääkäyttäjien toimesta selvitetty. Viestien uudelleen lähetyksen jälkeen kyseiset virheelliset vahvistusviestit poistuvat HUSin loppukäyttäjän työkorista. • AP-INC0330549_AP-INC0330828_VAN_140122_A87: Helsingin kaupungilla työskentelevä loppukäyttäjä oli ajanut Apotti järjestelmästä raporttipohjan havainnut näkevänsä raportilla Vantaan asiakkaiden HETU-tason tietoja liikaa. Tarkasteltu Apotissa asiaa ja havaittu, että raporttiin oli kovakoodattu virheellisesti palvelualueen tiedoksi Vantaa > tilanne korjattu • AP-INC0333997_AP-INC0334154_VAN_190122_A87: Samassa yksikössä työskentelevien loppukäyttäjien tunnuksien olivat menneet sekaisin ja käyttäjän A käyttäjätunnukseen oli kiinnitetty käyttäjän B henkilötunnus 31.12.2021

yksikön esihenkilön toimesta ja Vantaan pääkäyttäjä oli hyväksynyt muutoksen. Käyttäjä A on käyttänyt Apottia välillä 31.12.2021-17.1.2022 käyttäjä-tunnuksella, johon oli kiinnitetty käyttäjän B henkilötunnus. 31.12.2021 loppu-käyttäjän A alkuperäiseen käyttäjätunnukseen oli kiinnitetty käyttäjän B henkilötunnus, ei muita tietoja. 17.1.2021 käyttäjän A alkuperäiseen käyttäjä-tunnukseseen oli korjattu muutkin käyttäjän B tiedot ja esihenkilö oli luvittanut käyttäjälle A uudet käyttäjätunnukset. > Tilanne korjattu
• Apotti-järjestelmän mukaan asiakkaan lähiverkostoon kuuluvat avomies ja lapsi, ja he asuvat samassa osoitteessa. Tämä tieto näkyy Apotti-tietojärjestelmän etusivulla. Kun asiakas haki täydentävää toimeentulotukea pyykinpesu-koneeseen, asiakkaalle lähetetyssä päätöksessä ja maksusitoumuksessa "päätökseen osallisina" näkyivät asiakas, avomies ja lapsi, kaikilla koko nimi ja henkilötunnus. Päätös ja maksusitoumus lähetettiin asiakkaalle postitse kotiin. Ilmeisesti asiakas ei ollut reagoinut 16.12.2022 lähetettyyn kirjeeseen mitenkään, vaan vastuutyöntekijänä toimiva nuorten sosiaalityön sosiaalityöntekijä huomasi asian 16.2.2022, jolloin ilmoitti asiasta välittömästi täydentävän toimeentulotuen yksikköön. • Ei vaatinut lisätoimenpiteitä
• Asiakkaalle on lähetetty erehdyksessä e-kirjeen liitteenä tämän oman eristämispäätöksen lisäksi toisen asiakkaan, joka alaikäinen, eristämispäätös. Vastaanottaja reagoinut viestiin heti. • Tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneelle henkilön huoltajalle on soitettu ja kerrottu tapahtuneesta. • Ilmoitettu tsv
• Työntekijä teki sovitusti kaksi ajanvarausta asiakkaalle. Hän havaitsi, että asiakkaalla ei ole asiakkuutta päihdepalveluissa ja laittoi asiasta viestin asiakkaan omatyöntekijälle, joka ilmoitti, ettei ko. henkilö ole hänen asiakkaansa vaan toinen etunimeltään samanniminen henkilö. Eli ajanvarauksia tehnyt työntekijä oli katsonut nimen väärin ja syöttänyt tämän nimen Apottiin ajanvarauksia tehdessään. • Työntekijät salassapitovelvollisia, ei lisätoimenpiteitä
• Valmennustalo Luxin kuntouttavan työtoiminnan sopimuksen tulostaminen. Tavoitteena tulostaa asiakkaan sopimus turvatulostimeen A. Käytävällä sijaitsevan turvatulostimen A näyttö ilmoittanut, että tulostustöitä ei ole, vaikka tulostinasetukset koneella kunnossa. Tulostettu uudelleen toiseen tulostimeen B onnistuneesti. Noin tuntia myöhemmin henkilökuntaan kuuluva työntekijä löytänyt paperit, ne olivat "itseksensä" omia aikojaan tulostuneet tulostimeen A. • Työntekijät salassapitovelvollisia, ei ilmoitusta tsv
• Tehdessä ryhmäajanvarausta, käyntikirjausta ja päätöstä asiakkaalle ja hänen veljelleen tehtäessä Apotti-tietojärjestelmässä. Kun oli valittu oikean veljen nimi henkilöhausta, valittiin hänen veljensä, joka ei ollutkaan hänen veljensä vaan samanniminen henkilö. Kun piti alkaa kirjata käyntiä, huomattiin että veljellä ei ollutkaan asiakkuutta. Arveltu, että se oli suljettu, koska veljesten asiakkuus oli päättynyt perhesosiaalityössä. Avattu asiakkuus, koska oletettu että se oli

suljettu. Virhe huomattu osoitteesta kun on oltu lähettämässä kirjettä päätöksestä veljen vanhemmalle. - Ei haittaa, koska ehditty poistaa asiakkuus, kirjaus ja päätös Apotista puolesta tunnissa ennen käynnin kuittausta. - On ilmoitettu puhelimitse tietoturvaloukkauksesta lapsen huoltajalle
- Vantin sisäisen postin mukana lähtenyt avoimessa kirjekuoressa potilaan hautauslupa (sisältäen nimen, hetun, lääkärin nimen ja yksilöintitunnuksen). Kuori oli toimitettu kaupungintalolle ja sieltä takaisin sairaalalle. Ilmoitettu tsv
- Apotissa lapsen nimellä tehty päätös taloudellisesta tuesta (sisälsi Lasten-suojelun asiakkaana olevan lapsen etunimen ja henkilötunnuksen) on lähetetty perheen vanhaan osoitteeseen. Asiakas on ilmoittanut sosiaalityöntekijälle, että päätös on toimitettu heille, mutta kirjekuori on ollut avattu. Ilmoitettu tsv
Työntekijä teki merkinnän väärälle asiakkaalle. Hän huomasi itse asian heti sen jälkeen, kun oli kuitannut merkinnän. Työntekijä poisti välittömästi merkinnän/ palvelukontaktin. Merkintä ei sisältänyt arkaluonteista/ tunnistetietoja.
- Palveluohjaaja oli asiakaskäynnillä ja asiakas oli ottanut puheeksi henkilökohtaisen avun kuulemistilaisuuden materiaali oli lähetty siten, että henkilökohtaiset sähköpostiosoitteet olivat näkyvillä. Ilmoitettu tsv
- Yksityiseen yritykseen lähetetty kirje palautui takaisin, koska siinä virheellinen osoitetieto. Kuoren merkinnöistä saattoi tietää vain paluuosoitteen ja yrityksen, jolle kirje oli alkujaan osoitettu. Samassa paluuosoitteessa toimii ainakin kaksi erillistä Vantaan kaupungin yksikköä. - Kirjeen avasi "väärän" yksikön työntekijä, kirje ohjattu eteenpäin. Lopuksi posteja käsittelevä henkilö hävitti kirjeen. - Sisäinen tahaton tapahtuma. Työntekijät salassapitovelvollisia
- Tietoturvaloukkauksen aiheutti Apotin käyttäjätunnuksesta johtuva tekninen poikkeama. Tietoturvaloukkauksen sisältö on selvitetty kohdassa kuvaus toimenpiteistä aikajärjestyksessä. - Tahaton tapahtuma, viasta ilmoitettu Apotille - Työntekijää koskee vaitiolo ja salassapitovelvollisuus.
Aikuissosiaalityön yksikön työntekijä kirjoitti merkinnän väärän asiakkaan kohdalle Apotissa. Asia havaittiin välittömästi, esimiehen sijainen ohjeisti työntekijää tekemään tiketin tapahtuneesta, ja tieto päästiin poistamaan väärästä asiakasmerkinnästä kokonaan n. tunnin sisällä. Asiakkaalla, jonka tietokantaan Apotissa asia kirjautui vahingossa, ei ollut Maisa käytössä, joten ulkopuoliset henkilöt eivät nähneet kirjausta. Asiakkaalle, jonka tiedot kirjattu väärän henkilön tietokantaan ilmoitettu tapahtuneesta puhelimitse
Asiakkaalle on lähetetty sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston päätökset vanhaan osoitteeseen joulukuussa ja tammikuussa. Jaostossa käsitellään asiakkaiden oikaisuvaatimuksia viiveellä > osoitteenmuutos näkynyt päätösesityksissä. Lakiyksikköön ei erikseen ilmoitettu asiakkaan osoitteenmuutoksesta (lakiyksiköllä ole pääsyä osoitetietoihin). Tammikuun päätökset ovat

	saapuneet asiakkaalle viiveellä helmikuussa, mutta joulukuun päätöksistä ei ole tietoa. • Ilmoitettu asiakkaalle; ilmoitettu TSV
Maaliskuu	• Väärän asiakkaan tiedot ilmoitettu kuntouttavan työtoiminnan alkuhaastattelua varten > väärälle henkilölle avattu Apotti-asiakastietojärjestelmään asiakas-tapaamiskontakti ja samalla nähty väärän henkilön perustiedot. • Asiakastapaamiskontakti on nyt poistettu. Virheellisen e-tunnisteen laittanut työntekijä myös avannut väärälle henkilölle hakemus/ilmoitus palvelukontaktin. Tämä kontakti poistetaan myös. • Tahaton sisäinen tapahtuma. Työntekijät salassapitovelvollisia • Työntekijä lähetti väärälle palveluntuottajalle selvityspyynnön liittyen asiakkaan antamaan palautteeseen. Selvityspyynnöstä kävi ilmi asiakkaan nimi, että hän saa kotihoidon palvelua, hänen yhden lääkkeensä nimen, sekä yhden fysiologisen mittaustuloksen muutoksen (mutta ei sen suuruutta). Sähköposti lähti palveluntuottajalle salaamattomana > pyydetty poistamaan viesti kokonaisuudessaan • Työntekijät salassapitovelvollisia • Vantaalla työskentelee 2 saman nimistä henkilöä. Viesti lähti väärälle saman nimiselle henkilölle, vähäinen haitta työntekijät salassapitovelvollisia • Yksikönjohtaja on tarkistanut yksikön kaapistojen lukituksia ja niissä säilytettäviä asiakirjoja varmistaakseen, että salassapidettävät asiakirjat ovat aina ns. kahden lukon takana. Tässä yhteydessä löytyivät asiakkaita koskevat asiakirjat toimistosta lukitsemattomasta kaapista. • Vantaalaisia on ollut yksi ja muut rekisteröidyt ovat toisen palvelujen järjestäjän asiakkaita > Vantaalaisen asiakkaan henkilötunnus ei ole vaarantunut. • Puhelun yhteydessä, jolloin tietoturvaloukkaus tapahtui työntekijälle selvinnyt, että keskustelea äidinäidin äidin, eikä lasten äidin kanssa jolle oli pyrkinyt soittamaan. Käsitelty asiaa: <i>Lapsiperheiden ja lastensuojelun päivystykseen saapunut ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta</i> • Ilmoitettu loukkauksen kohteelle; ilmoitettu TSV • Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan asiakasta koskeva kirje oli ohjattu Postista yksityishenkilön osoitteeseen. Selvistä vastaanottajasta ja osoitteesta (kyseessä yritys) huolimatta Posti oli painanut kuoreen yksityishenkilön osoitteen. Postikuoreessa on lähettäjän osoite asianmukaisesti, joten on epäselvää, miksi Posti on lisännyt/vaihtanut kuoreen yksityishenkilön osoitteen, eikä ole palauttanut kuorta lähettäjälle. Yksityishenkilö oli avannut kuoren ja lukenut sisällön tarkastamatta alkuperäistä vastaanottajan nimeä ja osoitetta, sillä kuoreessa oli ollut hänen osoitteensa painettuna isolla • Ilmoitettu tsv • Facebook-ryhmässä kirjoitus, jossa henkilö kertoo saaneensa lääkärin lausunnon mukana toisen potilaan reseptin. • Ei saatu lisätietoja / näyttöä / faktoja asiasta • Asiakas saanut mahdollisesti kuvattua videopuhelunsa aikana toisten laitoksen asiakkaiden tietoja toimistossa sekä yhtä asiakashuonetta. Asiakas mennyt estelyistä/kielloista huolimatta asiakashuoneeseen ja sen jälkeen toimistoon,

	jonne asiakkailla ei ole pääsyä, jossa ko. tiedot olivat, eikä hän poistunut kehotuksista huolimatta ja lopulta hänet on siirretty toimistosta pois • Tahallinen tapahtuma • Ilmoitettu tsv
	• Kirjattu ja kuitattu työntekijän A työpäivää, kirjaus olikin mennyt väärälle työntekijälle B jossa mainittiin työntekijä A nimi
	• Lääkäri kirjannut väärän asiakkaan tietoihin toisen asiakkaan tietoja; lääkärin arvio hoidontarpeesta. Asiakkaat olleet samannimisiä • Ilmoitettu tsv ja tietoturvaloukkauksen kohteelle
Huhtikuu	• Kaksi potilasta, joilla oli samankaltainen etunimi oli varattuna peräkkäisille ajoille hammashoitolaan. 1.potilas ei saapunut vastaanotolle ja toinen saapui. Purennan tutkimus kirjattiin väärän potilaan tietoihin ja väärä potilas merkittiin jättäneen tulematta > ei tunnistettavissa kirjatusta tiedoista • Ilmoitettu tietoturvaloukkauksen kohteille
	• Työntekijä tapasi kaksi asiakasta. Hän tapasi asiakkaat jalkautuneena poli-klinikan ulkopuolelle, joten kirjaaminen jäi tehtäväksi seuraavana päivänä toimistolla. Muiden työkiireiden takia kirjaaminen vielä 2-3 päivää myöhemmälle. Heti kirjattuaan hän huomasi kirjanneensa tapaamisen tiedot väärälle • Tiedoista ei tunnistettavissa henkilöä
	• Työntekijä oli kertonut potilaan asioita ulkopuoliselle henkilölle ilman potilaan lupaa ja tietämättä • Ilmoitettu tsv
	• Työntekijä unohti työreppun asiakkaan luokse. Repussa oli mm. työpaikan tietokone sekä paperikalenteri, joka sisälsi kotipalvelun asiakkaiden osoitetietoja. • Unohtunut työreppu sisältöineen noudettiin takaisin • Ilmoitettu tsv
	• Vantaan edustaja lähetti vahingossa yksikköön sähköpostilla tyhjän excel-pohjan sijaan excel-tilin, jossa oli toisen yksikön tietoja -> vastaanottaja salassapitovelvollinen
	• Toisen potilaan valokuvat laitettiin väärän potilaan tietoihin Apottiin. Valokuvat selästä, joten potilasta ei voi tunnistaa. Apottiin = valokuvissa ei ollut esillä potilaan henkilötietoja, eikä kuvien perusteella voi potilasta tunnistaa. • Tiedot poistettu ja siirretty oikeaan
	• kuntoutuskeskuksen osasto työntekijä on kirjannut vuoroyhteenvedon väärälle asiakkaalle. • Kirjaus ei sisältänyt varsinaisia henkilötietoja
	• Käyty Apotti-järjestelmässä väärän potilaan tiedoissa. Samalla puhelinnumerolla ja sukunimellä ollut useampi potilas järjestelmässä ja valittu epähuomiossa väärä potilas. • Mitään tietoihin ei kirjattu / työntekijöillä salassapitovelvollisuus
	• kuvaus Uudessa HUSAsvia HR-järjestelmässä virkamääräystä tehdessä pitää syöttää sijaistettavan nimi ja tässä kohdin hakukenttä näyttää liikaa tietoja henkilötunnuksia ilman että henkilöt olisivat omia alaisia tai edes omasta organisaatiosta. (nimi, hetu)

	• Työntekijällä näkyi Apotissa Katriinan sairaalan neurologisen osaston asiakkaat koontinäytössä, koska aiemman harjoittelujakson takia koontinäyttönäkymäksi oli jäänyt tuo, vaikka työntekijä oli jo siirtynyt Vantaan kaupungin palvelukseen. • Sosiaalihuollon avopalveluysikössä työskentelevä ammattilainen oli huomannut Työkoriin järjestelmän lähettämän automaattiviestin yhteydessä, että kansalaisen tietopalkissa näkyy tieto, joka ei ole nähtävissä muualla sosiaalihuollon rekisterissä • Työntekijät salassapitovelvollisia • Vantaan loppukäyttäjä havainnut työkorissaan virheellisesti lähetetyn digi-konsultaation hänelle vieraalta Vantaan ammattihenkilöltä > tehty Apotille palvelupyyntö virheellisen työkoriviestin poistosta. • Työntekijän nimellä tuli toimipisteeseen kirje, jolloin työntekijä pyysi kollegaansa vilkaisemaan, liittyykö tämä kirje heidän yhteiseen tapaukseensa. Tällöin havaittu nopeasti, ettei kirje ole työntekijälle osoitettu, vaan hänen siskolleen jolla on sama sukunimi ja eri tehtävissä Vantaalla. Kirjeessä luki selkeästi työntekijän etunimi ja sukunimi, sekä työpaikan osoite. • Työntekijät salassapitovelvollisia
Toukokuu	• Laskutettu asiakkaan hoidosta vaikka ei ole pitänyt; laskun mukana tulee toimittaa hoitokertomuksen tiedot ao. käynniltä. Niinpä laskutukseen on mennyt tiedot myös lapsen hoidosta turhaan • Työntekijät salassapitovelvollisia • Yksikön esimies huomasi oman sähköpostitse lähetetyn työaikaraporttinsa sisältävän myös muiden työntekijöiden huhtikuun työaikaraportit ja ilmoitti asiasta työaikaraportit lähettäneelle työntekijälle. • Työntekijät salassapitovelvollisia • Palvelukontakti väärän henkilön tietoihin, tietoja ei ollut tallennettu nähtäville • Työntekijä salassapitovelvollinen • Omaishoitaja saanut HUS Asvialta kotiin ikkunallisessa kirjekuudessa ns. palkkakuitin. Ikkunallisessa kirjekuudessa näkyi Omaishoitaja + nimi. Kirje mennyt ensin väärään postilaatikkoon, kirjettä ei kuitenkaan avattu > naapuri oli saanut tietää, että puoliso toimii asiakkaan omaishoitajana. • Ulkopuolinen tahaton tapahtuma • Ilmoitettu tsv • Työntekijä huomasi lähettäneensä sähköpostin väärälle henkilölle • ulkopuolinen henkilö oli saanut tietoonsa alkuperäisen sähköpostin lähettäneen äidin nimen ja sähköpostiosoitteen • Ilmoitettu tsv • Lähihoitaja sai kotikäynnillä tiedon kotihoiton asiakkaalta, että toisen asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelma oli hänellä allekirjoitettavana. Asiakas oli allekirjoittanut 2 kpl toisen (saman asiakkaan) asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmia. • Kohteelle ilmoitettu • tsv • Asiakkaalta/käyttäjältä tullut Maisa-viestillä tieto siitä, että hänen Maisa-sovelukseensa on tullut toisen henkilön sosiaalihuollon käyntiyhteenvedo/-raportti • Apottiin tehty häiriötiketti

	• Neuvolasta on tehty maksusitoumus ja se on lähtenyt väärään paikkaan. Maksusitoumuksessa on ollut lapsen etu- ja sukunimi sekä henkilötunnus, ostettava palvelu • Sitoumuksen saanut myös salassapitovelvollinen > pyydetty poistamaan tiedot
	• Kirjaututtu Apottiin huomattu että on tullut työkoriin Maisa-viestejä asiakkaista, jotka eivät kuulu kyseiselle työntekijälle
	• Työntekijä on ollut aikaisemmin Vantaan terveystalveissa, mutta Apottiin jäänyt työkoriin potilaita koskevia viestejä • Apotille tehty tiketti
	• työntekijä lähettänyt selvityksen asiakkaansa työhistoriasta hänen äidilleen salattuna sähköpostiviestinä ilman, että on ilmoittanut siitä asiakkaalle tai pyytänyt siihen erikseen lupaa • Ilmoitettu tsv
	• Menty epähuomiossa asiakkaan tietojen sijaan asiakkaan työntekijän tietoihin Apotissa
	• Fysioterapeuttiopiskelijoiden tulee ohjata kirjaukset hyväksyttäväksi toiselle fysioterapeutille. Fysioterapeuttiopiskelija oli valinnut osaston fysioterapeutin hyväksyjäksi, mutta jostain syystä kirjaus ohjautui aiemmalle ohjaajalle. • Työntekijät salassapitovelvollisia
	• Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vahtimestari ilmoitti yksikköön A, että toimintayksikön B pihalta oli löytynyt paperisia, salassa pidettäviä asiakirjoja sosiaali- ja terveydenhuollon yksikön A asiakkaasta. • Asiakkaalle ilmoitettu; oli tietoinen kadonneista asiakirjoista • Ulkopuolinen (as. itse), tahaton tapahtuma
Kesäkuu	• Työntekijä on epähuomiossa lisännyt yhden x kunnan asiakkaan tiedot y kunnan laskulle. Y kunta käsitteli laskun ja alkoi kirjata ostopalvelutoimenpiteitä asiakaskohtaisesti, jolloin huomattiin, ettei yksi asiakas olekaan x kuntalainen. • Työntekijät salassapitovelvollisia
	• Huomattiin, että kaksi henkilöä asuu samassa osoitteessa, samalla sukunimellä. Havaittu, että menty väärän henkilön tietoihin, kun palvelukontakti avattu. Suljettu heti. • Työntekijä salassapitovelvollinen
	• Lomake on kuitenkin mennyt yksikköön, jonne se on tarkoitettu, vaikkakin väärään sähköpostiin
	• Apotissa on reititetty vahingossa asiakkaan kirjaus väärälle työntekijälle. Apotissa on kaksi samannimistä henkilöä, jotka molemmat työskentelevät HUS:lla, eikä heillä näy tarkennuksena työpaikkoja, joten reititys on mennyt väärälle henkilölle.
	• Fysioterapeutilta tippui potilaslista, missä näkynyt osaston potilaiden nimet, mahdolliset DNR päätökset sekä tilastointeja. • Potilaslistan löysi kaupungin työntekijä, jolla on salassapitovelvollisuus
	• Kansalainen oli kirjautunut ensimmäistä kertaa Apotin Maisa -asiakasportaaliin ja havainnut näkevänsä toisen henkilön tietoja. Kansalainen ei tuntenut henkilöä, jonka tietoihin hänellä oli näkyvyys. Apotin pääkäyttäjä tehnyt asiasta Apotille häiriöilmoituksen

• Ilmoitettu tsv
• Työntekijä on yrittänyt tarkistaa yhden asiakkaan tietoa, on auennut väärän asiakkaan palvelukontakti valinta –ikkuna
• Kiireessä lähetetty sähköpostiviesti noin 60 henkilölle, joka sisälsi yhden henkilön henkilötietoja • Tahaton, kaupungin sisäinen • Ilmoitettu tsv ja kohteelle
• Hus loppukäyttäjä havainnut työkorissaan virheellisiä labravastauksia potilaalta, johon hänellä ei ole hoitosuhdetta. Tehty häiriötiketti
• Asiakastapaamisella tabletille oli jäänyt sellainen näkymä, jossa näkyi osittain muita asiakaslistoja. Listalla näkyi muutaman nimi. Työntekijä huomasi tilanteen ja korjasi sen. Asiakas sanoi ettei ollut huomannut kyseistä asiaa • Ulkopuolinen, tahaton tapahtuma
• Palveluntuottaja on kysynyt lapsen maksusitoumuksesta, on luettu ja havaittu, että maksusitoumus on tehty ja lähetetty väärälle palveluntuottajalle. Dokumentti poistettu väärästä osoitteesta
• Omaishoitajan mukaan ikkunallisesta kirjekuoresta voi näkyä omaishoitajan henkilöturvatus (ohutta paperia) • Ilmoitettu tsv
• Yksittäinen Helsingin sosiaalihuollon käyttäjä raportoi ongelmasta torstaina HUS:n tikettijärjestelmään, josta HUS:n asiantuntija otti asian selvitettäväksi ja välitti työpyynnön > tilanne korjattu • Ilmoitettu tsv
• Päivystystilanteessa työntekijät kirjasivat päivystämänsä asiakkaan tietoja Apotti-järjestelmään ja alkoivat kuitata kirjaamaansa tekstiä. Kuittauksen jälkeen Apotti ehdotti, että "siirry seuraavaan" ja tarjosi tuntemattoman henkilön tietoja. • kirjausta ei kuitenkaan jäänyt tuntemattoman asiakkaan tietoihin, eikä tietoja katseltu • Sisäinen tahaton tapahtuma; järjestelmävirhe
• Työntekijä avannut hänelle lähetetyn työaikaraportin ja huomannut sen sisältävän lisäksi toisen työntekijän työaikaraportin.
• Asiakkaalle lähtenyt virheellisesti viesti varatusta ajasta; ei sisältänyt henkilö-tietoja
• Häiriöilmoituksen selvittelyissä on löydetty järjestelmästä kieltopotilaita, joilla on palvelukontakteja väärän palvelualueen potilastietueella
• Käytettäessä Apottia ja katsoessa avoimia palvelukontakteja havaittu puhelu, joka jäänyt avoimeksi netin pätkiessä kyseisenä päivänä puheluja kirjatessa samannimiselle asiakkaalle. Havaittu, että kuuluu toisen työntekijän asiakas-listoille • Puhelukontakti on ehtinyt kirjautua henkilölle, mutta ilman tekstiä koska palvelukontakti oli avoimessa tilassa
• Arviointitiimin tulevan asiakkaan mediatiedostoissa väärän potilaan kasvoista kuvia 3kpl • Tahaton, ulkopuolinen tapahtuma

	• Avattu virheellisesti työntekijän tiedot Apotissa asiakkaan sijasta, inhimillinen erehdys
	• Käyty tarkistamassa asiakkaan ruokakunnan Apotista > Listauksesta näkee kaikkien (jotka sijoitettu samalle osastolle) asiakkaiden koko asiakkaan nimi, ikä ja puhelinnumero • Kyseessä järjestelmävirhe
	• Hoitaja oli tekemässä potilaalle ajanvarausta Apottiin. Hoitaja kysyi potilaalta, onko tämä siirtänyt kirjansa toiseen kuntaa. Potilas totesi, että hoitaja on varmaankin väärän henkilön tiedossa. Näin hoitaja huomasi olevansa väärän henkilön tiedoissa.
	• kuntalainen ilmoitti palautteena Oma Vantaa -palautepalvelujärjestelmän kautta tapahtumasta • Saapunut huijausviesti Maisa-palvelun tunnusten vaihtoon liittyen • Ulkopuolinen tahallinen
	• Työntekijä lähetti sähköpostitse väärälle henkilölle asiakastietoa sisältävän asiakirjan. Vastaanottava henkilö työskentelee tukihenkilönä säätiössä, joka tuottaa palveluita ja tukea niitä tarvitseville henkilöille ja väärä sähköposti meni tämän henkilön työsähköpostiin. • Henkilö on salassapitovelvollinen.
	• Fysioterapeutti tulostanut potilastietojärjestelmästä listan osaston potilaista > tulostettu lista kadonnut.
Heinäkuu	• Palveluntuottajalta on tullut lasku asiakkaan palveluntuottamisesta. Avattu vahingossa väärän henkilön tiedot Apotista päätöksen tarkastelua varten.
	• Viikonlopun korvaushoidon lääkkeenjaossa työntekijä yrittänyt poistaa asiakkaalta virheellistä ajanvarausta. Tehnyt haun asiakkaan nimellä. Valinnut väärän asiakkaan tiedot. Havaittuaan asian työntekijä teki Apottiin merkinnän väärän henkilön tietojen avaamisesta.
	• Rutiininomaisen Apotin raporttiajon kautta huomattu, että raportille muodostuu laajemmin tietoja kuin pitäisi
	• kutsui asiakkaan sopimuksen allekirjoitukseen nimellä, mutta väärä asiakas lähti mukaan ja allekirjoitti toisen henkilön sopimuksen. Asia huomattiin heti ja väärin allekirjoitettu sopimus poistettiin Apotin järjestelmästä • Ilmoitettu tsv
	• Potilas oli hoidettavana terveysaseman asemakonsulttina toimivalla lääkäriä, kun kesken vastaanoton lääkäriä konsultoitiin toisesta potilaasta, jota lääkäri kävi katsomassa hoitajan huoneessa. Lääkäri ei huomannut vastaanottohuoneeseen palatessaan, että auki olivatkin konsultoidun potilaan eivätkä alkuperäisen potilaan tiedot, jolloin tiedot tulivat väärän potilaan tietoihin. Lääkäri oli väärän henkilön dokumentit. Lääkäri oli saanut tiedon tapahtuneesta saman tien, poistanut kirjaukset väärältä potilaalta ja siirtänyt ne oikean potilaan tietoihin. • Molempiin potilaisiin oltiin puhelimitse yhteydessä samana päivänä liittyen tietoturvarikkeeseen • Ilmoitettu tsv

	• Työntekijä kävi asiakastapaamisella asiakasperheen äidin kanssa tabletiltaan läpi asiakastietojärjestelmästä kuukausitiivistelmää. Tabletilla oli jäänyt sellainen näkymä, jossa ruudun sivuosassa näkyy osittainen lista kyseisen työntekijän asiakkuuksista. Listalla näkyi asiakkaiden nimiä. • Työntekijä huomasi tilanteen muutaman minuutin kuluttua ja kävi keskustelun kyseisen asiakkaan kanssa pahoitellen tapahtunutta. Asiakas sanoi olleensa niin keskittynyt lukemaansa, koska siinä oli häntä pohdituttavia asioita, ettei ollut nimiin huomiota kiinnittänyt • Ilmoitettu tsv
	• Kirjattu Apottiin väärälle henkilölle toisen henkilön tietoja • Ilmoitus ei koskaan päätnyt asiakkaan/ulkopuolisen nähtäville • Poistettiin välittömästi
	• Työntekijä vahingossa avannut väärän henkilön tiedot > suljettu välittömästi asian huomattua, ei tehty kirjauksia
	• sairaanhoitaja oli jättänyt potilaskansioita potilaan kotiin, poistuttuaan kohteesta. Hoitaja ei päässyt niitä noutamaan, oven lukituksen vuoksi. Potilas huonokuntoinen eikä päässyt ovea avaamaan. • Ilmoitettu tsv
	• Työntekijä huomasi lähettäneensä asiakkaasta toisen kaupungin palveluihin sähköpostia liitteineen salaamattomana
	• Kaupungin Intrassa eräällä sivulla on linkki exceliin. Tässä linkistä aukeaa lomake, jossa on kaupungin työntekijän tietoja • Lomake muutettu sellaiseksi ettei siihen voi vahingossa lisätä tietoja
Elokuu	• Asiakkaan 1 tietoihin on kirjoitettu Maisa-viestin sisältö, jossa kerrotaan ilmoittajan sekä asiakkaan 2 henkilökohtaisia tietoja. Ilmoitettu asiakkaalle • Ilmoitettu TSV
	• Sähköpostiosoite kirjattu väärin allekirjoituspalveluun, jolloin tieto työsoipumuksen allekirjoittamisesta mennyt väärälle henkilölle. Väärä henkilö teki ilmoituksen. • Ilmoitettu TSV
	• Työntekijä tulosti potilaslistaa (x2) ja ne tulostuivat väärälle tulostimelle. Tarkistaessa tämä huomattiin. Vastaanottavasta yksiköstä oltiin yhteydessä työntekijään ja sieltä hävitettiin potilaslistat. Ohjautuneet salassapitovelvollisille henkilöille.
	• Lähetetty asiakkaan palautteen perusteella selvityspyyntö yksikköön, jossa on ollut yksityisyyden suojaan liittyvää tietoa. Pian lähetyksen jälkeen havaittu, että sähköposti lähti salaamattomana. Asiakasta tavoiteltu asiasta.
	• Asiakkaasta (alle 65v.) tullut huoli-ilmoitus iäkkäiden palveluihin soittona. Huoli-ilmoitus kuului työikäisten palveluihin. Soittoa oltu kirjaamassa puhelun jälkeen > kirjaus keskeytetty ja poistettu asiakkaan tiedoista. • Tahaton, työntekijällä salassapitovelvollisuus
	• Apotti-muistiinpano kirjattu epähuomiossa väärälle henkilölle. Muistiinpanoista ei ole suoraan mahdollista tunnistaa ketä ne koskee.

• Asiakastapaamisella työntekijä kirjautui Apotin ajanvarausnäkykseen ja huomasi heti avanneensa samannimisen, mutta väärän henkilön tiedot, koska siellä ei ollut ajanvarauksia. • Tahaton tapahtuma, työntekijällä salassapitovelvollisuus
• Vainajan hautauslupa lähetetty terveysasemalta vakuutusyhtiöön
• Potilaalle oli annettu ns. lainalukulaite Diabetesyksiköstä käyttöön ja kun hän palautti laitteen, niin tietoja purettaessa tiedot yhdistyivätkin k.o laitetta aiemmin käyttäneelle asiakkaalle / hänen käytössä olevalle tilille. • Hoitaja huomasi asian heti tietoja purkaessaan, ja peruutti potilaan luomisen LibreView palveluun • Ei sisältänyt henkilötietoja
• Työntekijä huomasi laskulta katsoneensa asiakkaan nimen sijaan terapeutin nimen mukaan tietoja asiakas- ja potilastietojärjestelmässä.
• asiakkaan tapaamisen kirjaus, joka epähuomiossa laadittu toisen asiakkaan Apottiin • Asia korjattu välittömästi
• Henkilö soitti yksikön esimiehelle ja kertoi havainneensa omissa Maisa-tiedoissaan, että siellä näkyy virheellisesti tieto puhelusta • Merkintä sovittu poistettavaksi
• sosiaalityöntekijälle oli tullut postia sisäpostissa väärään osoitteeseen
• Jotkut loppukäyttäjät huomasivat, että potilaiden reseptitiedot eivät reseptikeskuksessa vastanneet määrättyä lääkettä • Yhtäkään tunnistetuista virheellisistä reseptin uudistamispyynnöistä ei ole hyväksytty.
• HUS:n luovutuskiellon tehneiden potilaiden palvelutapahtumien potilastietoja tallentunut Vantaan perusterveydenhuollon potilasrekisteriin ja päinvastoin Vantaan kieltopotilaiden ne palvelukontaktit, jotka olisi pitänyt tallentaa Vantaan rekisteriin, menivät sen sijaan toiselle palvelualueelle. Toisin sanoen jälkimmäisten osalta palvelukontaktien rekisterinpitäjä on Vantaa, mutta palvelukontaktit eivät ole näkyvissä Vantaan rekisterissä Apotti-järjestelmää käytettäessä. • Tietoturvaloukkauksen kohteelle ilmoitetaan • Ilmoitettu tsv
• Toinen työntekijä kertoi yhden työntekijän katselleen omia ja perheenjäsenten tietoja Apotissa • Sisäinen tahallinen tapahtuma • Ilmoitettu tsv
• Tehty erehdyksessä kirjaus väärälle henkilölle • Henkilö ei tunnistettavissa tiedoista
• Vainajan hautauslupa lähetetty terveysasemalta vakuutusyhtiöön
• Asiakas oli vastaanotolla käyttäytynyt ammattilaisen kokemuksen mukaan aggressiivisesti. Asiakas ohjattiin jatkotutkimuksiin. Ammattilainen konsultoi esimiestään, joka oli ohjannut ammattilaista pyytämään vartijat paikalle asiakkaan palatessa vastaanotolle. Esimies oli ohjeistuksellaan tarkoittanut vartijoiden kutsumista vastaanottohuoneen läheisyyteen. Asiakkaan palattua

Syyskuu	vastaanotolle, ammattilainen oli kutsunut vartijat paikalle vastaanotto-huoneeseen. Asiakas oli reagoinut tähän, mutta sallinut vartijoiden olevan paikalla, kun hänen terveystietojaan käsiteltiin. Kohteena ollut henkilötieto: yhden asiakkaan terveystiedot.
	työntekijä havaitsi vieraan palvelukontaktin oman asiakkaansa tiedoissa Apotti-järjestelmässä hoitaessaan asiakkaan asioita
	- Työntekijä teki väärän asiakkaan tietoihin toista henkilöä koskevan päätöksen. - tietoturvaloukkauksen kohteeksi joutuneen henkilön tiedot eivät koskaan päätyneet väärän henkilön nähtäväksi
	eduvantaa-tiliin oli linkitetty täysin eri henkilö ja siellä oli eri henkilön henkilötunnukset ym. Ilmeisesti tästä syystä salasana lähetetty väärälle esihenkilölle
	- Asiakkaan tiedoissa, kuntakokeilun järjestelmässä näkyy valtuutetun Vantaan kaupungin toimihenkilön henkilötietoja Ilmoitettu tsv
	Vantaalle on saapunut väärä lasku, jonka piti kuulua Helsingin kaupungille
	- työntekijä mennyt Vantaan apottitunnuksilla kirjautuneena toisiin organisaatioihin Ilmoitettu tsv - Sisäinen tahallinen
	- Työsopimuksen sähköinen allekirjoituslinkki lähetetty vahingossa väärään osoitteeseen Ilmoitettu tsv
	- Asiakkaan puoltolausunto joka sisältää kaikki henkilötiedot meni väärään sähköpostiosoitteeseen Ilmoitettu tsv
	- Rekisteröity pyytänyt Helsingin tietopyynnöistä lokitietojaan. Lokitiedoista käynyt ilmi, että kaupungista toiseen siirtynyt työntekijä olisi katsellut vantaalaisen rekisteröidyn tietoja - merkinnät liittyvät virhekkäisyyksiin, kun työntekijä on poistanut vanhoja Vantaalla saatuja viestejä
	asiakkuuteen liittyviä asiakirjoja sisältänyt kansio ilmestynyt psykologin työpöydälle. Normaalisti tällaiset asiakirjat lukittujen ovien takana/kaapistossa
	- Työvalmentaja tarkasti yhdessä kuntakokeilun asiakkaan kanssa kuntakokeilun ”oma asiointi” palvelusta asiakkaan tiedot, missä näkyi työvalmentajien (kahden eri henkilön) koko sosiaaliturvatunnukset Ilmoitettu tsv
	- Luovutettu väärälle henkilölle tuloste joka sisälsi henkilötietoja Ilmoitettu tsv
	Avattu vahingossa väärän henkilön tiedot > Työntekijä loi palvelukontaktiin Virhe -palvelukontaktin
	- Tietojen arkistoinnin yhteydessä on arkistoitunut asiakkaan nimiin asiakirjoja, jotka ovat asiakkaan tiedot, mutta eri sopimussisällöt - Muulla kuin rekisterinpitäjällä ei ole pääsyä vanhoihin sosiaalihuollon asiakastietoihin

	• Työntekijä on ajanvaraustilanteen jälkeen lähettänyt asiakkaalle ajanvaraus-kirjeen, jossa on ollut kahden ulkopuolisen henkilön tietoja • Kirje toimitettu avaamattomana ajan varanneelle asiakkaalle
	• Järjestelmään asiakkaalle määriteltiin väärä palveluntuottaja, jolloin asiakkaan nimi näkyi palveluntuottajalle "asiakkaat" - listauksessa • Tiedot ovat näkyneet salassapitovelvollisuuden piirissä oleville henkilöille
	• Avattu vahingossa väärän henkilön tiedot Apotista
	• Yksikön työntekijöiden sosiaaliturvatunnukset lähetettiin yhdelle työntekijälle. • Pyydetty hävittämään tiedosto
	• Asiakasasioista on keskusteltu tilanteessa, jotka liittyneet turvallisuuteen yhteisöissämme, vanhoista asiakkaista juteltu
	• Täytetty Excel, jossa yhden ihmisen henkilötietoja, lähtenyt liian suurella jakelulla työntekijöille
	• Astan kautta käsittelypyyntö ohjattu väärälle työntekijälle
	• työntekijä lähettänyt viestiketjun palveluyksikön johtajalle pyytäen eräiden asiakkaiden tilinnumeroita. Viesti edelleen lähetetty pyyntö asiakkaiden omaisille, jotka ovat myös asiakkaiden edunvalvojia. Asiakkaiden omaiset olivat lähettäneet vastauksen; asiakkaiden tilinumerot. • Huomattu että koko viestiketjun alussa on myös yhden toisen asiakkaan henkilötietoja • Ilmoitettu tsv
	• yksikön esihenkilö löysi dosetin (sis henkilötietoja) tiloista, jotka ovat olleet kuukausia tyhjillään asukkaista ja tiloissa on tehty remonttia > tietojen mukaan kukaan muu ei ole dosettia nähnyt
	• Havaittu asiakkaan työnhakutiedoista, että työvalmentajan koko henkilötunnus on kirjattu näkyviin asiakkaalle • tsv
	• Toista lasta koskeva puhelu on kirjattu virheellisesti toisen lapsen tietoihin Apottiin. Asiakkaan huoltaja huomasi oman lapsen asiakirjoissa vierasta lasta koskevan kirjauksen ja otti yhteyttä lapsensa asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään. • Kohteena ollut henkilötieto: lastensuojeluilmoituksen käsittelyyn liittyvä puhelu. Kirjauksessa mainitaan lapsi etunimeltä. Kirjauksessa ei ole mitään yksityiskohtaista tai arkaluontoista tietoa toisesta lapsesta tai hänen perheestään. Kirjauksesta ei voi päätellä, ketä lasta/perhettä kirjaus koskee.
Lokakuu	• Vantaan diabetesyksikön hoitaja teki digikonsultaation potilaan asioista ja hoidosta diabeteslääkärille. Lääkäri vastasi digikonsultaatioon, jolloin vastaus oli mennyt myös saman nimiselle hoitajalle Hus Korvaklinikalle. Hus puolen hoitaja sai siis tietoonsa potilaan nimen ja henkilötiedot sekä terveystietoja. Hus Korvaklinikan hoitaja ilmoitti Vantaan diabeteslääkärille että oli saanut viesti ja se ei kuulu hänelle. Myös oikea hoitaja oli saanut vastauksen esittämänsä kysymykseen eikä ollut huomannut, että vastauksen saajia oli ollut kaksi. • Yhden potilaan henkilötiedot, hetu ja terveystiedot. • Tahaton; salassapitovelvollisuus.

• Apotti selvitti: on olemassa toinen saman niminen hoitaja Hus puolella, ja esimies oli vahingossa laittanut hänelle Vantaan työpisteen aktiiviseksi. Asiaa aloitettiin heti korjata ja väärän hoitajan työpiste passivoitiin Vantaan puolella.
• Asiakkaan saama päätös lähetetty virheelliseen sähköpostiosoitteeseen. • Kohteena ollut henkilötieto: yhden henkilön hetu, nimi, ikä, terveystieto ja sisältö asiakkaalle myönnetystä päätöksestä. • Tahaton tapahtuma, huolimattomuusvirhe. • Ilmoitettu tsv.
• Potilastietoja sisältäviä tulosteita tulostui toisen toimialan palveluyksikön verkkotulostimeen. Osaston lääkehuoneen tietokoneesta löytyi asennettuna toisen toimialan tulostin, mikä mahdollisti virheellisen valinnan tulostamiselle. Tulostinvalikosta ei näy verkkotulostimen sijaintia, joten on ollut mahdotonta tietää minne tuloste menee. • Kohteena ollut henkilötieto: Potilaan nimi, ikä, sukupuoli, diagnoosi, vuodepaikka. Useamman kuukauden ajalta 2- 5 erillistä tapausta.
• Lähetetty palveluntuottajalle huoli-ilmoitukseen liittyvä tietopyyntö, jossa oli asiakkaiden nimiä • Salassapitovelvollisia
• Työvalmentaja oli katsomassa sähköpostin kautta toisen työvalmentajan työpuhelinnumeroa ja huomasi näkyviin tulevan kolmannen työvalmentajan (joka tällä hetkellä työvapaalla) henkilökohtainen puhelinnumeron tulevan esiin. Toinen työvalmentaja on tämän kolmannen työvalmentajan työvapaan sijainen. • Kohteena ollut henkilötieto: yhden työntekijän henkilökohtainen puhelinnumero.
• Potilaan poliklinikalta saamassa lääkeannoksen kuoressa oli toisen potilaan nimitarra. • Kohteena ollut henkilötieto: yhden henkilön nimi ja hetu. • Tahaton tapahtuma. Hoitaja, joka oli annostellut lääkkeen, oli vahingossa laittanut väärän tarran. Toinen hoitaja, joka oli antanut lääkekuoren potilaalle, oli tarkistanut vain, että kuoressa oli oikea lääkeannos, mutta ei kuoressa ollut nimeä. • Ilmoitettu tsv.
• Rekisteröity pyytänyt Helsingin tietopyynnöistä lokitietojaan. Lokitiedoista käynyt ilmi, että Vantaan kaupungilta Helsingin Kontulan kotihoitoon siirtynyt työntekijä vantaalaisen rekisteröidyn tietoja 12.4.2022 ja 29.4.2022. Lokitietojen katselun selitteenä on "Työkoriviesti katsottu". • Selvityksen mukaan kyseessä ovat rekisteröidyn ja työntekijän välillä Maisassa käydyt viestit, kun työntekijä vielä työskenteli Vantaan kaupungilla. Kun työntekijä on siirtynyt Vantaalta Helsingin kaupungin palvelukseen, vanhat Vantaan työkoriviestit eivät poistuneet vaan säilyivät työntekijän Apotti-työkorissa. Saadun selvityksen mukaan lokitiedoissa 12.4.2022 ja 29.4.2022 työkoreihin liittyvät merkinnät liittyvät virheklippauksiin, kun työntekijä on poistanut vanhoja Vantaalla saatuja viestejä. Saadun selvityksen mukaan vanhat viestit on poistettu työntekijän työkorista kevään 2022 aikana.
• Asiakastapaamisella työvalmentaja on hoitanut asiakkaan kanssa työllisyyteen liittyviä asioita TE-toimiston Oma Asiointi palvelussa asiakkaan luvalla. Tässä

	yhteydessä on ilmennyt, että työvalmentajan nimi ja henkilötunnus on asiakkaan nähtävillä TE-toimiston Oma-Asiointi palvelussa. - Kohteena ollut henkilötieto: yhden työvalmentajan nimi, syntymäaika ja henkilötunnus. Ilmoitettu tsv.
	- Työntekijällä oli varattuna tapaaminen asiakkaan kanssa, jolla asiakkuus myös toisessa sote-yksikössä. Työntekijä katsoi kyseisen yksikön asiakaskertomusmerkintää valmistautuessaan asiakastapaamiseen. Asiakas oli työntekijälle aiemmin kertonut tämän toisen yksikön asiakkuudestaan. Asiakkaan antamaa suostumusta ei ollut pyydetty. - Kohteena ollut henkilötieto: Toisessa yksikössä tehtyä asiakaskirjamerkintää.
	- Toiminnanohjaaja toimittanut Kuntakokeiluun valtakirjan asiakkaan työllistymiseen liittyvien asioiden hoitamista varten. Kuntakokeilun virkailija kirjannut toiminnanohjaajan henkilötunnuksen asiakkaan tietoihin. Hetu on näkyvissä asiakkaan tiedoissa TE-palveluiden oma-asioinnissa, kun valitaan tuloste, jossa kaikki asiakasta koskevat tiedot näkyvät. - Kohteena ollut henkilötieto: yhden toiminnanohjaajan nimi ja henkilötunnus. Ilmoitettu tsv.
	- Työntekijä laatinut täydentävään toimeentulotukeen etuuskäsittelyohjeen eri henkilölle kuin oli tarkoitus. - Kohteena ollut henkilötieto: yhden asiakkaan perustiedot ja täydentävän toimeentulotuen tiedot.
	- Työntekijä on mennyt vahingossa samannimisen asiakkaan tietoinen. Apotissa yritetty kirjata soitto, jolloin valittu väärä asiakas. - Kohteena ollut henkilötieto: yhden asiakkaan perustiedot Apotin profiilista, ei menty muihin tietoihin.
	- Nuorelle lähetetty puhelimitse viestillä kuva toisen nuoren kotiharjoittelusuunnitelmasta. - Kohteena ollut henkilötieto: yhden alaikäisen asiakkaan koko nimi ja kuvaus kotiharjoittelun sisällöstä sekä sille asetetuista tavoitteista. Ilmoitettu tsv.
	- Työntekijä meni väärän henkilön asiakastietoihin. Asiakkailla oli sama nimi. - Kohteena ollut henkilötieto: yhden asiakkaan perustiedot Apotin profiilissa.
	- Työntekijä käveli porraskäytävässä ja huomasi tasanteella potilastarran, mikä oli kiinni ”veripussin” letkun palasessa. - Kohteena ollut henkilötieto: yhden potilaan nimi ja hetu.
	- Työntekijä tehnyt kirjauksen väärälle (samannimiselle) asiakkaalle kaksi kertaa. - Kohteena ollut henkilötieto: Kyseisessä kirjauksessa ei ole asiakkaan koko nimeä, vain etunimi ja hänen lähiomaisten etunimiä mainitaan. Kirjauksesta ei käy ilmi asiakkaan kotikuntaa, osoitetta, puhelinnumeroa tai muita tunnistetietoja kuin hänen etunimensä. Kirjauksessa on kuvausta asiakkaan elämäntilanteesta sekä psyykkisestä voinnista.
Marraskuu	Asiakaskäyntilistä pudonnut vahingossa taskusta kauppaan. Kaupan työntekijä ilmoittanut listan löytymisestä.

	- Kohteena ollut henkilötieto: 9 + 1 henkilöä. Asiakkaan koko nimi, osoitetiedot, puhelinnumerot. Kahdelta asiakkaalta ovikoodit, käyntien sisältö mukaan lukien terveystietoja, yhden omaisen nimi. Ilmoitettu tsv.
	- Työntekijä edelleenlähetti asiakastietoja sisältävän sähköpostiviestiketjun henkilölle, joka ei tällä hetkellä työnsä puolesta saa käsitellä asiakastietoja, vaan työskentelee valmistelutehtävissä. - Kohteena ollut henkilötieto: Valmisteilla olevan asiakasmaksupäätöksen sisältönä yhden asiakkaan nimi, henkilötunnus ja yksilöity tieto, miltä palveluntuottajalta asiakas saa palvelua ja millä ajalla sekä tieto asiakkaalle maksettavista Kelan etuuksista. Viestiketjusta selviää, että on kyse lastensuojelun asiakkuudesta.
	- Vantaan loppukäyttäjä havainnut skannatessaan XDS-arkistoon dokumentteja, että lasten- ja perhepalveluiden yksikössä näkyi myös lastensuojelun palvelukontakteja, jotka eivät saa THL:n määräysten mukaan näkyä - Virhe johtui teknisestä määrittelystä - Koski 11 käyttäjää 1-3 per kontakti ja per asiakas
	- Potilas asioinut apteekissa, jossa kerrottu, että potilaan resepti on mitätöity eikä lääkettä voi reseptillä saada - Potilas pyytänyt lääkkeen reseptin uusimista Hakunilan terveysasemalta. Sovitun toimintamallin mukaan lääkärityön ruuhkauduttua toisen terveysaseman (Länsimäen) lääkäri auttanut Hakunilan reseptien uusimisessa. Kun hän on uusinnut pyydetyn reseptin, hän on samalla vahingossa mitätöinyt potilaan toisen lääkkeen reseptin - Reseptin mitätöinti ilman nimenomaista pyyntöä potilaalta lääkkeen lopetuksesta johti siihen, ettei potilas saanut käytössä olevaa lääkettä sillä kertaa apteekista ja pahimmillaan voisi johtaa lääkehoidon keskeytymiseen
	- Sairaalan Laitosmies löytänyt sairaalan vainajansäilytystilan lattialta vainajan henkilötietoja sisältäviä papereita - Vainajan nimi ja henkilöturvätunnus - Henkilötiedot hävitetty välittömästi
	- posti oli päätynt toisen samannimisen työntekijän postiin. - Kirje sisälsi arkaluontoista tietoa asiakkaan tilanteesta. - Kirje sisälsi sijaisperhehakemuksen, jossa on sijaisperheeksi hakevan perheen henkilötietoja (osoitteet, puhelinnumerot, sähköpostit, sairaudet yms.) sekä sijoitettujen lasten nimet. - Koski 2 perhettä ja 5 henkilöä
	- Raportin ajanut henkilö huomasi raportin avatessaan, että oli ottanut väärän raportin. - Tarkoituksena oli ottaa vuoden 2022 koontiraportti (excel), jossa vain kokoamatiedot, mutta hän ottikin epähuomiossa raportin, jossa yksittäisten asiakkaiden matkat on raportoitu. Tässä raportissa oli asiakkaiden nimiä. - Yhteensä matkoja tehneitä asiakkaita oli marraskuun 2022 aikana 2727. Työntekijä ehti nähdä yhden nimen.

Joulukuu	- Turva-auttaja oli aamuyöllä käynyt vantaalaisen turvapalveluasiakkaan kotona. Aamulla asiakkaan tytär meni käymään asiakkaan luona ja löysi turva-auttajalta pudonneita asiakaslistoja parkkipaikalta. - Paperit löytänyt henkilö (sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijä) ilmoitti asiasta Vantaalle ostopalveluysikköön. Palveluntuottaja sai tiedon heillä tapahtuneesta tietoturvaloukkauksesta Vantaan ostopalveluysiköltä - Asiakkaiden nimet, osoitteet, turva-auttajan käynteihin liittyvää tietoa (millaista apua asiakas tarvinnut / saanut). Mahdollisesti henkilötunnukset?
	- Työntekijä kirjoitti epähuomiossa Apotin hakukenttään asiakkaansa työntekijän nimen ja painoi enter. Hän luuli kirjoittavansa nimen sähköpostin hakukenttään. Työntekijä poistui välittömästi avautuneesta hakunäkymästä virheen huomattuaan, eikä nähnyt tietoja, joita haussa avautui. - Haku-näkymässä avautuvia tietoja
	- Työntekijä oli kirjaamassa asiakkaan tietoihin asiakaskertomusmerkintää ilman asiakaskontaktia ja postittamassa kirjettä, kun huomasi että osoitteet eivät täsmää. - Aikuinen henkilö, jolla ei ole asiakkuutta asiakasohjausyksikköön.
	- Asiakkaalle lähetettiin kirje, jossa oli myös toisen potilaan tietoja - Asiakas hävitti toisen potilaan tiedot Ilmoitus tsv:lle
	- Henkilökunnan puhtaiden vaatteiden mukana palautui kirjekuori, jossa oli likaisten vaatteiden taskuista löytyneitä tavaroita - kuoren sisältöä tarkistettaessa löytyi mm. lääkepussi, jossa kiinni potilastarra (kuori toimitettiin ao. osastolle)

KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TOIMIALA

Tammikuu	- Vantaan sisäisellä salatulla sähköpostilla lähetetty lausuntopyyntö asiakkaasta väärän koulun rehtorille. Vastaanottajalla vaitiolovelvollisuus. - Virhe on huomattu pian sen tapahtumisen jälkeen ja sähköpostin vastaanottajaa on pyydetty poistamaan saamansa virheellinen viesti
Helmikuu	- Suljettuun WhatsApp lähettäjälistaan työntekijä lähetti erehdyksessä kuvan. Lapsen vanhemmat olivat kieltäneet kuvauslupalomakkeessa lapsen kasvo-kuvien näkymisen sosiaalisessa mediassa. > Vanhempia pyydetty poistamaan kuva välittömästi - Työntekijä avasi väärälle henkilölle asiakkuuden asiakastietojärjestelmässä. Havaittuaan tietoturvaloukkauksen työntekijä on viipymättä tehnyt tarvittavat toimenpiteet eli ilmoittanut esihenkilölle tapahtuneesta tietoturvaloukkauksesta ja tehnyt Apotti-tukihenkilön avustuksella tarvittavat toimenpiteet asiakastietojärjestelmässä.
Maaliskuu	- Varhaiskasvatuksen opettaja lähetti huoltajalle täytetyn lapsen pedagogisen arvion tavallisena sähköpostina. Opettaja huomasi virheen itse ja ilmoitti asiasta päiväkodin johtajalle. - Varhaiskasvatussuunnitelma on mennyt väärän lapsen huoltajille - Loukkauksen kohteelle/kohteille ilmoitettu

Huhtikuu	• Oppilasta koskeva sähköposti meni väärälle mutta salassapitovelvolliselle henkilölle. • Pyydetty poistamaan kyseinen sähköposti
	• työntekijä lähetti tiedotteen vanhemmille talossa pidetystä sisääntuloharjoituksesta sähköpostilla ilman piilokopiota; vanhemmat näkivät toistensa sähköposti-osoitteet • Vanhemmille ilmoitettiin heti ja pyydettiin poistamaan kyseinen viesti ja pyydettiin anteeksi tapahtunutta • Ilmoitettu tsv
	• Kaupungin työntekijä lähetti sähköpostin (sisälsi lapsen nimen) lähti väärälle työntekijälle. • Pyydetty poistamaan viesti kokonaisuudessaan • Työntekijät salassapitovelvollisia
	• Työsopimus on lähetetty sähköiseen allekirjoitukseen Vantaan kaupungin järjestelmän kautta työntekijälle väärään sähköpostiosoitteeseen. • Asiakas ilmoittanut itse väärän sposti osoitteen, joka kuitenkin hänen hallinnassaan
	• Ryhmän viikkokirje lähetettiin epähuomiossa kopiona eikä piilokopiona. Ryhmän lasten huoltajat pääsivät näkemään toistensa sähköpostiosoitteet.
	• Oppilaiden terveystarkastus on mennyt kirjekuoressa väärään yksikköön; virheellisiä palautuskuoria saapunut. Kirjeet saaneet salassapitovelvollisia.
	• Työntekijä antoi kahdelle perheelle vahingossa väärän LEOPS lomakkeen läpiluettavaksi ja allekirjoitettavaksi > molemmat palauttivat lomakkeet, ja ilmoitti asiasta • Sisälsi alaikäisten henkilötietoja • Tahallinen tapahtuma • Ilmoitettu tsv
	• Huoltajille lähetetty kaksi tiedotetta, joissa on näkynyt muiden vanhempien sähköpostiosoitteet > ilmoitettu vanhemmille • Sisäinen tahaton • Ilmoitettu tsv
	• Varhaiskasvatuksen työntekijä lähetti huoltajille tiedotteen tavallisena sähköpostina, jolloin he näkivät toistensa sähköpostiosoitteet • Huoltajille lähetettiin uusi sähköposti piilokopiona, jossa asiaa pahoiteltiin ja virheellinen viesti pyydettiin poistamaan • Ilmoitettu tsv
	• sähköpostilla lähetetty viesti niin, että vanhemmat näkivät toistensa sähköposti-osoitteet > vanhemmille ilmoitettu tapahtuneesta • Ilmoitettu tsv
	• Opettaja kirjautui Wilmaan siten, että hänen salasanaansa näkyi oppilaille • Salasanaa käyttäen kirjaututtiin opettajan Wilmaan ja lähetettiin hänen nimissään kaksi Wilma-viestiä sekä poistettiin saapuneet viestit tietyltä ajalta. • Ilmoitus tsv

	- Sisäisessä postissa kirjeenä lähetetty lapsen dokumentteja. Kirje ei koskaan saapunut perille. - Kohteena ollut henkilötieto: Kadonneet dokumentit ovat lapsen pedagoginen selvitys, vanhempien allekirjoittamat toiveet koululle, HUS:in lääkärin- ja terapeuttien lausuntoja yhteensä neljältä taholta. - Kadonneiden kirjeiden tapauksia oli kaksi.
	Työntekijä havaitsi lähettäneensä salatun sähköpostiviestin väärälle vastaanottajalle, joka on kuitenkin myös viranomainen ja salassapitovelvollinen.
Toukokuu	- Työntekijä lähetti lapsiryhmän huoltajille yleisen tiedotteen ilman piilokopiota > ao ilmoitettu ja pahoiteltu asiaa Ilmoitettu tsv
	- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laitettiin erehdyksessä viereisessä lokerossa olleen lapsen reppuun tsv
	- Erehdyksessä luotiin tekstiviestiryhmä, jossa vastaanottajat voivat nähdä toistensa puhelinnumerot ja joissakin tapauksessa vastaukset. Ilmoitettu tsv
	- Päiväkodin lapsiryhmän puhelin (pääsykoodi on) on hävinnyt iltapäiväulkoilun jälkeen iltapäivällä. - Liittymä suljettu
Kesäkuu	- Työntekijä on varannut Apotista ajanvarauksen väärälle henkilölle, jolla sama nimi kuin omalla asiakkaalla. Työntekijä huomasi virheen avattuaan Apotin kirjaamissivun. - Ei aiheuta haittaa henkilölle
	- Aurinkokiven talon (koulu, päiväkot, neuvola) postilaatikko on rikottu yöllä ja saapunutta postia avattu ja poltettu - Ulkopuolinen, tahallinen Ilmoitettu tsv
	Perheneuvolan tapaamisella lapsen vanhempi kertoi lapsen opettajan postittaneen lapsesta täytettyjä kyselylomakkeita perheneuvolaan edellisellä viikolla; vanhempaa tiedotettu. Lomakkeet ei kuitenkaan saapuneet perheneuvolaan. Opettajalle annettu postitusta varten Vantaan kaupungin palautuskuori, jossa on työntekijän nimi kenelle posti on tarkoitettu
	- Opettaja ilmoitti sähköpostilla, että hänelle osoitettu kirje, jossa oli viranhoitomääräys oli mennyt opettajan vanhaan osoitteeseen ja saapunut hänelle viiveellä Ilmoitettu tsv
	Suunniteltu lukion erityisen tuen lomakkeen käyttöönottoa ja huomattu, että lukioon otettujen uusien opiskelijoiden aiemmat pedagogiset asiakirjat näkyvät Wilmassa.
	Työntekijä huomasi itse, että hän oli lähettänyt sähköpostin väärälle Vantaan työntekijälle.

Elokuu	Uusi työntekijä havaitsi, että koulupsykologin asiakaskansioita on säilytetty ohjeistuksen vastaisesti koulun arkistossa, johon on pääsy muutamalla salassapitovelvollisella henkilöllä.
	- Väärän dokumentin vastaanottanut henkilö ilmoitti sähköpostilla, ettei dokumentti tullut oikealle henkilölle. Tämän jälkeen asiakaspalvelija pyysi häneltä poistamaan kyseiset dokumentit itseltään. Ilmoitettu TSV
	- Päiväkodin työntekijä lähetti perheille tekstiviestillä viestin. Hän kirjoitti viestin ja valitsi saajaksi kaikkien lasten vanhemmat. Tekstiviestissä näkyi kaikki viestin vastaanottajat. Ilmoitettu TSV
	- Työntekijä lähetti huoltajille tiedotteen tavallisena sähköpostina, ei piilokopiona >vastaanottajat näkevät toistensa s-postiosoitteet - Tehty asianmukaiset toimenpiteet; Sisäinen ja tahaton tapahtuma Ilmoitettu tsv
	- Työntekijän asioidessa asiakkaan puolesta, hakemus ohjautui automaattisesti järjestelmässä väärälle henkilölle - Asia korjattiin nopeasti - Tahaton sisäinen tapahtuma Ilmoitettu ao ja tsv
	- sähköposti vahingossa tavallisena viestinä eikä piilokopiona. Ilmoitettu tsv
	tietojärjestelmän opettajarekisteriin on kirjattu henkilöitä alueille, joissa he eivät työskentele
	- työntekijä huomasi lähettäneensä "lähetä edelleen" komennolla vanhemmalle sähköpostin, johon hän oli unohtanut toisen vanhemman viestin alle - Sisälsi tunnistetietoja Ilmoitettu tsv
	- Sähköposti on lähetetty niin, että vastaanottajien osoitteet ovat näkyneet kaikille vastaanottajille Ilmoitettu tsv
	- Sähköposti on lähetetty niin, että vastaanottajien osoitteet on näkyneet kaikille ryhmän huoltajille - epähuomiossa lähetetty Wilmassa huoltajille viestin, jossa näkyi yhden oppilaan osalta vastaanottokoti huoltajan yhteystietona Ilmoitettu tsv
Syyskuu	- Työntekijä lähettänyt sähköpostin huoltajille ilman piilokopiotoimintoa Ilmoitettu tsv
	- Huoltajien sähköposti lähetettiin epähuomiossa kopiona, jolloin huoltajat näkevät toistensa sähköpostiosoitteet. Ilmoitettu tsv
	Kuntalainen tehnyt oikaisuvaatimuksen kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päätöksestä. Oikaisuvaatimuksessa oli kuntalaisen nimi, puhelinnumero, osoite ja sähköpostiosoite

	• ilmoitettu tsv
	• Päiväkotiryhmästä oltiin yhteydessä sähköpostitse työntekijään ja kerrottiin, että lapsen nimi oli kirjautunut muuten tyhjälle esitetietolomakkeelle. Ko. jaetulle lomakkeelle ei saisi kirjata nimitietoja • Kaikki tiedon nähneet salassapitovelvollisia
	• lähetetty ryhmäviestillä kutsu. Ryhmäviestin vastaanottajina oli ryhmän lasten huoltajat eli heidän puhelinnumeronsa tulivat muille huoltajille näkyviin. • Ilmoitettu tsv
	• Työntekijä lähetti asiakkaan vanhemmalle sähköpostin. Sähköpostissa ei ollut henkilö- eikä tunnistetietoja. Sähköposti meni kuitenkin väärälle henkilölle, joka sattumalta kuului samaan perheeseen.
Lokakuu	• Väärälle esihenkilölle saapunut 15 eduvantaatunnusta • Viesti lähetetty huoltajille ilman piilokopio-ominaisuutta • Tahaton sisäinen tapahtuma • Ilmoitettu tsv
	• Väärän sähköpostin saanut henkilö vastasi sähköpostiin, että on saanut hänelle kuulumatonta postia. Laaja-alainen varhaiskasvatuksen erityisopettaja lähetti 'Kutsu huoltajan kuulemiseen' -lomakkeen salattuna väärään sähköposti-osoitteeseen. Henkilöä, joka sai hänelle kuulumattoman sähköpostin, pyydettiin hävittämään viesti. • Kutsussa oli lapsen nimi ja osoite sekä varhaiskasvatuspaikan osoite • Kohderyhmä: yhden asiakasperheen alaikäinen lapsi. • Kohteeksi joutuneelle lapsen huoltajalle on puhelimitse ilmoitettu tietoturvaloukkauksesta 4.10.2022 klo 14.20.
	• Asiakas (oppilaitos) sai toisen oppilaitoksen Tilastokeskuksen kyselyn käyttäjätunnuksen ja salasanan tietoonsa. • Kohteena ollut henkilötieto: Kyselyn sisällöstä ilmoittajalla ei ole tarkempaa tietoa. Opiskelijakysely. • Henkilöiden määrä: Oppilaitoksen opiskelijat, jotka osallistuvat kyselyyn
	• Varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmä VaSa oli siirtynyt Vatj-tiedonsiirron myötä perheen kotitalouteen lapsi, joka ei perheeseen kuulunut. • Tahaton tapahtuma. Kaupungin varhaiskasvatuksen työntekijä oli lisännyt käsin lapsen varhaiskasvatuksen vanhassa toiminnanohjausjärjestelmässä Vatj:ssä virheellisesti väärään perheeseen, josta tieto siirtyi uuteen järjestelmään teknisen siirron myötä. • Kohteena ollut henkilötieto: Nimi, hetu, osoite, tulokset, maksupäätös. Lapsi, jonka henkilötiedot olivat väärässä perheessä. Lapselle tehty väärän perheen tulokset, ja maksupäätöksessä näkyi hänen oikeille huoltajilleen virheellisen "huoltajan" nimi- ja yhteystiedot. Sen perheen, jossa lapsi virheellisesti oli, huoltajien yhteystiedot lapsen dokumenttien kautta lapsen oikeille huoltajille. • Ilmoitettu tsv.
Marraskuu	• Yhden ryhmän puhelin jäi ulos, päiväkodin pihalle, viikonlopun ajaksi. Puhelimen pääsykoodi oli estänyt henkilöä saamasta puhelimesta mitään tietoja.

	- Lähetetty opiskelijalle ja opiskelijan huoltajalle sähköpostitse kutsu kuulemis-tilaisuuteen. Opiskelija oli yhteishaun aikaan merkinnyt huoltajan s-posti-osoitteen virheellisesti. Sähköposti meni väärälle henkilölle ja tämän kautta sosiaaliseen mediaan. - Kohteena ollut henkilötieto: Opiskelijan nimi, sähköposti, osoite, heikko opintomenestys ja mahdollinen eronneeksi katsominen.
	- Oppilaitoksen lähettämä kuulemiskutsu oli mennyt väärään osoitteeseen. Väärä vastaanottaja avasi kuoren ja ilmoitti oppilaitokseen saaneensa väärän henkilön postia. - Kohteena ollut henkilötieto: yhden opiskelijan kutsu kuulemistilaisuuteen: opintojen aloituspäivä, opintosuoritusten määrä, perustelut kuulemistilaisuuden järjestämiseen ja tieto koulutus sopimuksen purkuperusteesta, ajankohta selvityspyynnön toimittamiseen ja kuulemistilaisuuteen.
	- Sähköposti lähetettiin ryhmän huoltajille ilman piilokopio toimintoa. - Kohteena ollut henkilötieto: 18 asiakkaan/huoltajan sähköpostiosoitteet. Ilmoitettu tsv.
	- varhaiskasvatuksenopettaja lähetti vanhemmalle sähköpostiketjun, joka toi esille muiden vanhempien sähköpostiosoitteet - Koski 12 vanhempaa Ilmoitus tsv:lle
	- Tekstiviesti lähetettiin kahden ryhmän huoltajille siten, että huoltajat näkivät toistensa puhelinnumerot - Koski 45 henkilöä Ilmoitus tsv:lle
	- Kuraattori erehtyi asiakkaan nimestä ja meni asiakkaan tietoihin Apotissa. - Kirjauksia ei ole katsottu, vain kertomuksen tarkasteluvälilehti oli näkyvillä. - Tietoihin pääsi koska asiakkaalla oli toisen kuraattorin asiakkuus. - Asiakkaan nimi ja henkilötunnus. Tieto kuraattorin asiakkuudesta. - Alaikäinen asiakas ja hänen huoltajansa
	- Työntekijä oli Apotti-asiakastietojärjestelmässä ja yritti saada omista asiakas-käynneistään ja ajanvarauksista raporttia, mutta hänelle aukesikin koko yksikön raportti, missä näkyi asiakkaiden nimiä ja kuka työntekijä oli varauksen tehnyt - Apotissa olevia raportointitietoja, missä oli listaus kuraattoripalveluiden asiakkaiden varatuista ajoista - Listalla useita satoja henkilöitä, joista näkyi 10.
	- Varhaiskasvatuksen opettaja lähetti Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen laskuihin liittyvän tiedotteen lapsiryhmän huoltajille vahingossa ilman piilokopio-toimintoa - Lapsiryhmän huoltajien sähköpostiosoitteet 15 lapsen huoltajien sähköpostiosoitteet eli noin 30
Joulukuu	- Ryhmän vanhemmille oli lähetetty sähköposti (11 perhettä ja 22 huoltajaa) ilman salausta - Ilmoitettu huoltajille Ilmoitus tsv:lle

- päiväkodin lastenhoitaja ryhtyi arkistomaan harjoittelijan antamaa Tuberkuloosin riskitekijät -lomaketta mutta ei löytänyt sitä - Harjoittelijan etu- ja sukunimi, henkilötunnus sekä kyselytiedot tuberkuloosille altistavista tekijöistä - Lomake todennäköisesti on ryhmätilassa mutta hävinnyt muiden papereiden joukkoon tilassa sijaitsevassa kaapissa
--

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Toukokuu	- tulostettavien asiakirjojen kansilehteen oli valmisteluvaiheessa vahingossa kirjattu asiakkaan Hetu. Asiakirja tallennettiin prosessin mukaisesti järjestelmään. Asiakirja eteni prosessin mukaisesti seuraavalle käsittelijälle, joka tulosti asiakirjan. Ennen eteenpäin toimitusta asia huomattiin ja hetu peitettiin. - Kaikki asiakirjaa käsitelleet salassapitovelvollisia
Kesäkuu	Vantaan lupapiste-palvelusta näkyy ainakin osalle käyttäjiä erään kohteen rakennuslupa-aineistot, joille ei ole tehty henkilöhyväksyntää.
Syyskuu	- Toimitettu kauppakirja päivittyi muiden hakemuksen liitteiden mukana Lupapiste kauppaan vapaasti kaikkien ostettavaksi ja ladattavaksi Ilmoitettu tsv - Järjestelmään päätnyt liikaa henkilötietoa sisältäviä asiakirjoja - Järjestelmään pääsee vain salassapitovelvollisia
Lokakuu	- Hertta-järjestelmän alaistietoihin nousee ylimääräisiä henkilöitä 2 kpl. - Alaislistauksessa näkyi henkilön nimi, syntymäaika ja sotun loppuosa. Todennäköisesti olisi pääsy henkilön muihinkin tietoihin, joihin esihenkilöllä olisi oikeus. - Ei aiheuta haittaa loukkauksen kohteeksi joutuneelle henkilölle. Sisäinen asia ja salassapitovelvollisuuden piirissä.
Marraskuu	- Henkilö- ja palkkatietoja suljetulla Teams-kanavalla ja Astassa - Koski 8 kaupungin työntekijää 188 henkilöllä oikeudet nähdä tiedot

KAUPUNKISTRATEGIAN JA JOHDON TOIMIALA

Tammikuu	- Ennakoäänestystoimitsijan työsopimus lähetettiin allekirjoitettavasti väärälle ennakoäänestystoimitsijalle. - henkilöä pyydetään poistamaan välittömästi kaikki viestit/tiedot, joissa näkyvät väärän henkilön tiedot, henkilöstöpalveluille lähetetään pyyntö poistaa virheelliseen osoitteeseen lähtenyt työsopimus - Tietoturvaloukkauksen kohteelle ilmoitetaan loukkauksesta - Käyttäjä tai osa käyttäjistä on päässyt jostain syystä näkemään järjestelmän testikäyttäjällä olevia valmiita työsopimuksia ja mahdollisesti jo ennen ilmoitusajankohtaa. Esimies oli kontaktoinut service deskia ja ongelmaa alettiin tutkia tarkemmin yhdessä pääkäyttäjän ja sovellustoimittajan asiantuntijan toimesta. - Tietoturvaloukkauksen kohteena olevat henkilötiedot: työsopimuksessa olevat tiedot
Helmikuu	Extranettiin julkaistiin esityslistan liitteenä tiedosto, joka sisälsi salassa pidettävää tietoa, ja tässä yhteydessä huomattiin tehty loukkaus.

	dokumentti, joka on sisältänyt potilaana olleen henkilön kahden omaisen nimen. Tätä dokumenttia ei oltu salattu vaan se oli kirjattu julkiseksi, jolloin salassapitovelvolliset useat kaupungin työntekijät, joilla on Asta-tunnukset olivat voineet nähdä sen.
	- Vantaan sisäisellä sähköpostilla lähetetty työnhakijoista ansiovertailu väärälle vastaanottajalle. - Vastaanottajaa pyydetty poistamaan viesti. Tapauksesta ei haittaa, sillä tieto on lähtenyt sisäisellä sähköpostilla, virheellisellä vastaanottajalla on myös vaitiolo-velvollisuus
	- Vaalilautakunnan jäsen lähetti sähköpostin, joka sisälsi verokortin. Viestin lähettäjä halusi kuittauksen, että verokortti on tullut vaalitoimistoon perille, joten vastattu hänelle tähän viestiin muttei huomattu että hän oli laittanut viestiin myös pankkitilin numeron. - Kohteelle ilmoitettu
Maaliskuu	Sähköpostiviestin lähetys väärään osoitteeseen kaupungin työntekijälle, jota koskee salassapitovelvollisuus. Sähköpostiviesti sisälsi henkilötietoja
	- Työreppu unohtui raitiovaunuun, jossa oli työpuhelin suljettuna/koodit käytössä ja työavaimet. - Puhelin etätyhjennetty ja liittymä sekä avaimet kuoletettu
	- HR-palvelukanavalta on lähtenyt tieto avatusta ja sen jälkeen vielä erikseen ratkaistusta palvelupyynnöstä saman nimiselle henkilölle, kuin palvelupyynnön asiakas on, vaikka henkilöillä on eri sähköpostisoitteet. Saamansa sähköposti-notifikaatin kautta henkilöllä on ollut mahdollisuus nähdä asiakkaan virkavapaus-hakemuksen tiedot (ei hetu). - Tahaton sisäinen tapahtuma; ohjelman virheellinen toiminta.
Huhtikuu	- Lopettanut työntekijä ei palauttanut työpuhelinlantaan ja työavaimia määräaikaan mennessä - Työntekijää ei ole tavoitettu - Tietoturvaloukkaus koski mahdollisesti asiakkaiden nimiä sekä puhelin-numeroita, jotka olivat työpuhelimessa. - liittymä on kuoletettu
	- Työntekijä pyysi toimittamaan omat palkkatietonsa sairaslomakorvausta varten. Palveluportaaliin tiketille kirjoitettiin vahingossa väärän työntekijän nimi ja työssäolotieto pvm-pvm. - Tahaton sisäinen tapahtuma - Tiedon saanut salassapitovelvollinen
Kesäkuu	- Kuntouttavan työtoiminnan työntekijöistä osa saivat käyttöön apottioikeudet huhtikuun lopussa. Yksi (mahdollisesti useampi) työntekijöistä on kertonut katsoneensa omia ja perheenjäsenten tietoja Apotissa - Tahallinen sisäinen tapahtuma Ilmoitettu tsv
Heinäkuu	- Työntekijä havaitsi s-postin lähettämisen jälkeen, että toisen asiakkaan kotoutumissuunnitelma meni epähuomiossa toiselle asiakkaalle s-postin liitteenä Ilmoitettu tsv

Elokuu	- Palautekanavan käsittelijä sai palautteen, jossa palautteenantaja kertoi arkaluontoisen kirjepostin saapuneen väärään osoitteeseen. Kirje sisälsi henkilötietoja Ilmoitettu TSV
	Teams-kokouksessa Vantaan kaupungin ja toisen kaupungin työllisyyspalveluiden työntekijöiden välillä omavalmentaja näytti lyhyen aikaa listaa, joka sisälsi asiakkaiden nimiä ja yhteystietoja.
	- Asta on kirjaamosta avattu dokumentti missä nimikkeeseen on laitettu asiakkaan osoite ja nimi. Asia on ollut Astassa julkinen eli se on näkynyt laajalla jakelulla niille kenellä on Asta-tunnukset - Vain otsikko nähtävillä, itse asiakirja salainen
Syyskuu	Lähetetty väärän henkilön palvelutodistus salassapitovelvolliselle henkilölle vahingossa
Lokakuu	- Suojattu sähköposti lähetetty virheellisellä jakelulla. Jakelussa piti olla kaksi Vantaan työllisyyspalveluissa työskentelevää henkilöä, mutta toisena vastaanottajana oli virheellisesti muu Vantaan kaupungin palveluksessa työskentelevä henkilö. - Kohteena ollut henkilötieto: yhden Työllisyyspalveluiden asiakkaan nimi ja asiayhteydestä pääteltävissä, mitä asiaa viesti koskee. - Tahaton tapahtuma: työntekijä epähuomiossa valitsi Outlookin vastaanottajalistasta samankaltaisen nimen tarkoitetun vastaanottajan sijaan.
Marraskuu	- Tietoaineistopyyntö palkkioiden maksatuksesta: toimitettu aineisto (excel-tiedosto) sisälsi tietoja myös muista palkkioista ja henkilöistä, joita alkuperäisessä tietopyynnössä ei ollut pyydetty. Sisäinen tapahtuma (palkkahallinto, toimialasihteeri); tahaton tapahtuma. - Kohteena ollut henkilötieto: 1284 henkilöä, nimi, sotu, maksetut palkkiot ja palkkiokoodit.
	- Kaupungilla on kaksi samannimistä henkilöä, toinen Talouspalveluissa ja toinen Varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilö tulosti turvatulostimella omia papereitaan ja sai myös Talouspalveluiden henkilön papereita - opiskelijoiden hetuja, osoitetietoja ja laskutettavat kurssisummat
	- Kaupungilla on kaksi samannimistä henkilöä, toinen Talouspalveluissa ja toinen Varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilö tulosti turvatulostimella omia papereitaan ja sai myös Talouspalveluiden henkilön papereita - opiskelijoiden hetuja, osoitetietoja ja laskutettavat kurssisummat
Joulukuu	- Työntekijä lähetti kollegalleen henkilötietoja sisältävän dokumentin TEAMSin välityksellä - Sisälsi nimen ja hetun
	- Työpuhelin pudonnut taskusta bussiin. - Puhelimessa on ollut asennettuna kuusinumeroinen pin-koodi ja tietoturvaohjelmat Intune ja MS Authenticator - Puhelimessa ollut käytössä työ sähköposti missä on ollut esim. asiakastietoja ym. muuta arkaluontoista materiaalia. Puhelimessa on ollut tallessa myös tekstiviestejä ja puhelinnumeroita. - Ei ole tietoa, että puhelimen tietoihin olisi päästy
	- Koskee Sarastia/Hertta-järjestelmää - Useita käyttäjiltä tulleita ilmoituksia - Käyttäjät näkevät Hertassa sellaisten henkilöiden tietoja, joihin heillä tehtävänsä perusteella ei pitäisi olla pääsyä

- Virheistä johtuen myös Osumassa joillakin esihenkilöillä ei ole näkynyt oikeita alaisten nimiä
- Virheestä riippuen henkilöiden kaikki Hertassa olevat tiedot, henkilötunnus ja nimi tai pelkkä nimitieto (Osuma)

KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

Maaliskuu	• Murtovaras vei Kivistön kirjaston tiloista useamman tabletin, puhelimen ja läppäreitä. Kannettavilla tietokoneilla vantaa-tunnuksilla kirjautuminen. Varsinkin kirjastovirkailijan henkilökohtaisella työkoneella oli tietosuojattavia dokumentteja tallennettuna. • Salasanat vaihdettu välittömästi > ei tietoa onko tietoihin keretty pääsemään • Tahallinen, ulkopuolinen tapahtuma
Kesäkuu	• Kaupungin työntekijä avasi kaupunkikulttuurin yhteisille palveluille (ei eritelty henkilöä) osoitetun kirjeen. Kirje sisälsi työllisyyspalveluiden Vantaan osaamiskeskukseksi suunnatun laskun liitteen; sisälsi yksityishenkilön laboratoriotestien tuloksia.
Elokuu	• Kirjaston henkilökunnan jäsen löysi turvatulostimen tulostusjonosta tulosteen, jossa oli toisen työntekijän henkilötietoja.
Syyskuu	• Vanhoja työvuorolistoja on säilytetty yksikön kaikille työntekijöille avoimessa SharePoint-kansiossa • Sis henkilötietoja
Lokakuu	• Varastettu kirjaston asiakaspalveluun käytettävä älypuhelin. Puhelinta on säilytetty lukitsemattoman lokihuoneen pöydällä, mikä on ollut käytäntönä. Tapahtuma on tahaton työntekijän kannalta. • Kohteena ollut henkilötieto: n. 20 henkilön puhelinnumerot. Yksikön ja joidenkin Vantaan kaupungin henkilöstö ja tuntityöntekijät (Seuren työntekijöiden tallennetut puhelinnumerot). • Ilmoitettu tsv.
Marraskuu	• Sähköpostin otsikossa oli mainittu "Kutsu neuvotteluun epäasiallisesta työkäyttäytymisestä". • Sähköpostia ei ollut lähetetty salattuna eikä yksityisenä. Viesti meni vain neuvotteluun osallistuneille, mutta oli samalla varaus myös neuvottelu-huoneeseen, mikä teki otsikosta julkisen. • Tieto neuvottelun sisällöstä
Joulukuu	• hakija oli lähettänyt hakemuksen Vantaan kuvataidekouluun 16.8.2022. Hakijan (=lapsi) toisen huoltajan sähköpostiosoite oli virheellinen. • Virheellisestä sähköpostista johtuen väärä henkilö oli saanut tietoonsa hakemuksessa olleet henkilötiedot, joita ovat olleet lapsen ja lasten huoltajien etunimi, sukunimi, osoite, puhelinnumerot, sähköpostiosoite, ja alaikäisen lapsen yksi terveystieto • Henkilö, joka ei ole kyseisen lapsen huoltaja, ja joka oli saanut sähköpostiinsa tiedon, ilmoitti olevansa väärä henkilö. • Ilmoitus tsv:lle

